

BOŽIČNO RAZMIŠLJANJE V SVETEM LETU

Na dan, ko pišem to božično razmišljanje, na radiu poteka celodnevni koncert iz različnih evropskih mest, tako na Zahodu kot na Vzhodu, ki ga prenaša večje število evropskih radijskih postaj, med drugimi tudi slovenski radio. Ta vsakoletna glasbena pobuda, ki je uglasena na božično vsebino, v idealnem pogledu združuje narode na naši celini, vsakega s svojo zgodovinsko izkušnjo, bolj ali manj bolečo. Prav skritost Božjega učlovečenja pa je tista, ki v tem času duhovno povezuje ljudi dobre volje po celotnem svetu, v smislu angelskega kliča svete noči, ki se glasi: "Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so mu po volji."

Globoko in spokorno adventno obredje - spomnimo se le nekdanih zornic, zgodnjih jutranjih maš z vsakodnevno udeležbo vernikov skoraj tako kot ob nedeljah, nadalje adventna berila in evangeliji z vsebino, ki napoveduje skorajšnji Odrašenikov prihod, zlasti v povezavi s pričevanji Janeza Krstnika, slovenske adventne pesmi, ki s svojo milino izražajo upanje in hrepenenje neštetih človeških rodov, vse to predstavlja tisto resničnost in simboliko, ki tudi danes nagovarja duhovno občutljive ljudi, podobno, kot je že v Stari zavezi vzklikal prerok Izaija: "V puščavi pripravite pot Gospodu, zravnajte v puščavi cesto našemu Bogu! Vsaka dolina naj se vzdigne in vsak hrib in grič naj se poniža, kar je vijugasto, naj bo ravno, in grebeni naj bodo ravnina." V zadnjih letih se je v slovenskih cerkvah ustalil tudi lep in pomenljiv običaj adventnih vencev, ki s svojimi štirimi svečami, vsako nedeljo prižganimi po eno več, na viden način ponašajo rastoče pričakovanje Odrašenikovega prihoda.

To razmišljanje sem pričel z navedbo odmevov božične skrivnosti v glasbi, podobno je tudi v likovni umetnosti. Kot Slovenci se seveda najprej spomnimo na naše božične pesmi, ljudske in zborovske, bogata je v tej vsebini tudi evropska glasba, vokalna in instrumentalna. Letos smo se spomnili 250-letnice smrti skladatelja Johanna Sebastian Bacha, in to je tudi priložnost, da opozorimo na njegove božične korale, izhajajoče iz starih, večkrat še srednjeveških nemških cerkvenih pesmi. Podobno bogastvo božičnih skladb, zborovskih, instrumentalnih in orgelskih, poznamo tudi pri drugih njegovih sodobnikih, spomnimo se npr. Georga Friedricha Händla, zlasti pa na njegov oratorij Mesija. Enako je tudi v likovni umetnosti, kjer je prizor Kristusovega rojstva ali Poklona sv. Treh kraljev eden najbolj priljubljenih v umetnosti z nabožno vsebino, in to v vseh stilnih obdobjih. Predstavljajmo si v domišljiji slovensko podružnico z gotskimi freskami, ali pa tudi baročno župnijsko cerkev z izrezljanimi oltarji in stenski slikami - kako je vse to bogastvo v božičnem času z dolgimi nočmi nagovarjalo preprostega vernika, ki zlasti v preteklosti ni imel možnosti spoznavanja lepote v tujih deželah, da o kakem radiu ali televiziji niti ne govorimo. S tem vpogledom v preteklost sem hotel le opozoriti na dejstvo, kako globoko so že naši predniki doživljali božične praznike v umetniško okrašenih cerkvah, seveda ob doživljenih bogoslužjih s spremljavo tradicionalnih božičnih pesmi in ob postavljanju jasic v cerkvah in po svojih domovih.

STRAN 7

MARKO VUK

Mir ljudem na zemlji!

Klic angelov z betlehemskih poljan pošilja v teh božičnih dneh vedno aktualno poslanico svetu. Mir pomeni seveda tudi priznanje pravic Slovencev v Italiji, poleg tega pa še sodelovanje in dialog z večino in ob meji.

S temi željami *veščimo vsem bralcem* in prijateljem ter vsem našim rojakom doma in po svetu blagoslovljene božične praznike in srečno Novo leto 2001, ko bomo tudi obhajali zgodovinski jubilej Gorice.

Novi glas

Prihodnja številka našega lista bo zaradi praznikov izšla v četrtek, 11. januarja 2001. Sodelavce in dopisnike naprošamo, naj pošljejo svoje prispevke najkasneje do ponedeljka, 8. januarja.

MIRA LICEN KRMPOTIČ, "MATI", OLJE NA PLATNO, 80 X 100 CM

02 Alojz Tul
OD MARJETICE K OLJKI?

03 Andrej Bratuž / intervju
MSGR. JURIJ BIZJAK

04 Janez Povše
BOŽIČ JE OBSIJAL ČLOVEKU POT

06 Saša Martelanc
VRVICA IZ SENEGALA

06 Majda Artač Sturman
ADESTE FIDELES

07 Branko Marušič
PRVA SLOVENSKA KNJIGA V GORICI

07 Jurij Paljk
LEPI SVET GASPARIJEVIH RAZGLEDNIC

08 Jože Horvat / intervju
ZORA TAVČAR

15 Iva Koršič
GOSTOVANJE KANTAVTORJA ADIJA SMOLARJA

18 Marko Tavčar
"O, DUŠA KMETA, NAJDI MIR!"

OD MARJETICE K OLJKI?

ALOJZ TUL

Politično življenje v Italiji je vedno bolj v znamenju bližajočih se parlamentarnih volitev, kajti sedanja zakonodajna doba se bo iztekla prihodnjega aprila. Posebno aktivnost že v tem začetnem obdobju kaže desno usmerjeni Pol svoboščin, ki že nekaj časa preplavlja italijanska mesta z velikimi reklamnimi lepaki z volilnimi gesli in svojima glavnima kandidatom (Silvijem Berlusconiem in Gianfrancu Finijem). Levosredinske stranke, ki se tudi pripravljajo na skupno navedbo, so v tem pogledu še v začetni fazi razčiščevanja pogledov na glavna strateška vprašanja v zvezi s programom in konkretnimi pobudami za njegovo popularizacijo. Pomemben korak je bil vsekakor storjen z določitvijo skupnega kandidata za novega ministrskega predsednika v osebi v javnosti že dobro poznane rimskega župana Francesca Rutellija. Glede na njegovo dosedanje javno delovanje in nastopanje je soliden kandidat za pritegnitev tako tradicionalnih kot novih volivcev levosredinskih strank. Le-te bodo morale seveda čimprej predstaviti ustrezen program, ime in simbol, pod katerim bodo nastopile na volitvah.

Pri tem nam na misel prihaja uspešen nastop Oljke s premier-skim kandidatom Romanom Prodiem, sedanjim predsednikom izvršne Evropske komisije. Njegova vlada se je pogumno lotila uresničevanja volilnega programa in ga v danih razmerah v glavnem izpeljala. Kot znano, največ težav so ji povzročali Bertinottijevi komunisti, ki je v določenem trenutku niso hoteli več podpirati, pa čeprav le od zunaj. Tako je za pičla dva ali tri glasove padla Prodijska vlada. Novo levosredinsko vlado, ki ni bila več odraz Oljke, je sestavil Massimo d'Alema iz vrst Levih demokratov. Po njegovem odstopu zaradi poraza vladnih strank na državnih volitvah lani spomladi, je vladno krmilo prevzel sedanji ministrski predsednik Giuliano Amato, ki sicer izhaja iz nekdanje Socialistične stranke, a je izkušen politik in gospodarski strokovnjak.

Z odhodom Prodijske iz italijanske vlade in prevzemom visoke funkcije v Bruslju je tudi sama zamisel Oljke kot sredinskega zbirnega pola precej obledela in dejansko zamrla,

pred vrati pa so volitve za obnovitev parlamenta.

ALI SE BO OLJKA OBNOVILA?

Tako se sprašujejo zlasti vsi tisti volivci, ki so jo na zadnjih volitvah podprli kot perspektivno obliko političnega povezovanja, odprto vsem demokratičnim silam, ker so v takšni politični navezi videli jamstvo za nadaljnji demokratični razvoj pravne in socialno odprte države. Tu je treba tudi povedati, da je nova oblika povezovanja bila zanimiva in obetavna tudi za uresničitev temeljnih zahtev manjšinskih narodnih in jezikovnih skupnosti, med temi tudi slovenske manjšine v Italiji. Prvič v povojnem času se je namreč zgodilo, da so vse pomembnejše manjšinske komponente v eni ali drugi obliki podprle nastop Oljke in temu ustrezno njihovi volivci glasovali. Glavne stranke v njenem okviru so se namreč obvezale, da bo nova vlada reševala tudi manjšinsko problematiko, konkretno glede Slovencev pa, da bo novi parlament izglasoval globalni zaščitni zakon.

Na žalost pa sedaj, ko smo tik pred iztekom zakonodajne dobe, ne vemo še, če bo senat pravočasno odobril obstoječe besedilo zaščitnega zakona, potem ko ga je poslanska zbornica izglasovala 13. julija. Zaradi tega vlada veliko nezadovoljstvo med slovenskimi volivci in med političnimi komponentami manjšine. Odpira se tudi vprašanje, kako naj se ravnajo na prihodnjih aprilskih volitvah za obnovitev italijanskega parlamenta.

Ne da bi se spuščali v ocenjevanje trenutnih javnomnenjskih raziskav, katere stranke naj bi prejele večino mandatov, je vprašanje še odprto. Odgovorne politične sile morajo zato čimprej predstaviti jasno izbiro nasprotnemu polu. Leta 1996 je bil to projekt Oljke. Ali bo prišlo do njegove pozitivne in ustrezne programske obogatitve?

OBLIKOVANJE MARJETICE

Pomembno znamenje v to smer vidimo trenutno v oblikovanju naveze sredinsko usmerjenih sil pod imenom Marjetica, ki se zaenkrat pojavlja na lokalnih ravneh, a bi to lahko bila spodbuda za njeno širjenje in preseganje sedanjega okvira v končno oblikovanje skupne strehe po zgledu Oljke v podporo že izbranemu premierskemu kandidatu Rutelliju.

SSK O PROBLEMIH MANJŠINE

POMEMBNE PREIZKUŠNJE

V petek prejšnjega tedna v jutranjih urah je Slovenska skupnost priredila tiskovno konferenco v Cankarjevem domu v Ljubljani, na kateri je posredovala lastna stališča o perečih problemih, ki jih doživlja slovenska narodnostna skupnost v Italiji. Konferenco, katere so se kljub vabilu udeležili maloštevilni slovenski poslanci, sta sooblikovala deželni tajnik in podtajnik SSK Andrej Berdon in Damijan Terpin. Svoja izvajanja sta najprej osredotočila okoli napovedane ukinitve komisije državnega zbora za Slovence v zamejstvu in po svetu. Po mnenju SSK je komisija edini vezni organ med slovenskim parlamentom in slovenskimi skupnostmi, ki živijo izven matičnih meja. V svojem delovanju je omogočil manjšincem izmenjavo mnenj, informiranje in stike z vsemi strankami, ki oblikujejo DZ, ter tako jamčil, da manjšinska politika republike Slovenije ni le domena vlade, temveč zajema širše politične razsežnosti. Ukinitve pomembnega organa je zato SSK ostro obsodila že takoj, potem ko je začela v javnost pronicati vest.

Najvišja predstavnik SSK sta nato obravnavala postopek in vsebino zaščitnega zakona, ki se pripravljata na odobritev v senatu, vključevanje Slovenije v EZ v luči obmejnega območja, spregovorila sta o obisku delegacije Sveta Evrope ter o volilni pravici Italijanov, ki živijo izven italijanske države.

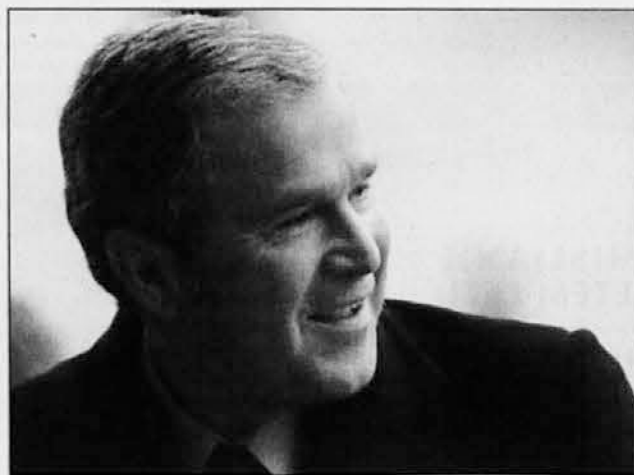
DEŽELNI SVET SSK

V petek zvečer se je v Devinu sestal deželni svet SSK. Na dnevnem redu sveta je bilo kar nekaj tehtnih točk, saj živi slovenska manjšina pomembno prehodno obdobje v pričakovanju na večkrat objavljeni zaščitni zakon ter v pripravi na volilne preizkušnje prihodnje pomladi. Sejo je vodil deželni predsednik dr. Bernard Špacapan, ki je po uvodnem nagovoru podal besedo deželnemu tajniku odv. Andreju Berdonu.

Deželni tajnik je prisotnim povzel prizadevanja in posege SSK glede zaščitnega zakona. Slovenska manjšina se je kompaktno predstavila s skupnim zaščitnim predlogom do leta 1996, zatem so se slovenski levičarji polastili te tematike in s tem prekinili že doseženo skupno delovanje.

STRAN 3

GEORGE WALKER BUSH URADNO IZVOLJEN

Kot določajo predpisi, so se v ponedeljek, 18. decembra, zbrali elektorji vseh 50 ameriških držav in washingtonskega volilnega krožja in uradno izvolili Geoga Walkerja Busha za novega ameriškega predsednika. Spori in zapletljaji po volitvah z dne 7. novembra so se prenehali prejšnji teden, kakor hitro je po razsodbi vrhovnega sodišča kandidat demokratske stranke Al Gore priznal, da je zmagal njegov tekmeč, republikanec Bush. Šlo je sicer za zelo tesno zmago, saj je bilo od skupnih 538 elektorjev le 271 na strani Busha, za njegovega tekmeč pa so bili le štirje manj, kar pomeni 267. Izid torkovega glasovanja bo čez nekaj deset dni moral potrditi ameriški kongres, pred katerim bo novoizvoljeni predsednik položil prisego 20. januarja in se bo naslednji dan začelo štiriletno obdobje njegovega predsednikovanja.

George Bush se je v soboto, 16. decembra, vrnil v Washington, ki ga je bil zapustil leta 1992, ko je njegovega očeta Geoga, ki je bil predsednik od leta 1988, premagal Bill Clinton, kandidat demokratske

stranke. Ta bo zapustil Belo hišo 21. januarja 2001, to je natančno po osmih letih predsednikovanja.

Novi predsednik se očitno zaveda, da ima proti sebi močno demokratsko stranko, ki je po trditvah izvedencev na zadnjih volitvah prejela kakih 180 tisoč glasov več kot republikanci, kar med drugim pomeni, da so Amerikanci dejansko razdeljeni na dva po številu povsem enaka tabora. Zato se je že v svojem prvem nastopnem govoru po razsodbi ustavnega sodišča zelo spravljivo izražal in svoje politične nasprotnike vabil k sodelovanju. Dejal je celo, da bo skušal vključiti v svojo vlado tudi pristaše demokratske stranke. Medtem pa je že znano, da je general Colin Powell novi ameriški zunanji minister. Svetovna javnost ga pozna zlasti iz časa zalivske vojne, ko je bil poveljnik glavnega stana ameriške vojske. Zgodilo se bo torej, da bodo ZDA prvič v svoji zgodovini imele temnopoltega zunanjega ministra. Zanimivo je dalje, da je Bush izbral za svetovalko za državno varnost prav tako temnopolto državljanjo. Ta je Condoleezza

Rice, dosednji rektor slovne univerze Stanford v Kaliforniji, izvedenka za razmere v nekdanji Sovjetski zvezi in prva žena na tako odgovornem mestu. V neki svoji izjavi za javnost je dejala, da ZDA nečejo imeti vloge svetovnega žandarija in da bodo vodile zmerno, vendar odločno zunanjo politiko. Znano je tudi, kako je Bush med volilno kampanjo napovedoval zgradnjo protiraketnega sistema, ki naj zavaruje ZDA pred zunanjimi sovražniki, in hkrati govoril, da bo Amerika občutno zmanjšala število svojih vojakov v tujini. V tej zvezi se je tudi omenjal morebitni umik ameriških vojakov iz Bosne in celo s Kosova.

V Washingtonu se je Bush seveda srečal tako s Clintonom kot z Gorom, a je še prej videl guvernerja federalne banke. Ta je Alan Greenspan, ki je baje v pogovoru z Bushem izrekel pomisleke o njegovi napovedi, da se bo zavzemal za krepko klestenje davkov, češ da bi takšna politika utegnila povzročiti inflacijo in morda celo recesijo. Kot je znano, bo novi podpredsednik Richard Cheney, šef kabineta v Beli hiši pa bo Andrew Card. Ameriški Španec, član vrhovnega sodišča v Teksasu Alberto Gonzales, bo Bushov pravni svetovalec, njegov osebni svetovalec pa bo Karen Hughes.

Ob vsem tem je zanimivo tudi, kako je *New York Times* pred nekaj dnevi pisal, da bo dosednji predsednik tudi v prihodnosti imel pomembno besedo v ameriški politiki. Časnik je med drugim poudaril, da bo Clinton vodil strategijo boja proti Bushovi administraciji in da bo vsekakor ostal ameriški politik "number one", torej prvi mož v politiki ZDA.

DL

V ISKANJU REŠITVE

BO V BETLEHEMU ROŽLJALO?

BREDA SUSIČ

Ali bodo lahko romarji z vsega sveta v božičnih dneh obiskali svete kraje v Jeruzalemu in Betlehemu? Minuli teden so namreč mediji objavili zaskrbljujočo novico, češ da Barak grozi z zaprtjem Betlehema, ki ga bo proglasil za vojaško območje, in tako romarjem onemogočil dostop. Betlehem je namreč zaradi nove intifade eno izmed najbolj vročih območij: palestinski ostrostrelci se tu skrivajo v hišah kristjanov in od tam ponoči streljajo na jeruzalemsko predmestje Gilo, ki je bilo zgrajeno na zasedenem teritoriju.

Stanje se v naslednjih dneh verjetno še ne bo pomirilo, saj se napetost v državi dviguje zaradi obnove mirovnih pogajanj. Nasprotniki mirovnega procesa so namreč napovedali stavke in protestne akcije.

Napovedujejo, da bosta v Camp Davidu od torka dalje delegaciji izraelskih in palestinskih diplomatov skušali doseči vsaj prehodni dogovor: upanje, da bi podpisali dokončen mi-

rovni sporazum, je namreč že zdavnaj splahnelo.

Do oživitve pogovorov med sprotima stranema je prišlo tudi po zaslugi prizadevanj ameriške diplomacije in predsednika Clintona. Predvsem pa si dogovora v tem trenutku želi Barak sam, saj ga nujno potrebuje za svojo volilno kampanjo. Volitve bodo predvidoma februarja, minuli teden pa je parlament v prvem branju odobril zakon, ki bi Barakovemu najnevarnejšemu tekmeču Netanyahuju omogočil kandidacijo za predsednika vlade. Baraku se torej mudi, saj zgleđa, da se spopadu s priljubljenim Likudovim kandidatom ne bo mogel izogniti. Obenem pa je jasno, da bi bila - v primeru zmage konservativnega veljaka - mirovna pogajanja ponovno postavljena pod vprašaj ali celo zamrznjena. "Camp David Bis" torej ni edinstvena priložnost samo za politično preživetje Ekhuda Baraka, pač pa tudi za dosego miru.

Predlogi, ki jih je za pogovore pripravila izraelska stran, so menda tokrat precej naklo-

njeni palestinskim zahtevam: po neuradnih informacijah bodo Palestinci dobili nadzor nad 95 odstotki Cisjordanije (ostali del pa bi bil namenjen homogenim judovskim kolonijam) in popoln nadzor nad Mošejevo ploščadjo v Jeruzalemu. O vračanju beguncev in odškodnini arabskim državam, ki so jih gostile, pa bi se začeli podrobneje pogajati šele čez kako leto.

Palestinska stran je najprej kazala do novih pogajanj zmerno zadržanost, zdaj pa kaže, da se je tudi palestinski leader Arafat zavedel, da mu voda teče v grlo in da ne gre zamuditi priložnosti za dosego dogovora. Svojim pogajalcem je naročil, naj v teku enega meseca podpišejo sporazum z Izraelci, da omogočijo Baraku, da se na volitvah predstavi z dogovorom v rokah.

V Camp Davidu so predvideni ločeni pogovori obeh delegacij z ameriškimi diplomatskimi funkcionarji, ne izključujejo pa tudi direktnih pogovorov med Izraelci in Palestinci.

NOVI GLAS

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK DRAGO LEGIŠA

IZDAJATELJ ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA; PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA IN SLOVENIJA 70.000 LIR,

INOZEMSTVO 110.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

UREDNIŠTVO

IN UPRAVA

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL. 0481 533 177

FAX 0481 536 978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL. 040 365 473

FAX 040 775 419

E-MAIL nglasts@tin.it

INTERVJU / MSGR. JURIJ BIZJAK

NOV STEBER PRIMORSKE CERKVE

ANDREJ BRATUŽ

Z Vašim škofovskim imenovanjem se je Slovenska škofovska konferenca obogatila tudi na Primorskem. Kaj bi lahko o tem povedali?

Imenovanje za koprškega pomožnega škofa mi odpira in omogoča veliko zunanjo in še več skritega dela. Apostol Peter namreč naroča starešinam: "Pasite Božjo čredo, ki je pri vas, in pazite nanjo, ne prisiljeno, marveč radovoljno, kakor hoče Bog; ... tudi ne, kakor bi nad svojimi deleži gospodovali, marveč kakor vzor čredi!" (1 Pt 5,2-3). In pri molitvah v čast svetim pastirjem beremo: "Pastir ljubi svoje brate in sestre in mnogo moli za ljudstvo."

Danes se mnogo govori o možnih delitvah slovenskih škofij. Znano je tudi stališče koprškega škofa o tem vprašanju. Sami menimo, da bi bilo več škofij v slovenski državi vsekakor tudi politično koristno. Prav tako menimo, da bi bilo več škofij v Sloveniji danes velika obogatitev tako navznotraj kot navzven, in to za močnejšo podobo slovenske Cerkve. Ali bi želeli kaj povedati s tem v zvezi?

Večje število dejansko živih in duhovno močnih škofij je seveda koristno in zaželeno. Najbolj ugodna velikost pa je odvisna od številnih dejavnikov in je od škofije do škofije silno različna, saj obstajajo tudi izredno velike in izredno majhne škofije. Zaželeno je, da se bodisi delitev bodisi združitve posameznih delov izpeljuje spoznamo. Zato nove škofije redno ne nastajajo čez noč, temveč rasejo in dozorevajo počasi. V Cerkvi so sicer znani tudi karizmatični posegi, vendar morajo tudi takšni ukrepi dozoreti.

Sodelovanje med obmejnimi škofijami je potrebno in zaželeno. Zlasti med Gorico in Koprsko se je v teh letih razvilo plodno sodelovanje. Nekatere skupne pobude (vsakoletno skupno romanje na Sveto goro in še kaj) skušajo vedno bolj utrjevati ta duh. Kaj bi Vi kot

V letošnjem letu je koprška škofija in vsa slovenska Cerkev dobila novega škofa. Dr. Jurij Bizjak je bil namreč imenovan in posvečen v škofa v koprski stolnici in je tako postal koprski pomožni škof. Da bi ga поблиže spoznali in ga predstavili tudi našim bralcem, smo ga prosili za pogovor, na katerega je rad pristal.

Škof predlagali še s tem v zvezi?

Delovanje Cerkve je že iz davnih časov razdeljeno na tri velika področja: martyria (oznanjevanje), liturgia (služenje) in diakonia (streženje). Na vseh treh področjih se med obmejnimi škofijami že zdaj uresničuje veliko skupnih dejavnosti. Na nobeni strani pa ne manjka pripravljenosti in odprtosti tudi za nova srečanja in dogovore. Poleg ustaljenih in trajnih in ponavljajočih se dejavnosti so po navadi veliko vredne in zelo dragocene tudi samo enkratne in sprotne skupne prireditve.

Znano in cenjeno je Vaše dolgoletno delovanje v bogoslovju in na Teološki fakulteti. Kaj bi lahko povedali o Vaših izkušnjah na tem področju?

Na fakulteti sem predaval sedemnajst let. Moj stalni predmet je bil Splošni uvod v Sveto pismo: navdih-njenje, kanon, tekstna kritika in hermenevtika. Približno polovico časa sem običajno posvečal hermenevtiki, zlasti literarnim vrstam, ki so se mi za razumevanje besedila zdale najbolj koristne in potrebne. Med seminarji in specialnimi predavanji pa so največ zanimanja vzbujali: Job, Pridigar in Deset zapovedi - rabinske razlage. Zadnji dve leti sem obravnaval več Novo zavezo, zlasti Pavla in Razodetje.

Duhovno vodstvo je velika milost in umetnost, ki si ju vsak poskuša pridobiti in izpopolniti, dokler je živ. Tu delujeta dva, človek in Bog. Kaj naj dela človek? Naj začne vedno znova. Naj se nagiba vedno v pravo smer. In naj bo prožen kakor lok: če je pre malo napet, ne deluje, če je preveč napet, ne deluje. In naj računa z Božjo pomočjo.

Prav tako je bilo zelo pomembno Vaše sodelovanje ob zadnjem prevodu Svetega pisma. Katera poglavja ste Vi obravnavali?

Pri prevajanju Svetega pisma so bile moj delež naslednje knjige: Izaija, Job, Pregovori, Pridigar in Mali preroki. Pomembnejše vsebinske novosti so prišle na dan pri Jobu, pri ostalih pa več drobnejših rešitev, ki po večini npr. pravljajo posamezna mesta bolj pregledna in razumljiva. To je bil čas, ko je deloval "Vipavski institut" treh "jogrov": profesor Janez Zupet, pokojni profesor Otmar Črnilogar in jaz.

Današnja slovenska družba še vedno občuti posledice nekdanjega režima. To se kaže tako v širšem političnem kot kulturnem oziroma idejno duhovnem pogledu. V polpretekli dobi je imela Cerkev v Sloveniji veliko vlogo tudi na raznih področjih javnega življenja. Danes ni več

tako. Kako gledate na vse to? Je morda to znamenje razkristjanjevanja? Je to posledica splošnega življenjskega materializma naše družbe?

Konec preteklega tisočletja je bil vsekakor podoben končnici tekme: v zadnjih dveh stoletjih smo spremenili (in pokvarili?) človeka in obličje zemlje bolj kakor prej v štirih in več tisočletjih. Glavni značilnosti zadnjih dveh stoletij sta boj za pravice in liberalnost. Mislim, da bi v novem tisočletju morali poleg pravic premisliti tudi zapovedi in dolžnosti, liberalnost pa uravnovesiti z odgovarjajočo mero konservativnosti. "Conservare" po latinsko namreč pomeni: hraniti in negovati, varovati in varčevati, vlagati in bdeti, sejati in čakati, misliti dolgoročno... Začetek novega tisočletja bi v marsikaterem pogledu najbrž moral biti podoben začetku teka na dolge proge: z velikim občutkom za čim manjšo porabo in čim boljši izkoristek, z veliko občutljivostjo za pravo smer in primerno hitrost. In Cerkev je znana kot odlični, v Sloveniji pa tudi kot edini, konservativci in tekač na dolge proge...

Znane so polemike o poučevanju verouka v državnih šolah. Po padcu komunističnega režima se to vprašanje različno rešuje. Na Hrvaškem je na primer verouk predmet v vseh šolah, marsikje drugje tudi (Poljska). Kako se danes slovenski škofje opredeljujejo v tem oziru?

Rimski filozof Seneca je zapisal o Judih: "Judje so edini narod na svetu, ki ve, zakaj tako natančno izpolnjuje svoje verske dolžnosti: radi bi dobro vzgojili svoje otroke." Razmerje med vero in vzgojo še vedno drži. Se vedno namreč ni nobenega drugega trdnega razloga, zakaj se nečesa ne sme, razen tega: "Ker je Bog tako rekel!" Zato si tudi Cerkev v Sloveniji prizadeva za kakšno zrno več vzgoje v šolah. Glavna težava pa najbrž ne bo število ur, še manj različna imena predmeta, temveč bo odločilna resnična vsebina snovi in osebnost učitelja. Verski pouk v šoli pa seveda ne more nadomestiti verskega pouka v cerkvi.

Znano je, da je danes v Sloveniji zelo kritično predvsem vprašanje medijev. Na splošno je resnično dejstvo, da je večina izmed njih (tisk, RTV) še vedno dedič nekdanjega enoumja. Katoliški tisk je zelo razširjen (Družina, Ognjišče), vseeno pa ne more odločilno vplivati na dejansko stanje in javno mnenje na sploh.

Vaše mnenje o tem?

"Nikar se jih ne boj!" Ko je neka časnikarka trdo prijemala velikega fizika Einsteina in mu očitala: "Sto najboljših znanstvenikov je proti vam," ji je odgovoril: "Čemu pa sto, če imajo prav?"

Slovenska Cerkev v zamejstvu to je gotovo vprašanje, ki zlasti nas zelo zanima, še posebno pa to zadeva tisti del slovenske Cerkve, ki nam je najbližji, in sicer koprsko škofijo. Kako gledate na slovensko manjšino oziroma slovenske vernike v zamejstvu? Kaj bi lahko slovenska Cerkev še naredila na tem področju v podporo našega verskega življenja in samobitnosti sploh?

Slovenska Cerkev v zamejstvu živi bogato duhovno in versko življenje tudi zato, ker je v stalnem stiku z verskim izkustvom in duhovnim življenjem sosednjega naroda. Njena prednost je v trajni izmenjavi in v vzajemnem posredovanju vseh različnih človeških vrednot.

Pred vrati so božični prazniki. Božič je že v samem krščanskem izročilu simbol miru, saj tako pojejo angeli: "Slava Bogu na višavah in mir ljudem na Zemlji!" Ali bi nam hoteli podati kratko božično misel?

Vsem bralcem Novega glasa želim za praznike veliko lepih milosti, v novem letu pa veliko Božjega blagoslova pri vašem delu in bogatih sadov pri vaših molitvah! Lep pozdrav!

Gospod škof, tudi mi vam voščimo vse najboljše z željo, da bi vam Bog dal veliko uspehov v novem pastirskem delovanju.

Z 2. STRANI

POMEMBNE PREIZKUŠNJE

SSk je zato vprašala pomoč poslance, ki zastopajo v italijanskem parlamentu narodne manjšine, in prav ti so v pristojni komisiji predstavili izboljševalne amandmaje, ki jih je levosredinska večina sicer zavrnila, ostali pa so v parlamentarnih aktih.

Zakon je poslanska zbornica odobrila letos poleti, predstavlja pa slab kompromis, saj iskani dialog z desnico ni prinesel dejansko ničesar, znižal je le nivo zaščitnih norm, ki jih je predvideval prvi osnutek zakona, ki ga je v vseh svojih komponentah podpisala slovenska manjšina in ga je leta 1996 predstavil v poslanski zbornici Lucien Caveri. Kaj nam bo prinesel zaščitni zakon, odobren v tej obliki, lahko vidimo že danes, ko z zaskrbljenostjo opažamo zaplete pri izvajanju zakona 482/99 v večjih občinah. Kot je bilo rečeno tudi na tiskovni konferenci SSk v Ljubljani, bo slovenska manjšina potrebovala krepko podporo slovenske države.

Deželni svet je vzel v pretres novico, da se je mudil v Ljubljani Di Teodoro, odgovoren za manjšine pri gibanju Forza Italia, kar naj bi pomenilo, da bo leva sredina potrebovala tudi v senatu podporo Pola svobosčin za predpisano sklepčnost, čeprav razpolaga s širšo večino kot v poslanski zbornici. Poraja pa se drugo vprašanje, in sicer kaj bo za to Pol svobosčin zahteval v zameno.

Če do odobritve zaščitnega besedila ne bo prišlo v obljubljenih rokih, bo morala slovenska manjšina resno razmisliti o tem, kako nastopiti na volitvah prihodnje pomlad, saj se bo leva sredina izneverila svojim načelom. SSk že od svojega nastanka gradi na načelu samostojnega nastopanja, politična povezava med slovenskimi komponentami leve sredine bi edina lahko omogočila večjo pogajalsko moč manjšine. Prihodnje pomlad nas namreč čakajo pomembne volilne preizkušnje od parlamentarnih do krajevnih. V deželi Furlaniji-Juljski krajini se s tem v zvezi poraja problem, in sicer kako jamčiti slovenski narodni skupnosti svojega predstavnika v

parlamentu. SSk meni, da je slovenski kandidat nujna zahteva, ki jo mora naša manjšina skupno predstaviti na pogajalski mizi koalicijskih partnerjev. Deželni svet SSk je izrazil trdno prepričanje, da je napočil čas, da po 50 letih zastopa v Rimu manjšino človek, ki nima porenka v italijanskih levicarskih strankah.

Deželni svet SSk je nadalje vzel v pretres morebitni vstop kandidata SSk Iva Jevnikarja v deželni svet F-Jk. Prisotni so ostro ocenili pisanje tržaškega dnevnika Il Piccolo, ki je objavil iz trte izvito informacijo, češ da bi Jevnikar ne bil pripravljen na nadomestitev Cristiana Degana.

Člani deželnega sveta SSk so ocenili za nepremišljene tudi izjave predstavnika Levih demokratov Budina v omenjenem članku, češ da bi kandidat SSk ustvaril nelagodje v levosredinski koaliciji na deželi. Njegovo izvajanje je v popolnem protislovju s skupno manjšinsko strategijo in bistveno otežkoča, če ne že ruši temeljev, za dogovarjanje v naši narodnosti skupnosti.

PROBLEMI IN UPANJA

SLOVENIJA OB NOVEM LETU

Danes lahko že govorimo o določeni politični ustaljenosti v matični domovini. Republika Slovenija je prišla do svoje vlade, umestile so se parlamentar-

OB ŽIVLJENJSKEM JUBILEJU

Pred kratkim je slavil svoj visoki življenjski jubilej dr. Drago Legiša, odgovorni urednik našega tednika. Rodil se je v Devinu 17. decembra 1925. Njegovo delovanje je zelo bogato in plodno. Politično je v okviru SKSZ in SSK vedno zagovarjal demokratično in samostojno nastopanje Slovencev v Italiji. Več kot deset let je bil devinsko-nabrežinski župan. Naš jubilar je bil ves čas odgovorni urednik Novega lista, poklicno pa je deloval kot časnikar na Radiu Trst A. Ob lepem jubileju mu iskreno čestitamo - posebno kolegi iz uredništva - z željo, da bi še dolgo sukal pero.

ne komisije (pa za zamejstvo?!), imenovan je tudi državni tajnik za zamejstvo in Slovence po svetu. Vlada je prevzela svoje posebej pa je prav v tem času bila na dnevnem redu zunanja politika. K vsemu temu je še pripomogel vrh v Nici, ki se ga je udeležila tudi uradna delegacija Slovenije. Predsednik vlade Janez Drnovšek in zunanji minister Dimitrij Rupel sta v tem smislu skupno ob drugih čakajočih državah zastopala pričakovanja matične domovine za vstop v Evropsko unijo. Predsednik vlade in zunanji minister imata sedaj polne roke dela. V Nici je prišlo do znanih rezultatov. Vsekakor pa bodo morale pridružene članice (kot Slovenija) delati še naprej za čimprejšnjo pridružitve Evropi in s tem ustvariti Sloveniji status polnopravnega članstva.

Nedavno je prišlo do drugega pomembnega koraka v zunanji politiki Slovenije, in sicer ponovna navezava diplomatskih odnosov z Beogradom. V Sloveniji se je namreč na krat-

kem uradnem obisku mudil jugoslovanski zunanji minister Silanović, ki se je pogovarjal z glavnimi oblastmi republike, tako s predsednikom Kučanom, premierom Drnovškom in zunanjim ministrom Ruplom. Tako so se sedaj po skoraj desetih letih normalizirali odnosi med Ljubljano in Beogradom. To je vsekakor pozitivem premik na področju držav nekdanje SFRJ in bo verjetno tudi prispeval k boljši politični situaciji v tem delu Evrope. Pri tem bi se sicer lahko vprašali, ali se je Beograd Sloveniji sploh kaj opravičil za svoj napad nanjo leta 1991? Res, da je bila početnik vsega tega Miloševićeva vladavina, države pa ostanejo in mednarodni odnosi le zahtevajo tudi svoje...

In končno še nam vedno najbližja manjšinska tematika. Nova slovenska vlada si bo morala tudi v tem smislu zavihati rokave in kar se da hitro kaj ukreniti za končno izglasovanje našega zaščitnega zakona v italijanskem senatu.

AB

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU B

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

GOSPODOVO ROJSTVO V ČAS, BOŽIČ 2000

"Nad prebivalci v deželi smrtne sence je zasijala svetloba." (Iz 9, 1)

"Oznaniujte dan za dnem njegovo odrešenje." (Psalm 96, 2)

"Razumno, pravično in res pobožno živimo v sedanjem veku." (Tit 2, 12)

"To je bilo prvo popisovanje, in sicer v času." (Lk 2, 2)

Berila pri božičnem bogoslužju so tako številna in vsebinsko bogata, da celo prekašajo tista, ki jih beremo na veliko soboto. Od 4. adventne nedelje do praznika Jezusovega krsta so vsa naravnana na skrivnost Božje ljubezni v našem "mesu".

V tišem pričakovanju svetega večera odmeva mogočni spev lista Hebrejcem: "Žrtve in daritve nisi hotel, a telo si mi pripravil" (Heb 10, 5).

Božič se takoj usmeri v veliko noč rešenja telesa: "Žrtev in daritev in žgalnih daritev in daritev za greh nisi hotel in ti niso bile všeč..." V (božji) volji smo z daritvijo telesa Jezusa Kristusa posvečeni enkrat za vselej" (Heb 10.8.10).

No, beseda rešenja se vije naprej po maši na sveti večer, ko obuja dogodke in znamenja božje moči v vsej zgodovini izvoljenega naroda. Pri tem razkrije vso resničnost, ki ni nič kaj slavna zaradi tudi hudo grešnih Mesijevih telesnih prednikov (Mt 1, 1-17).

Toda Jezus je prišel k nam kot človek prav za to, da bi nas vse odrešil grehov in zločinov. Izničil se je, prevzel podobo služabnika (Flp 2, 6-11). Moral se je v vsem izenačiti z brati, da je postal usmiljen (Heb 2, 17); ker je Bog vse vklebil v neposlušnost, da bi vsem izkazal usmiljenje (Rim 11, 32).

Zaradi tega se Božja beseda kot človek rodi v štali, v hlevu, daleč proč od varljivega blišča tega veka in časa ter vladarja tega sveta (Jn 12, 31; 14, 30; 16, 11). V javnem delovanju bo razodevala, da se vladar tega sveta izžene le z molitvijo, ponižnostjo, ljubeznijo, ki deli s potrebnim in ubogim vse, kar je prejela od Očeta. Sicer "Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil" (Mt 8, 20); razglašala blagor uboštva, skromnosti, tišine, ponižnosti, miru. Herodu Antipi bo lahko nalepil besedo "lisjak", čeprav bi mu bil lahko vrgel v obraz še kaj hujšega, in sicer "ubijalec" pravičnega Janeza, toda zgleda, da bi ga mož preslišal, celo ako bi videl koga od mrtvih vstati (Lk 16, 31). Kajti njegova slava se razodeva v darovanju samega sebe za druge, za nas. Vse se namreč odkupi z darovanjem in žrtvovanjem telesa našega Gospoda (Tit, 2, 13, 14), kar je pri večini ljudi kratkomalo norost (1 Kor 1, 23).

Tudi polnočna, zorna ter dnevna maša pojejo hvalospev nezaslišani, suvereni, ponižni ljubezni velikega Boga in Odrešenika. Zaznajo jo samo preprosti, kakor so to bili pastirji. Pa tudi iskalci Boga po Sv. pismu in v kraljevem srcu (Modri z Vzhoda).

Najde ga Marija, ki jo prevzame skrivnost Boga človeka: "Marija pa je vse te besede ohranila in jih premišljevala v svojem srcu" (Lk 2, 19). Tudi sv. Hieronim je našel Boga v "človeku" Jezusu Kristusu (1 Tim 2, 5), ko je premišljeval in se čudil učlovenčenju Boga v betlehemske štali, kjer je dolgo prebival.

Božične pesmi veselo občudujejo Boga, ki pa postavlja na glavo vrednostne lestvice ljudi, ki merijo vse po imetju, bogastvu, materiji in lakomnosti. Marija poje od veselja: "Mogočne je vrgel s prestolov in povišal je nizke" (Lk 1, 52).

Prerok Izaija poje že stoletja pred Kristusovim rojstvom: "Vrskajte vse skupaj, jeruzalemske razvaline! ... in vsi konci zemlje bodo videli, kako naš Bog rešuje" (Iz 52, 9, 10).

Kdo bo mogoče zaznal melodijo vere ob brundanju vnučkom že zdavnaj pozabljene pesmi o štalici in jaslih, saj Dete spoznata prej vol in osel, nema živina, kakor pa človek (Iz 1, 3). Hudo trpljenje Nebukadnezarja, nekdanj oholo mogočnega kralja, spravi ob pamet, tako da začne muliti travo kakor govedo, a ga, tako zgleda, življenje v divjini približa Bogu (Dan 4, 29-30). Kdo naj bi vedel, kako Bog išče človeka. Eno pa je gotovo, da je Beseda postala "meso" in se naselila med nami (Jn 1, 14). Postala je torej krhek, majav, omejen človek, vklebljen ter izdan v roke ljudi: Pilat bo na veliki petek naduto zaklal vsem: "Glejte, človek!", češ: "Ali je to še človek"? Toda postala je človek, se rodila iz preblašene matere zato, da bi mi postali božji in bolj človeški.

Mladi človekoljub Štefan (njegovo grško ime pomeni prelep "venec") najde trpečega Jezusa v strežbi vdovam in sirotam ter ubogim (Apd 7, 55-56). Jožef in Marija ga skrivajeta pred Herodom, to zverino v človeški podobi.

Božič je tako vedno in povsod tam, kjer najdemo tiho, skromno ženo, Jezusovo mlado mater Marijo. Vsak trenutek časovne zgodovine štejemo po njenem Sinu. Modri z Vzhoda najdejo smisel življenja po dolgem napornem iskanju.

Toda Jezus sprašuje tudi nas ob zaključku božičnih praznovanj, ob Njegovem krstu, ali vzamemo zares njegov krst. "Moremo", naj bo naš odgovor (gl. Mt. 20, 22), čeprav se povsem zavedamo, a to zmoremo po njegovi moči, po njegovi bližini, ki nam vedno govori: "Jaz sem z vami vse dni, do konca sveta" (Mt 28, 20), kajti On je "Emanuel" - "Bog z nami", "Zakaj v njem živimo, se giblamo in smemo" (Apd 17, 28).

Naj bo torej vedno Božič za vse ljudi dobre volje!

ČLOVEKU SO VSA OBZORJA NA VEKOMAJ ODPRTA

BOŽIČ JE OBSIJAL ČLOVEKU POT

JANEZ POVŠE

Božič je obsijal človeku pot in to enkrat za vselej. Božja svetloba se je spustila navzdol, da bi človekov pogled obrnila navzgor k sebi. Z nežno podobo deteta nas je ganila in pretresla naše srce, da bi se odprlo za milost ljubezni. Za milost ljubezni, ki je največja sreča vseh sreč, največja radost človeka in njegova edina rešitev. Božič je rojstvo ljubezni med nami na zemlji. Odslej ljubezen ne prebiva zgolj v nebesih, odslej je ljubezen navzoča tudi v tem našem minljivem in umrljivem svetu.

Božič je obsijal človeku pot, da bi človek v tem svetu varno hodil in se odločal prav in ugledal edini pomirjajoči cilj tam v daljavi, ki se mu pravi zmaga miru v vsaki duši in med vsemi ljudmi. Božič je obsijal človeku pot, da bi človek prepoznal lastnosti prave ljubezni, njeno božjo naravo oziroma v božji naravi ljubezen samo. Da bi spoznal čudežno resnico, kako je lahko ta ista ljubezen tudi v njem, v človeku, če se le zanjo odloči in vanjo verjame. Če se odloči zanjo prav zato, ker ona ni nasilje, ni jeza, ni srd, ni gnev,

ni sovraštvo do drugega in različnega, ni bes zoper sočloveka. Ta ljubezen človeka ves čas nagovarja, naj se ne želi povzpeti nad sočloveka, naj sočloveka ljubi in živi z njim v spravi, naj bo prijatelj z vsemi ljudmi, narodi in vsemi prepričanji, ki imajo dober namen. Ta ljubezen človeka spodbuja, naj ne

sledi slabostim, skušnjavam in dvomom, ampak naj se vedno odloča za svetlo in dobro. Ta ljubezen človeku ves čas dopoveduje, da je docela svoboden, svoboden zato, da bi se sam od sebe za svetlo in dobro odločil. In za svetlo in dobro se človek odloči tedaj, kadar v njih zares začuti radost in pomiritev, šele

tedaj je res iskren do sebe in drugih, šele tedaj svetlo in dobro zares ljubi.

Božič je obsijal človeku pot in od tedaj človek ve, da bo le na tej poti premagal vojne, revščino, boleznin in lakoto, le na poti svetlobe bo premagal lastno brezbriznost do trpljenja, ki je še na svetu, le na tej poti bo premagal svojo zagledanost vase. Človek vsak dan bolj ve, da je obrnjenost zgolj v njega samega, misel zgolj nase, pričitek vsega gorja, saj prav misel zgolj nase prinaša vse možne stiske in muke. Misel zgolj nase je tema, ki ni od Boga in v katero se človek napoti po svojem lastnem nagibu. Notranja sreča pa se odpre, kadar prevlada misel na drugega, bližnjega, ko se človek odloči, da želi biti bitje za drugega. In biti bitje za drugega, to je svetloba, ki izvira iz božične noči, vsako leto na novo in vsako leto vse višje in višje, ker človek vse bolj ljubi svetlobo, ki mu edina zagotavlja rešitev. Božič je res enkrat za vselej obsijal človeku pot in tesnoba je premagana. Bog je izpolnil svojo obljubo, človeku so vsa obzorja na vekomaj odprta.

BOŽIČNA MISEL GORIŠKEGA NADŠKOFA

DOČAKALI SMO BOŽIČ

Ko se sprehajamo mimo razsvetljenih izložb, se lahko vprašamo, ali nam ne preti nevarnost, da lahko tudi vse leto živimo, ne da bi pomislili Nanj, ki ga v teh dneh slavimo, seveda le tako, da se nekoliko prepustimo čaru božičnega večera oziroma Božiča, v katerem prevladuje neka zamegljena nostalgija otroških spominov.

Nekdo je zapisal, da Božič lahko praznuje le vernik, in sicer tako, da se preprosto udeleži božičnega bogoslužja, ki se nam zdi nekaka nujna spremljava božičnih dni. Kaj bi še morali prositi v tem Božiču? Najprej, da bi vsaj malo dojel, zakaj nam prav iz betlehemskega hlevca prihaja takšen občutek neskončne miline. Morda zato, ker se ta dogodek povezuje z rojstvom vsakega človeka? Vsako dete nas seveda spominja našega detinstva in to nas raznežuje.

Seveda je to le premalo, če pomislimo, da Jezusov prihod kaže na odločilen trenutek člo-

veške zgodovine, ko se je Bog odločil, da se učloveči, da iz ljubezni do nas prevzame prav naše meso, prav naše kosti, prav našo kri. Neskončna nežnost, ki izvira iz Betlehema, nas prese- neča s prisotnostjo nekoga, ki ga je človeštvo vedno pričakovalo kot izpolnitev.

Neskončni Bog je postal eden izmed nas, ki z nami deli življenje in smrt. Neskončni se je združil z našo majhnostjo: upanje je bilo podarjeno človeštvu.

Če je Bog postal eden izmed nas, tedaj njegovo rojstvo osvetljuje vsa rojstva. Bog, ki je prišel na svet, obišče vsakega človeka, kajti ni človeškega otroka, ki bi ga zavrnil. Božič je torej praznik za človeka!

Vendar, če pozorno beremo pripoved njegovega prihoda, ne moremo spregledati povezave, ki jo evangelist Luka izpostavlja, med pleniciami betlehemskega Deteta in povoji njegovega groba. Ko se je odločil, da postane človek, je nesel na les križa vse ljudi. Nase je sprejel težo "usode" nas vseh.

V luči tega dogodka se vprašam, ali si lahko izmenjamo voščila, ne da bi pomislili na toliko človeških otrok, ki jim moramo le-to očitati, da zasledujejo življenje, ki najbolj odgovarja človekovemu dostojanstvu. Ali se še lahko delamo, kot da jih ni, ko stojijo pred našimi cerkvami in nas le to prosijo, da ravnamo z njimi kot s človeškimi osebami.

"Med nas je postavil svoj šotor" (Jn 1, 14), tako nas spominja evangelist Janez, ko govori o Besedi. Dilema, ali naj jo sprejmemo ali odklonimo, je hudo aktualna. Kakšen bo naš odgovor? Vsem vesel Božič.

+ DINO, NADŠKOF

BOŽIČNA MISEL TRŽAŠKEGA ŠKOFA

ZA JUTRIŠNJI DAN MIRU

Ob bližajočem se Božiču bi vam rad prebral dva stavka iz evangelija, da nam bosta dala moč in upanje. "Resnična luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, je prihajala na svet" (Jn 1, 9). Ta luč je On sam, Kristus. Vem, da so ga mnogi sprejeli in ga sprejemajo, da njih življenje osvetljuje resnica in milost. Vem tudi, da ga kdo ne sprejema. Za koga vem morda tudi zakaj, za druge ne. Do vseh pa je moje srce odprto, polno zaupanja.

Mnogo jih je namreč, ki iskreno iščejo resnico in se povprašujejo po smislu današnjega dne, ki ga preživljajo, ter jutrišnjega, ki ga še ne poznajo. Morda, ne da bi vedeli, iščejo Njega, ki je prišel, da nam izpriča resnico. Gotov sem, da se je tudi zanje rodil. Našli ga bodo. To jim bo v veselje. Jezus je prišel na svet, da bi "razkropljene Božje otroke zbral v eno" (Jn 11,52). Veliko trpljenje preživlja naš čas v svetu, ki je vedno bolj razdeljen. Zares ogromno je sporov, ki ponižujejo človeštvo: prisotni so v samih družinah, kjer se med seboj ne razumejo, ker se ne ljubijo; zastupljajo ozračje naše družbe, kjer različnost interesov in dvomljive izbire preprečujejo dialog, ki bi ustvarjal razumevanje in slo-

go, da bi gradili nov svet v solidarnosti in pravičnosti; celo med verniki najdemo številne in boleče ločitve, ki jih je treba premostiti z napornim ekumenskim prizadevanjem.

Vendar mi ne zmanjkuje pri tem upanje, ker čutim, kako se več pri vseh želja po edinosti, kako se poudarja zavest, da različnosti jezika, tradicije in kulture morajo postajati medsebojno bogastvo ter celo različnost v izpovedi vere ustvarja bolj živo prizadevanje za medsebojno spostovanje ter močnejšo željo, da bi se srečali v pristem bratstvu.

Ta dva stavka iz evangelija dajeta vedrino tako vam kot meni, obenem pa ob njih najdeta svoj navdih molitve in moje voščilo. Kristus prihaja in nam razodeva resnico, Kristus prihaja, da nas spravi v ljubezni. Za jutrišnji dan miru.

+ EVGEN, ŠKOF

DR. ŠTEFAN FALEŽ OSEMDESETLETNIK

Na začetku tega meseca je praznoval 80. obletnico rojstva dr. Štefan Falež, ki že desetletja živi v Rimu, kjer je uspešen poslovnež na turističnem, gradbenem in hotelskem področju. Široka slovenska javnost pa ga pozna predvsem zato, ker je bil prvi veleposlanik Republike Slovenije pri Sv. sedežu. Na tem odgovornem mestu je ostal do l. 1997, ko je odstopil, še preden mu je potekel mandat. Tedaj pa je bil imenovan za veleposlanika suverena Malteskega viteškega reda pri Sv. sedežu. Ob pomembnem življenjskem jubileju uglednemu slovenskemu izobražencu in našemu naročniku iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo uspešnih in zdravih let.

SVETOLETNO SREČANJE IGRALCEV

ŠIRITE RESNIČNO VESELJE!

Minulo nedeljo, 17. t.m., je sveti oče daroval mašo na Trgu sv. Petra in tako počastil jubilejno romanje predstavnikov gledališča, filma in televizije, katere je zastopal v prvi osebi znani italijanski igralec Alberto Sordi, ki je po maši tudi nagovoril svetega očeta.

Papež Janez Pavel II. pa je med pridigo pomembno poudaril izjemno odgovornost, ki jo imajo igralci in nasploh predstavniki filmskega, gledališkega in televizijskega sveta, saj so večkrat vzor in idoli širšega občinstva.

"Ljudje vas gledajo z zanimanjem in naklonjenostjo in je zato vaša naloga, da ljudem posredujete pozitivne in dosledne vzore, ki bodo v ljudeh vzbujali optimizem, zaupanje in upanje," je dejal sveti oče in nadaljeval: "Če boste pozorni za dobro, lepo in resnično, bodo sadovi vaše ustvarjalnosti, četudi najbolj preprosti, gotovo dobre kakovosti tako z estetskega kot tudi moralnega vidika."

Seveda papež Janez Pavel II., ki je bil v mladih letih sam dramski igralec, ni pozabil niti najbolj vplivnega javnega sred-

stva obveščanja in zabave, kar je danes prav gotovo televizija. Zato je dejal: "Družba mora biti hvaležna vsem tistim, ki pripravljajo in realizirajo televizijske oddaje in inteligentne programe, ki so zabavne in vedre narave, ne da bi bili obenem odtujajoči, ali pa so humoristični, a ne vulgarni. Širjenje resničnega veselja je lahko pristna oblika ljubezni do soljudi in družbe!"

V svojem govoru je sveti oče tudi poudaril, da so tudi ljudje, ki delajo na področju zabave, gledališča, televizije in

filma, soodgovorni za novo evangelizacijo, saj morajo biti kot kristjani za zgled ljudem, ki občudujejo njihovo delo.

V imenu igralcev in drugih estradnih umetnikov je svetega očeta Janeza Pavla II. nagovoril popularni in zelo ganjeni italijanski igralec Alberto Sordi, ki je spregovoril o papeževem obiskovanju in ukvarjanju z gledališčem v mladih letih, se spomnil svoje krščanske vzgoje, ki mu jo je bila dala mati, katere svetlemu krščanskemu zgledu je v svojem življenju skušal tudi sam slediti. Ko je Sordi govoril o mladosti in otroštvu, je ponosno dejal, da je bil sam strežnik v župniji Svete Marije blizu Tibere v Rimu.

JUP

POGOVOR / KARLO BOLČINA

SEME JE PADLO IN BO RASTLO

DANIJEL DEVETAK

"Ne bodite v skrbeh!" Te čudovite besede iz Matejevega evangelija so bile vodilo svetoletnega misijona v Štandrežu pri Gorici, ki je potekal od 19. novembra do 3. decembra. Zvrstili so se dogodki, srečanja, molitve, bogoslužja, pogovori itd. Gotovo pa se je še največ stvari dogajalo v osehah samih, ki so se udeležile te izredne duhovne izkušnje. O tem in drugem smo se pogovorili s štandreskim župnikom g. Karlom Bolčino.

Za začetek to: kdaj je bil v Štandrežu zadnji misijon, zakaj ste se zdaj odločili zanj in kako so ga verniki sprejeli?

Zadnji misijon je bil v Štandrežu leta 1952 oz. 1953. Tedanji župnik Stanko Stanič ga je sicer najavil, vendar so ga ljudje odklonili, nanj se niso odzvali. Časi morda še niso bili zreli. Zadnji misijon je torej bil leta 1924, in sicer ob posvetitvi sedanje cerkve. Papež zelo priporoča novo evangelizacijo; to pomeni prinesiti Kristusa ljudem, ki so že krščeni. Eno je prinašati Kristusa ljudem, ki ga še ne poznajo, drugo je pa misijonariti med kristjani. To je naša priložnost. Za misijon smo se odločili, da bi v naši vasi spodbudili med tistimi, ki so že krščeni, novo in globljo krščansko zavzetost. Ko sem pred petimi leti dal pobudo zanj, so bili člani župnijskega sveta skeptični, ker niso točno vedeli, za kaj gre. Ko sem jim razložil zadevo, so bili navdušeni. In že po prvih dneh so bili zadovoljni, da smo šli v to. Župnijski svet ga je skrbno pripravil kakih pet let.

Po koncu misijona se je začela pomisijonska doba. Ljudje sami so prosili, da bi ohranili in nadaljevali nove prijeme pri vsakem življenju. Za nas se začne nova obdobje.

Kateri so ti prijemi?

Velika novost našega misijona - in hkrati slovenskih misijonov - so bila misijonska središča po družinah; Italijani temu pravijo "centri di ascolto". Ljudje so se zbirali po družinah, ki so jih določili župnijski svetovalci, že pred meseci. Povedal sem jim, za kaj gre, prosil sem za gostoljubnost. Družine so rade sprejele, ustanovili smo 30 središč. Vanja so prihajali sosede, sorodniki, prijatelji in znanci. Malo pred začetkom misijona

so bili člani gostujočih družin negotovi, če se bo stvar obnesla. Potem pa je vse zelo dobro uspelo. Imeli smo nekaj nad 350 slušateljev, zelo zadovoljni so bili tudi pomočniki, ki so vodili skupine. Pri vodenju so mi pomagali trije misijonarji, nekateri duhovniki, redovniki, redovnice in laiki. Po mojem mnenju in po mnenju marsikoga drugega je misijon uspel že prvi teden; drugi teden je pomenil poglobljanje oz. podaljšek.

Neobičajno je bilo že to, da je misijon trajal dva tedna...

To je neobičajno za slovenske razmere, za italijanske je to normalno. Prvi teden smo posvetili misijonarjenju v pravem pomenu besede: šli smo ven, in sicer v šole, kasarne, tovarne, obrtniške ustanove, med bolnike, v vrtec, šolo... Obiskali smo vse vaše stvarnosti. Povsod smo našli na lep odziv; samo v enem primeru smo bili "nezaželeni". Prvi teden je bilo seme posejano. Ko sem šel k spovedi, sem povedal, da je bil v prvem tednu eden mojih grehov malodušje, saj se mi je zdelo, da ni bilo veliko ljudi, predvsem so me razočarali mladi. Spovednik mi je rekel: jeseni se seje, spomladi se žanje, poleti dozori in jeseni spet pobiramo. Ne moremo prej pobirati kot sejati. Sejali smo seme. Prepričan sem, da se je seme Božje besede oprjelo. Zdaj bo rastle. Mi bomo sicer pomagali zalivati in gnojiti. Seme bo rastle z Božjo pomočjo.

Čeprav je še zgodaj, se vseeno že vidi kakšen prvi sad tega prvega pokonciljskega misijona v Štandrežu?

Da, vidi se. Ob nedeljah je že sedaj znatno narastle število vernikov, ki prejemajo sv. obhajilo, in to bolj kot ob praznikih. To je zame eden najlepših sadov. Drug sad je to, da so se ljudje spet srečali, da so tri večere ugasnili televizijo in se udeležili srečanja. Nato: ugotovili smo, kje so naše verske in pastoralne hibe, na katerih bomo sedaj delali. Najvažnejši sad pa je gotovo bilo duhovno življenje, ki se je porodilo v vsaki osebi. Gre za izkustvo, ki ga ni mogoče objektivno obravnavati, saj je skrito v vsakem človeku. Vendar se mi zdi, da je bilo teh duhovnih sadov veliko. Res veliko je bilo spovedovanja, kar pomeni, da so naši ljudje začu-

FOTO: BUMBACA

tili v zakramentu sprave priložnost, da se spet srečajo z Bogom in ljudmi. Mnogi so to priložnost izkoristili.

Kakšno je po vašem mnenju stanje te župnije zlasti glede vernosti? Kako se je spremenila v zadnjih desetletjih in pred katerimi izzivi stoji?

Župnija je tako rekoč lahka in hkrati zelo težka. Lahka je, ker je v njej kar veliko ljudi, ki so v župniji dejavni, in to tako konkretno pomočjo kot duhovno. To vidim v pogovorih in sodelovanju pri skupinah. Skoraj redno se po nedeljski maši ustavijo pred cerkvijo, sprašujejo pojasnila glede pridige in o tem tudi razpravljamo. To se mi zdi izraz duhovnega iskanja, če ne že zrelosti. Župnija je tudi lahka, ker je precej obsežna: imamo nekaj manj kot 1900 prebivalcev; v taki župniji se lahko dela, ker ljudje so. Težka pa je najprej zato, ker je medvojni in povojni razdor na stanje župnije močno vplival in še vpliva. Župnija je bila do l. 1950 skoraj popolnoma slovenska, nato so začeli prihajati begunci iz Istre in Dalmacije. Tedaj se je župnija deloma spremenila v dvojezično. Očitno je težko sprejemati drugega, zlasti če je različen. Še vedno obstajata strah in nezaupanje. Problem v naši župniji je po mojem tudi šport, ki ne dopušča možnosti verskega udejstvovanja. Šport je v naši vasi vsak dan in ob vsaki uri. Sicer ne smem posploševati, je pa precej problematično. Velik dosežek je ustanovitev župnijskega verouka, nekaka stalna kateheza, od drugega razreda osnovne šole do starosti. Imamo tudi res lepe molitvene skupine.

Kako ste doživljali zlasti narodnostne razlike pri misijonu?

Pri misijonu, kot na splošno pri župniji, nismo ločevali med Slovenci in Italijani. Čeprav sem Slovenec, jih kot župnik ne morem ločevati, zame so vsi verniki. Če so se slovenski verniki v času misijona udeležili italijanskega srečanja, me je čudilo, ni me pa motilo; če so se italijanski verniki udeležili slovenskega srečanja, me tudi ni motilo, me je pa čudilo. Bilo je to in ono. Program je bil dvojezičen. Srečanja pa so bila v enem oz. drugem jeziku. Mnogi - zlasti v Sloveniji - se čudijo, da je naša župnija ena, čeprav jo sestavljata dve etnični skupini. Ljudem je treba počasi pomagati razumeti, da smo ena sama skupnost. Pri tem je treba paziti, da bi Slovenci ne podlegli skušnjavi, da bi zaradi tega, ker smo ena skupnost, vsi uporabljali italijanski jezik. Italijansko govorečim se lahko tudi približamo v njihovem jeziku, moramo pa jih tudi navajati na dejstvo, da tu živimo Slovenci, ki govorimo slovenski jezik, in da je prav, da oni to spoštujejo, tudi če ne razumejo. Kljub trenjem pa vedno bolj le prihaja do prijateljskega sožitja, sprejemanja. Sprejeti moramo dejstvo, da je naša župnija danes mešana.

Za sklep misijona vas je na praznik vaškega zavetnika obiskala podoba Svetogorske Marije. To je bil nekako vrh misijona, ko ste se tudi posvetili Mariji. Kaj vam je to pomenilo?

Posvetitev, ki smo jo izrekli zadnjo soboto misijona, ni imela posebnega smisla. Ljudje sami so se posvetili. Pred Marijino podobo so bile v tistih dveh dneh vrste ljudi, ki so molili pred njo do enajstih večer. V nedeljo so bili ljudje in cerkvi že dve uri pred mašo. Sami so pokazali, da želijo posvetiti Mariji svoje težave, prošnje, pa tudi zahvale. Ko je zadnji dan vodil našo nadškof, je bila cerkev polna bolj kot ob praznikih. Pri popoldanskih litanijah skoraj nisem vedel, če sem v Štandrežu ali na Sveti gori: bilo je čutilo isto navdušenje, isto močno petje, isto vzklikanje. Po litanijah, ko sem že šel v zakristijo, so ljudje še kar naprej peli in peli, spet začeli rožni venec. To je bila res krona našega misijona.

SVETNIK TEDNA

29. DECEMBER

SILVESTER ČUK

TOMAŽ BECKET, ŠKOF IN MUČENEC

Ko je leta 1154 angleški prestol zasedel Henrik II., so se za Cerkev v Angliji nehali mirni časi. Brž ko je prišel na oblast, je začel obnavljati vladarske zakone in pravice ter si je lastil nadzorstvo nad škofijami in opacijami. Pri tej politiki ga je podpiral njegov kancler (nekakšen prvi minister) Tomaž Becket. Prislunhimo zgodbi njegovega življenja in zvedeli bomo, zakaj ga Cerkev časti kot svetnika.

Tomaž se je rodil v Londonu najbrž leta 1118. Njegovi starši so bili normanskega rodu. V otroških letih se je šolal pri avguštinskih korarjih, s sedemnajstimi leti pa je odšel študirat na pariško univerzo. Po vrnitvi v domovino je sprejel službo knjigovodje in se temeljito seznanil s pravnimi in davčnimi vprašanji kraljevine. Ko mu je bilo petindvajset let, se je srečal s canterburyjskim nadškofom Teobaldom, ki mu je omogočil študij prava v Bologni in Auxerru, nato pa ga je imenoval za canterburyjskega diakona.

Toda na tem mestu je ostal malo časa, kajti kralj Henrik ga je ob nastopu svoje vladavine (na priporočilo nadškofa Teobalda) imenoval za kanclerja in v tej službi je Tomaž pokazal izredne diplomatske sposobnosti ter globoko privrženost kroni. S tem si je pridobil spoštovanje in prijateljstvo kralja, da ga je ta po smrti nadškofa Teobalda leta 1162 dal izvoliti za canterburyjskega nadškofa in primasa angleške Cerkev. Tomaž se je temu upiral, ker je bil sam pri sebi trdno prepričan: če postane škof, ne bo mogel biti ne popustljiv ne uklonljiv in ne posveten škof. Poznal pa je tudi kralja in odkrito mu je povedal: "Najino zdaj tako veliko prijateljstvo se bo spremenilo v najhujše sovraštvo. Vem, da boste od mene kot nadškofa zahtevali marsikaj, v kar kot nadškof ne bom mogel z mimo vestjo privoliti, ker ste se že doslej zmerom lastili mnogo pravic do Cerkev." Končno je privolil. 1. junija 1162 je bil posvečen v duhovnika in naslednji dan v škofa. Ko je postal škof, se je povsem spremenil. Takoj po izvolitvi se je odpovedal kanclerski službi, ker se je hotel posvetiti molitvi, študiju in duhovnim pogovorom z najbolj vdanimi duhovniki. Posebno skrb je posvečal gostoljubnosti in pomoči revežem. Zaradi tega so ga reveži spoštovali in ljubili. Odločno je začel braniti pravice in svoboščine Cerkev.

Kralj Henrik II. je od novega nadškofa, katerega izvolitev je sam predlagal, pričakoval popolnoma drugačno zadržanje. Hotel je, da bi mu Tomaž s svojo diplomatsko spretnostjo pomagal, da se angleška Cerkev podredi njegovi vladarski oblasti. Zlasti je kralj hotel dobiti nadzorstvo nad premoženjem škofij in njegovim upravljanjem in imeti več vpliva pri volitvi škofov. Tomaž se je temu odločno uprl, zato ga je kralj poklical pred sodišče v Northamptonu. Od tam mu je uspelo pobegniti v Francijo, kjer je ostal šest let.

L. 1170 je prišlo med Tomažem in kraljem do sprave. Ko se je nadškof vrnil v Canterbury, je brž spoznal, da kralj ni bil iskren. Ko je zvedel, da je Tomaž kralju zveste škofove izobčil, je pobesnel. V navalu jeze je vzkliznil: "Ali res ni nikogar, ki bi me rešil tega nadležnega farja?" Njegove besede so vzeli zares štirje vitezi iz kraljevega spremstva, ki so nadškofa Becketa zasledovali v njegovo stolnico in ga 29.12.1170 z meči pobili. Novica o umoru v katedrali se je razširila kot blisk. Ogorčenje je bilo tako veliko, da je bil kralj prisiljen delati pokoro. Sicer se je obdržal na prestolu, vendar je moral spoštovati pravice Cerkev. 21.2.1173 je papež Aleksander III. razglasil Becketa za svetnika. Tudi kralj Henrik II. se je pridružil množici romarjev, ki so začeli obiskovati mučenčev grob takoj po njegovi smrti.

120-LETNICA CERKVE NA VRHU SV. MIHAELA

CERKEV, POSVEČENI KRAJ SKUPNOSTI

Letos praznujemo na Vrhu sv. Mihaela 120-letnico naše cerkve. V ta namen smo priredili, mesecu oktobru večer, na katerega smo povabili MePZ Hrast iz Doberdoba. Novembra pa smo obeležili to obletnico z darovanjem svete maše. Želeli smo si, da bi nas v tem primeru počastil nadškof s svojim obiskom, a zaradi boleznih žal ni bilo mogoče. V njegovem imenu pa je prišel v našo sredo darovat mašo msgr. Simčič. Ob prihodu ga je pričakal deklški zbor Danica in mu v dobrodošlico zapel nekaj pesmi. Tudi skavti so s svojo prisotnostjo potrdili našo slovesnost. Takoj zatem se je začela domačega mladinskega pevanskega zbora. Treba je povedati, da se je poznala marsikatera odsotnost, kljub temu da je bila cerkev še kar polna. Cerkev še vedno predstavlja kraj skupnosti, ki je odprt vsem. Ob koncu maše so se na kratko predstavili tudi osnovnošolski otroci s kratkim sestavkom o

naši cerkvi. Za tem pa je zapljanka Martina Černic podala nekaj misli o delu za cerkev. Poudarila je predvsem povezovalno vlogo cerkve, ki nas vse druži, vendar dosti je tistih, ki se jim ne zdi potrebno toliko časa preždeti v klopih. Zakaj se to dogaja, pa je velika uganjka. Bistvo njenega kratkega govora pa je bila zahvala vsem tistim, ki so delali in delajo za našo cerkev, za naše občestvo. Tukaj je treba najprej omeniti župnike, ki so delovali v naši župniji. Zahvala gre tudi vsem pevovodjem, ki so skrbeli za ubrano cerkveno petje.

Za materialno oskrbo oz., bolje, za lepoto našega svetega hrama in za zvonjenje smo tudi imeli in imamo kar nekaj zaslužnih ljudi. Vsem tem "malim" ljudem gre zahvala, saj so izoblikovali našo skupnost skozi vsa ta leta.

Maša je končana. In tako smo zaključili našo daritev in, hvaležni Bogu za ta jubilej, odšli domov.

MČ

5

ČETRTEK,
21. DECEMBRA
2000

VRVICA IZ SENEGALA

"Amico!"

Tako nas mimoidoče po ulicah že dalj časa ogovarjajo novodobni berači, ljudje z afriške celine. Na rokah podržujejo odprte potovalke z malovrednim kičem, ponujajo in le malo prodajo. Zato so pod večer vse bolj vsiljivi. Veča se jim skrb za vsakodnevno preživetje, večja pa se tudi nejevolja mimoidočih, ki jim brezbriznost pogosto prerašče v antipatijo z neprijaznimi, včasih že trdimi besedami.

"Amico" se pa kar ponavlja, vztrajno in z večno nespremenjenim nasmeškom, da ne veš, ali je to zelo poceni profesionalni trik ali pa mogoče odraz neskončnega potrpljenja in resignacije. Morebiti je tudi obup, ki se zaradi stiske umetno preobleče v njegovo nasprotje, v vedrino.

Privajamo se takim prizorom, leta teko in natiho opažamo, da se naša čustva utrjujejo. Tu in tam odrinemo tisočak, pa je vedno manj sočutja in vedno več odmaknjenosti. Mi tega ne moremo rešiti, si pravimo, ko potem zavijemo na kavo in menimo, da imamo lahko mirno vest.

"Amico!"

Šlo je že na noč in obraz prosjaka iz Afrike je bil še temnejši kot sicer. Le iz žive beline njegovih oči je sijal tisti večni nasmešek. Njegov dan očitno ni bil uspešen, zato se je tako nerodno ustopil pred menoj, da me je fizično zaustavil.

Za seboj sem imel tak kup problemov, da mi je prekipele. "Pusti me pri miru, danes sem že dovolj dal!" To sem skoraj zavpil, da se je presenečeno odmaknil in me pustil naprej. In sem šel, razdražen in nataktnjen. Po daljši hoji sem se polagoma umiril in postalo me je sram. Ali je bilo treba tako grobo? Se ne bilo dalo isto povedati na čisto miren način, brez poniževanja?

Vrnil sem se nazaj. Pa ga ni bilo več tam, bogve v katero ulico je zavil s svojo uborno kramo in z nasmeškom, ki ga je pač moral profesionalno ohraniti kljub srečanju z menoj. Več kot pol ure sem ga iskal in ga končno našel.

"Amico, ali se me spominjaš? Oprosti mi". Segel sem v denarnico in mu izročil bankovec, ki ga je pogledal tako, kot da prvič vidi kaj takega. Bil je tako presenečen, da ni segel po njem. Samo gledal me je, tudi še potem, ko sem mu ga vsilil v dlan. Tudi jaz sem ga gledal in pri tem zelo natančno vedel: to ni darežljivost, to ni ljubezen do sočloveka - to je odkupnina...

Nastala je čudna tišina. Potem pa je berač iz Afrike segel v žep in mi dal nekaj v dlan. Bila je vrvica, spletena iz nitk vseh barv, drobna vrvica, ki je prav mavrično zasijala pod cestno svetilko.

"To je za tvojo hčerko", mi je dejal.

"Kako pa veš, da imam hčerko?"

"Ne vem, sem le uganel. Take vrvice pri nas v Senegalju ovijemo okrog zapetih deklic, ki jih imamo radi. Potem so srečne."

Podal mi je roko in odšel brez pozdrava. Z nasmeškom kot vedno.

SAŠA MARTELANC

ADESTE, FIDELES

MAJDA ARTAČ STURMAN

sivino krute realnosti. Še hvala Bogu, da je njen ljubeči očka, obdarjen z neizmerno potrpežljivostjo in fantazijo, ob pomoči dobrotljive sosede na vse načine skušal blažiti življenjske ostrine s svojim posluhom za želje še nedoraslih hčerkic. Po poklicu je bil učitelj v precej oddaljeni šoli tržaškega okoliša, zelo ustvarjal in dejaven, vsestransko razgledan, dober pevec in odlični režiser.

Letošnji Božič je bil drugačen od prejšnjih, bil je prvi, ki so ga Sedmakovi preživljali brez mamiče. Očka ga je skušal napolniti s presenečenjem: iz šole je privlekel gramofon, da bi doma lahko na njem poslušali dve ali tri plošče, vedno iste. Kakšno veselje! Dana in Mira sta kar obstali ob pogledu na novo aparaturo. Seveda, pri Jančarjevih so jo imeli še več časa. Tudi pralni stroj in televizijo so že imeli, oni pa si tega še niso mogli privoščiti.

Uboga mamica, tako zgarana in šibka! Morda pa je umrla prav zaradi prevelikega napora! Vedno je morala ročno prati oblekice in rjuhe, medtem ko so pri drugih že uporabljali pralni stroj. Dana je večkrat razmišljala o razlikah, ki jih je zazna-

vala med ljudmi, a v svoji otroški preprostosti je vse sprejemala kot neko danost. Starši so jo namreč vzgajali v strogosti, poslušnosti in skromnosti.

In tako sta se v tem, sicer bolj žalostnem Božiču, Sedmakovi deklici pozibavali ob zvoških Avsenikove Tam, kjer murke cveto in sta neprestano vteli najmoderneje hite angleških dolgolascev. Takrat, ko je Dana ostajala sama, ker je Mira smuknila k sosedom, pa se je znova in znova zasanjala ob mehkih božičnih melodijah. V ušesih in v glavi so ji odmevale nerazumljive, a vendar domače besede: Adeste, fideles... venite, adoremus, venite, adoremus Dominum... njene misli pa so plavale v prihodnost.

V duhu si je predstavljala svetlo jedilnico z visoko, v utripajoče lučke in čokoladne obeške odeto smreko, pa jaslice, bogato posejane s pastirčki in ovčkami, veliko, z božičnim prtom pogrnjeno mizo, polno raznovrstnih dobrot: potic, piškotov, čokoladic, bonbonov, da so se ji kar cedile sline.

Ob pogledu na živahne otročiče, ki so se veselili Jezuščkovih daril pod drevescem, je bila skoraj omamljena. Srce ji je preplaval občutek družinske toplote in veselja. Tam v kotu je namreč sedela tudi... njena mamica. Bilo pa je še nekaj ljudi, ki jih ni dobro poznala. Vse ena sama zbranost, en sam mir, ena sama radost ob praznovanju božične skrivnosti. Seveda so imeli televizijo in pralni stroj in tudi hladilnik in seveda telefon.

Dana je skušala kavo in povabljenecem ponudila kos panetona. Končno si je oddahnila, božično kosilo je potekalo tako, kot je treba. Kaže, da so se vsi najedli. Predjed, kaneloni, ribje specialitete, pečenka, krompir v pečici, dušena špinača, korenčkovi medaljoni z omako, sveže in suho sadje. V dnevni sobi so se na televizijskem ekranu izmenjavale slike, drevesce se je šibilo pod mrežo lučic, radio je oddajal božične pesmi in na računalniškem zaslonu se je Božiček smejal in pel Jingle bells. Elektronska pošta, čudovito! Vošči nam Matej, ki je na študijskem izpopolnjevanju v Bostonu. Zabrnel je telefon: oglasila se je Vesna s potovanja na Škotsko. In da še ni dovolj, je Lidijin mobilni telefon začel igrati svojo simfonijo. "Ah, ja, čau, si ti, Robi? Sem še tukaj doma, še nisimo šli. Oprosti, te kličem pole. Čau."

Dana je bila zelo zelo trudna od predbožičnih priprav in nakupov, od daril in kuhanja, za nameček pa jo je mučil še glavobol. In zdaj jih čaka še naporno potovanje do Bad Kleinkirchheima. Seveda, tam imajo rezervirane počitnice. Kakšen napor, ta Božič!

Zasanjala se je: pred očmi se ji je najprej prikazala materina podoba, vsa šibka in krhka. Nato majhen brin, ki ga je oče posekal na Krasu, skromne jaslice, pa še sestrica Mira. In seveda dolgo zaželeni in spošteni gramofon... Ah, lepi časi! Spomin se je napolnil z znano, a dolgo pozabljeno melodijo... Adeste, fideles... Pri srcu ji je bilo spet toplo kot pred daljnimi daljnimi leti.

BOŽIČNA BELA PESEM

MAJDA ARTAČ STURMAN

Bodi vresje v rosi,
bodi smrečje v hosti,
bodi hrastje v logu...
Vodi naj vas roka moja,
ki poboža
gore, grape,
gmajne, morje.

Bodi sonce,
bodi veter,
bodi dež...
Bodi Božič
v toploti dneva,
v dežju naj odmeva
pesem bela.

NE, NI ME SRAM LJUBEZNI V JASLICAH

VLADIMIR KOS

Ne, ni me sram ljubezni
zasnežene,
od smrek obdane,
od draguljev zvezd.
Še zdaj leži na slami,
gleda mene,
kot da sem Mu prijatelj
najbolj zvest.

Ne, ni me sram ljubezni
v sonc valovih,
ki pljuska na drugo
stran zemlje.
Ljubezen v jaslih, krog
in krog z zidovi,
in vendar iz votline
kliče me.

Prav mene in z menoj
vse moje drage,
za nas je prišel v svet se
naš rodit.
O, koliko v dvoriščih
je nesnage,
še v spalnice je vonj
po zlu izlit.

Ne, ni me sram
Ljubezni, ki se joka,
ker se dotaknil jasli je
naš glad.

Nekoč bo Mož
iz Božjega otroka
in križ za nas bo nosil,
tih in mlad.

Ne, ni me sram
Marijinega Sina -
saj Njega sram ni, Sina
Božjega.
Zdaj vem, da dvor
božična je votlina,
plenice bele dobri sel
Boga.

BLAGRI ZA BOŽIČNI ČAS

BRUNA PERTOT

Blagor mu,
ki je nekje
doma.
Blagor mu,
ki je znal
v tem času
si odkupiti
mir srca.

Blagor mu,
ki ima svetilko,
da mu sveti
in mu je svet
ne more ugasniti,
niti vzeti.

Blagor mu,
ki jo more
dvigniti visoko,
da se mu v plamen
razgori -
za vse, ki hodijo
v praznini
in temi.

Blagor mu,
ki gre,
da najde jasli
in pade na kolena
in dišeči mah
in ga ničesar
in nikogar več
ni strah.

Vsem svojim
članom, prijateljem
in bralcem voščijo
srečen Božič in
blagoslovljene
praznike ter miru
in uspehov polno
novo leto 2001

SLOVENSKA
PROSVETA
DRUŠTVO
SLOVENSkih
IZOBRAŽENCEV
MLADIKA

GORIŠKA
MOHORJEVA
DRUŽBA
želi
prijateljem
dobre knjige
blagoslovljen
Božič

Vsem rojakom voščimo blagoslovljene bo-
žične praznike, ob vstopu v novo leto 2001 pa
izražamo željo, da bi se izpolnila pričakova-
nja naše skupnosti, ki želi živeti v blagostanju,
miru, pravičnosti in enakopravnem sožitju.

SLOVENSKA SKUPNOST

ZVEZA SLOVENSKE
KATOLIŠKE PROSVETE

želi včlanjenim
društvom, pevskim
zborom in
organizacijam kakor
tudi vsem, ki njeno
delo podpirajo in
spremljajo, duhovno
bogato praznik
Gospodovega rojstva
in božji blagoslov
v novem letu 2001.

Celotni manjšinski javnosti želimo
vesel Božič, srečno novo leto 2001

in čimveč vsestranskega
medsebojnega sodelovanja,
s katerim bomo na najlepši način stopili
v novo leto.

SVET SLOVENSkih ORGANIZACIJ

PRED DVESTO LETI TISKANA PRVA SLOVENSKA KNJIGA V GORICI

Ob podrobnejši raziskavi knjižnega gradiva pokrajinske knjižnice v Gorici se je letos našel bibliografsko še ne evidentirani slovenski tisk iz leta 1800, dvojezični katekizem za učence osnovnih šol: *Ta mali katekismus s prashanjami, inu odgovormi sa te nar manjshe otroke v zessarskih deshelah* (Der kleine Katechismus mit Fragen und Antworten für die kleinsten Kinder der kaiserl. Königl. Staaten). V naslovnem listu je še zapisano "Na Rimsku Zessarsku Krajilestvu povele, v sdruk dati perpushen, tudi S' prpushenjam Vikshi Duhovnr Gosposke" ter da je bil "Goorizi, Stiskan per Thommasini Descheuks jenu Schulerski Skladoviz 1800".

LEPI SVET GASPARIJEVIH RAZGLEDNIC

JURIJ PALJK

Vsak narod, ki nekaj da na svojo omiko in dediščino, ima v svoji podzavesti in zavesti določene podobe, določene simbole in spomine, če hočete t.i. imaginarni svet, brez katerega ne more, saj so vse te stvari sestavni del njegovega obstanka, njegove kulture in njegovega značaja. Seveda ni rečeno, da se narod, ljudje, teh simbolov, teh lepih reči tudi zavedamo, saj enostavno nekje v naši podzavesti so in niti ni rečeno, da danes še vemo, kdo jih je naredil, kdo si jih je izmislil. Morda ne bo pretirano, če rečemo, da je del slovenskega imaginarija, del slovenske zavesti dolžan zelo veliko tudi slikarju, ilustratorju in nasploh velikemu likovniku Maksimu Gaspariju, ki je v zakladnico slovenske umetnosti in predvsem pa narodne kulture poklonil v minulem stoletju izjemno veliko.

Prav je storila Založba Mladinska knjiga, da je tik pred letošnjim Božičem izdala lepo ilustrirano knjigo, ki nosi zgovoren naslov *Maksim Gaspari - Bogastvo razglednic*. Besedilo v knjigi je napisal dr. Janez Bogataj, morda trenutno najboljši slovenski etnolog in poznavalec narodnega blaga, običajev, šeg, navad in ljudske obrti, umetnosti, medtem ko je dokumentiral in razglednice izbral Stanislav Čičerov, tudi sam velik zbiratelj Gasparijevih razglednic.

V uvod svojim zapisom v lepi knjigi, ki nam podrobno predstavlja Gasparijevo likovno ustvarjanje in naš svet, je dr. Bogataj zapisal, da so razglednice izjemno zanimiv pojav, "ki je zelo močno spremenil in sooblikoval drugačne oblike in načine stikov med ljudmi... Gasparijevo slikarstvo v celoti (še bolj neposredno razglednice zaradi narave medija) je sooblikovalo množični likovni okus, hkrati pa tudi svojevrsten odnos do posameznih sestavin naše dediščine, narodne zavesti, elementov za oblikovanje istovetnosti, naše notranje in zunanje razpoznavnosti ter berljivosti. Sooblikovalo je tudi svet simbolike in tipike ter pomembno vplivalo na razna aplikativna področja, med katerimi moram na prvem mestu omeniti vzgojo in izobraževanje, čeprav najdemo določen vpliv tudi na področju stikov z javnostjo in propagande".

Tako dr. Bogataj v uvodu h knjigi. Slovenski strokovnjak je razdelil Gasparijeve razglednice in slikarstvo na več delov, med njimi omenimo vsaj razglednice, ki jih je Gaspari slikal o znamenitih možeh, o koroškem plebiscitu, o narodnih nošah, o Veliki noči, o pustu, o zavetnikih slovenskega naroda sv. Cirilu in Metodu, o Majniški deklaraciji in še bi lahko naštevali, saj je Gaspari upodabljal življenjske in letne šege, navade in tudi ohranjal spomine.

Ker smo pred Božičem, nas seveda najbolj zanimajo Gasparijeve razglednice o Božiču in navadah, ki so vladale na Slovenskem ob tem velikem krščanskem in družinskem prazniku. Ko smo v začetku zapisali, da so Gasparijeve podobe postale del slovenske podzavesti, smo mislili prav na razglednice za velikonočne in božične praznike. Maksim Gaspari je upodobil na teh slikovitih in izjemno lepo naslikanih razglednicah predvsem slovenske navade, vezane na Veliko noč in Božič. Tako na eni božični razglednici vidimo hišnega gospodarja, kako na podboj hišnih vrat piše začetnice svetih treh kraljev, na drugi vidimo prizor, ki je odšel skorajda povsod v pozabo: motiv kajenja z dišečim kadilom in blagoslavljanja, božični obhod po domačiji, ki ga danes ni več.

Tu je seveda redek, a izjemno lep motiv polnočnice in nad vsemi kraljuje tista Gasparijeva razglednica, ki prikazuje družino, zbrano na božični večer za mizo v kuhinji, kako gleda mater, ki z nožem reže prvi kos potice. Tu so seveda še slovenske jaslice, slovenske zato, ker jih je Gaspari "poslovenil" tako, da je namesto Matere Božje naslikal slovensko mater in jaslice umestil v tipično slovensko okolje. Res izjemna je sveta družina v slovenskem okolju, ko je sv. Jožef preprost slovenski kmet, ki reže les, Mati Božja njegova žena, ki v naročju drži otroka - Jezusa. Ogromno božičnih motivov je upodobil Gaspari, nekatere poznamo, nekatere bomo spoznali v knjigi, ko bomo občudovali kolednike svetih treh kraljev ali pa se zazrli v vedro kmečko dekle, ki nazdravlja srečnemu novemu letu. Mimogrede povejmo še to, da je po drugi svetovni vojni prav Maksim Gaspari poslovenil, nadel slovensko podobo sicer uvoženemu dedku Mrazu, ker že sv. Miklavža ni smelo več biti, vsaj uradno ne. Svoje delo je umetnik opravil

imenitno, kot vedno, ko je šlo za slovensko stvarnost.

Mladinska knjiga je ob knjigi Gasparijevih razglednic izdala tudi niz razglednic, ki jih lahko današnji človek piše ob praznikih. Če jih seveda še piše... Dejstvo je namreč, da je minil določen čas, da so minili božični prazniki, kakršne nam je upodabljal Gaspari. Pa nam je vseeno toplo, ko zagledamo njegove razglednice in pomislimo na navade, ki jih danes ni več, a so del naše zavesti, naše istovetnosti in naše dediščine. Ko zremo v Gasparijevo kmečko mater, ki reže potico, okrog nje so v sveti tišini zbrani otroci, ki čakajo, da dobijo kos, si ne moremo kaj, da ne bi pomislili na današnji čas, ko ob Božiču lahko jemo potič in drugih sladkarij, kolikor hočemo, a nimajo več istega okusa in tudi pričakovanje praznika in dobrot ni več isto. Tudi topline, ki jo izžarevajo Gasparijeve razglednice, danes pogrešamo, predvsem pa tihe sreče in miru, ki sta temelja, na katerih je umetnik gradil božične motive s slovensko tematiko.

V ITALIJANSKEM PREVODU

V ZBIRKI GORNIŠKIH SPIŠOV TUDI DUŠAN JELINCIČ

Pri založbi Vivalda v Turinu je v okviru zbirke *I licheni*, ki je posvečena gorniški prozi, izšla knjiga z naslovom *Il cinquantesimo lichene*. Gre namreč za petdeseto knjižno izdajo v okviru te zbirke, vsebuje pa dvanajst izvernih, še neobjavljenih gorniških črtic izpod peresa najbolj znanih avtorjev te slovenske zvrsti. Med njimi je tudi črtica tržaškega pisatelja Dušana Jelinciča z naslovom *Il principe delle stelle*, sicer pa je v zbirki *I licheni* pri založbi Vivalda Jelincič že objavil italijanski prevod svojega romana *Biseri pod snegom*. Ostali avtorji črtic so Joe Simpson, Alberto Paleari, Pat Ament, Enrico Camanni, Pietro Spirito, Rolly Marchi, Fosco Maraini, Marco Albino Ferrari (ki je publikacijo tudi uredil in napisal spremeno besedo), Kurt Diemberger in Yves Ballu. Naj še omenimo, da je v zbirki *I licheni* pred časom izšla tudi znana knjiga tržaškega alpinista Livia Isaaka Sirovicha *Cime irredente*, ki govori o povezavi med italijanskim tržaškim planinskim klubom Società Alpina delle Giulie (oz. CAI-XXX Ottobre) in italijanskim iredentističnim gibanjem na Tržaškem.

S I. STRANI

BOŽIČNO RAZMIŠLJANJE

Vendar pri vsem tem dogajanju ne gre le za umetniško simboliko. Kot kristjani smo prepričani, da so se s Kristusovim rojstvom uresničile napovedi o Odršenikovem prihodu, zunanje gledano sicer v zelo skromnih razmerah, kakor skopo poročja evangelist Luka: "Tudi Jožef je šel iz Galileje, iz mesta Nazareta, v Judejo, v Davidovo mesto, ker je bil iz Davidove hiše in rodbine, da bi se popisal z Marijo, svojo zaročenko, ki je bila noseča. Ko sta bila tam, so se ji dopolnili dnevi, ko naj bi rodila. In rodila je sina, prvorojenca, ga povila in položila v jasli, ker v prenočišču zanj ni bilo prostora."

Besede, ki dajo misliti, zlasti ob izteku svetega leta, ko naj bi napravili nekakšen obračun duhovnega življenja tako na osebni kot občestveni ravni. Več pomembnim dogodkom smo slovenski kristjani v tem pomenljivem času bili priča, npr. romanju v Oglej in narodnemu romanju v Rim, potekalo je tudi drugo zasedanje slovenske sinode. Dovolj priložnosti za razmislek torej, zlasti pa za pogled v prihodnost, ko naj bi se med Slovenci končno uresničila sprava ob upoštevanju dialoga in spoštovanja bližnjega.

4. SREČANJE SLOVENSkih CERKVENIH GLASBENIKOV

Slovensko Cecilijino društvo je 2. t.m. v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu pri Ljubljani organiziralo 4. Srečanje slovenskih cerkvenih glasbenikov. V spored srečanja so organizatorji vključili aktualne vsebine, ki zanimajo vse, ki se na kakršenkoli način posvečajo cerkveni glasbi. V dopoldanskem času v kapeli zavoda je Tomaž Močnik predstavil nove orgle, ki so opus 52 Škofijske orglarske delavnice v Mariboru. Besedno razlago je na orglah dopolnjeval zavodski organist mag. Dalibor Miklavčič. Zvedeli smo, da imajo orgle tri manuale in 50 registrov in da je zunanjo likovno podobo orgelskih omar oblikoval arhitekt Valentin Gorenčič. Na posebno željo ravnatelja zavoda je delavnica v orgle dodatno vgradila tudi zvonove. Okrog enajste ure je prof. in skladatelj Damijan Močnik predstavil dela 4. natečaja za cerkveno bogoslužno skladbo. Ocenjevalna komisija je pregledala 15 skladb. Geslo natečaja se je glasilo: "Skladba naj bo uporabna pri bogoslužju tudi cerkvenemu pevskemu zboru srednje tehnično-vokalne zmogljivosti." Ocenjevalna komisija, ki so jo sestavljali Tomaž Faganel, Janez Močnik, Edo Škulj, Dalibor Miklavčič in Leon Krnel, je določila za objavo sedem skladb, od katerih dve našega goriškega rojaka Stanka Jerčija. Nagradili pa so tri skladbe, in sicer: 1. nagrada: *Psalm 100* za mešani zbor Ivana Florjanca; 2. nagrada: *Veni sponsa mea* za ženski zbor tudi Ivana Florjanca; 3. nagrada: *Molitev*, enoglasna skladba s spremljavo Stanka Jerčija.

Glavna točka popoldanskega sporeda pa je bil občni zbor Slovenskega Cecilijinega društva. Med razpravo je prišla na dan vsa problematika slovenske cerkvene glasbe. Člani so si izmenjali poglede o liturgično-glasbenem izobraževanju, o t.i. ritmični glasbi pri bogoslužju, o statusu organistov in zborovodij, o sodelovanju med glasbeniki in duhovniki, o organizacijskih vidikih slovenske cerkvene glasbe, o natečajih in revijah itd.

Sinodalni delegat za slovensko cerkveno glasbo prof. in skladatelj Damijan Močnik je članom povedal, da je sestavil vrsto predlogov za dokončno oblikovanje poglavja o slovenski cerkveni glasbi v zaključnem dokumentu Slovenske Sinode. Za novega predsednika Slovenskega Cecilijinega društva je bil izvoljen prof. Damijan Močnik.

Sobotni dan se je zaključil s koncertom izbranih del 4. Natečaja za cerkveno bogoslužno skladbo. Na koro kapelo Zavoda sv. Stanislava so se zvrstili naslednji cerkveni pevski zbori: Župnijski pevski zbor Ljubljana-Rakovnik, ki je zapel Cirila Krena *Zdravo Marijo* in Ivana Florjanca *Psalm 100*, Dekliški zbor sv. Mihaela-Mengeš s skladbama Marjana Gradodolnika *Pridi moj Gospod* in Ivana Florjanca *Veni sponsa mea*, Župnijski pevski zbor sv. Anton Padovanski-Ljubljana-Vič pa je interpretiral skladbo Sama Vremsaka *Christus factus est*, Stanka Jerčija *Ti vabiš me* in *Molitev*. Zbori so se potrudili, da bi čimbolje predstavili nove skladbe.

Lepo in koristno bi bilo, da bi Slovensko Cecilijino društvo s svojimi pobudami zaobjelo ves slovenski enotni kulturni prostor, kar gotovo bi bogatilo in vrednotilo delovanje vseh, ustanov in posameznikov, ki se posvečajo slovenski cerkveni glasbi.

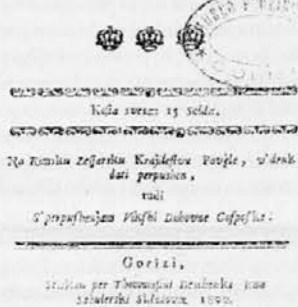
HUMBERT MAMOLO

POPRAVEK

V prejšnji številki se je pojavila nejluba napaka. V članku o novih zbirkah Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta je iz seznama avtorjev skladb pomotoma izpadlo ime Mirka Špacapana. Za napako se opravičujemo.

TA MALI KATEKISMUS

S PRASHANJAMI, INU ODGOVORMI SA TE NAR MANJSHE OTROKE V ZESSARSKIH DESHELAH

Izvod knjižice, ki jo hrani goriška pokrajinska knjižnica, ima 46 strani in ni popolnoma ohranjen. Leta 1905 je imel izvod malega katekizma v svoji lasti goriški krajevni zgodovinar Josip Balič, vendar ni mogoče ugotoviti, če ohranjeni izvod prihaja iz Baličeve zapuščine. Goriškega malega katekizma, po današnjih raziskavah sodeč prve slovenske knjige, ki se je natisnila v Gorici, ni poznal Franc Simonič, ko je v letih 1903-1905 objavljala *Slovensko bibliografijo*. V rokah pa ga tudi nista imela kasnejša sestavljalca bibliografije primorskega tiska Pavel Plesničar (1940) in Andreina Jejič (1989). Oba sta se sklicevala na Baličev omembo.

Mali katekizem je, kot že omenjeno, dvojezičen, oba jezika sta natisnjena vsak na svoji strani. Poleg uvodnega *Napelanja* sledi pet delov (*O vere, Od vupanja, Od lubesni, Od svetih sakramentov, Od kershanske pravize*) in dodatek (*Perstavik Od teh sthiih poslednih rezhy*).

Ta informacija o najdbi starejšega slovenskega tiska z roba etničnega ozemlja se ne spušča v jezikovno, vsebinsko in stilno razlago. Prav slednje pa je povezano z ugotavljanjem imena avtorja, prevajalca ali prireditelja. Morda bi bil to lahko duhovnik Peter Budin (1770-1858), njegove slovensko napisane pridige iz konca 18. stoletja je nedavno odkrila prof. Lojzka Bratuž iz Gorice. Okoli leta 1800 je bil Budin kaplan v Devinu, leta 1808 je izdal *Novi kluzh ali tabla za branje inu pisanje*. Odkrita knjiga pa seveda ni pojasnila problema do danes še neodkrita *Catechismus Slavonicus*, ki naj bi ga izdal Jožef Cusani (1702-?).

Goriški mali katekizem, ki je izšel pred dvesto leti, je pomemben dokaz slovenske prisotnosti na Goriškem.

BRANKO MARUŠIČ

INTERVJU / ZORA TAVČAR

VSESTRANSKA LITERARNA BERA

JOŽE HORVAT

Kolikor vem, ste bolj na začetku svojega književnega dela pisali poezijo, potem ste s pisanjem pesmi - kot je videti - prekinili, toda zadnje leto smo po daljšem času spet brali v Zvonu nove pesmi. Kaj lahko poveste o svojem pisanju poezije? Kako pravzaprav nastaja?

Glede na delno tudi verski značaj tednika, kjer bo intervju izšel, bi najbrž bralce zanimal tudi ta vidik. Kar se tiče naju kot skupnosti, bi rekla, da sva si v tem najbližja v molitvi, pa naj bo to v najlepših obdobjih, ko se zahvaljuješ za prejetjo, ali v najhujših, ko se zatekaš po pomoč. Ko je prav hudo, pa se sklone prijateljska molitvena veriga, dobri prijatelji, samostanske sestre, prijatelji duhovniki, dobre sosede ipd. in ta duhovna energija nama je že pomagala ne le enkrat.

Pesmi so nekako moja stalnica, začela sem z njimi in kot študentka objavljala in nastopala na večerih z Mitjo Mejakom, Pavčkom itd. in so nas celo pošiljali po zadrugah, da bi kot pesniki spoznali "delovno ljudstvo". Pavček si je izbral železne dveri, saj je že takrat cenil odlično vino, jaz pa hmeljarsko Arjo vas. No, najbrž s poezijo nismo kaj dvignili morale v zadrugah. Pozneje je šel vsak svoja pota, Mejak je postal kritik in esejist, nekateri so prešli v časnikarstvo, nekateri so ostali pesniki, drugi prozaisti. Sama sem poezijo po objavah v *Novem svetu*, *Besedi* itd. ob prihodu v Trst zamenjala za kritiko in pozneje za prozo, vendar so mi v rokopisu ostale tri mladostne pesniške zbirke, ki pa so mi le v nostalgичen spomin. Občasno sem v *Mladiki* in *Zalivu* objavila, največkrat pod psevdonomom, kakšen cikel. Zadnje pesmi so izšle letos v *Zvonu*, eno pa bo dr. Pirjevčeva uvrstila v neko antologijo. Izšle so tudi v italijanskem prevodu (Jolka Milič) v *Le Livre slovene*. Poezija se mi utrne redko, ker zahteva, da si neobremenjen, čist vsega balasta vsakdanjosti, da zabriš kot struna v najrahlejši sapi. To pa je pri mojem tempu življenja komaj mogoče doseči. Poezija je najbolj zgoščen, najbolj precizen izraz, kjer se ti v srečnem hipu zlijejo čustva, misel in impresija. Boječ in hkrati osrečujoč "porod". - Vse drugačna je seveda poezija, ki bo izšla v kratkem pri *Mladiki*, v knjigi, bogato ilustrirani, ter na zgoščeni, uglasbeni, peta in recitirani. To pa so igri-ve pesmi: igra jezika, podob, ritmov, izraz nekakšnega veselja do življenja. Pač moj drugi pol.

Zdi se mi, da tudi proza pri vas ne nastaja v strnjem ritmu pisanja, izšle pa so tri knjige: *Veter v laseh*, *Ob kresu življenja (novele)* in *Poklical si me po imenu*. Prva je avtobiografska, toda, bi rekli, če ni končana - mislite kaj na njeno zaokroženost, njen zaključek z drugim delom pripovedi?

Ritem proze mi preprosto narekuje bolj čas. Če računate, da je vsaka od treh knjig proze nastajala nekaj let in šele zatem postala knjiga in da sta vmes nastali še dve zajetni knjigi intervjujev ter prav tako "debela" knjiga, antologija emigrantske proze (s sodelavci), pa dva knjižna prevoda (iz nemščine in iz italijanščine), če izpustim vse drugo, (recimo dve mladinski odski igri za SSG v Trstu), potem lahko razumete, da prozi namenjam lahko le čas, ki mi ostaja. Neko že zanosovano in delno napisano prozo sem morala odložiti, ker sem bila tri leta ob osibeli devetdesetletni mami. - Glede nadaljevanja *Vetra v laseh* - bližje so mi sicer novele ali črtice ali svobodni roman ali kaj polemično-humor-

nega - moram priznati, da sem imela že več ponudb, da mi ponatisnejo prvi del, če knjigo nadaljujem z drugim delom. Toda od tam dalje, kjer se knjiga neha, so vsi moji sošolci, znanci in prijatelji (tudi kak neprijatelj vmes) danes ali v bližnji preteklosti postali vidne osebnosti, od politike do znanosti in kulture. Kakšen se je že duhovito obrnil name in se priporočil, naj ga v knjigi, če bi jo nadaljevala, izpustim. Priznam, da bi bila nadaljevala nadvse sočna, vendar je najbrž bolje, da izide, ko mene ne bo več. Da ne govorim o zamejstvu, kjer bi ob še tako orkavičenem prijemu in obzirnosti podrezala tu pa tam v sršenje gnezdo. Celotno pri prvem delu so bili nekateri hude, da so v knjigi, drugi pa na smrt zamurili, da sem jih izpustila. Za sedaj še nimam prijema, kako rešiti to kvadrato kroga. Če bi me kdo primerno izzval do take mere, da bi se opogumila? Včasih tudi doživim kaj tako grenkega in krivičnega, da si rečeš: "In zakaj ne bi?"

Napisali ste zelo veliko radijskih iger, a so od vašega literarnega dela nemara najmanj znane, vsaj za knjižne bralce, saj menda niso izšle v posebni knjigi. Ali pa mislite, da tekst te vrste ni ravno treba, da se pojavi v knjižni podobi?

Najbrž veste, da sem za tisk priredila Alojza Rebule radijske igre (kar glede na različnost medija ni najlažje delo, čeprav najbrž vsak misli, da stvar kar pretipkaš in je) in so izšle. Ker je tematika verska, jih večkrat uprizarjajo na malih odrih, v Argentini pa tudi v gledališču. Moje "odrasle" igre nimajo te tematike in glede na tip iger, ki je v Sloveniji danes najbolj zaželen in igran, se moje v ta trend ne vklaplajo. Bolj bi najbrž "šle" otroške, posebno ker je v njih veliko vloženih songov in popevk, vendar so, razen obeh gledaliških, vse radijske in bi jih morala prirediti, za to pa nimam časa. Morda bom kdaj kakšno ponudila, ko bo prirejena. Ena od gledaliških, ki pa so jo žal zelo skrajšali, (da bi lahko šla po šolah), je doživela v dveh sezonah 40 ponovitev, glasbeno jo je opremil Gojmir Lešnjak, takrat igravec SSG, in je imel namen, da jo uprizori za TV-Ljubljana v naravi, v gozdu, toda načrt ni uspel. Lahko pa bi kdaj pomislila tudi na objavo nekaterih primernejših. Pred leti sem eno samo poslala na Radio Ljubljana, kakih 20 let nazaj, in so jo nagradili in večkrat ponovili (*Gabi*). A kljub temu nimam veselja do tega, ker imajo danes na Radiu Ljubljana pri igran malce čuden okus, na odru pa natikajo osebam maske, verze prekrijejo s kričavimi songi, da jih sploh ne razumeš (tako so napravili v neki predstavi v Trstu z lepimi verzi Milana Jesiha). "Pustimo pasti", bi šaljivo predvedla italijansko reklo...

Že glede na povedano je očitno, da je področje literature, ki je najbrž vaše osrednje ustvarjalno področje, zvrstno zelo raznoliko, še zlasti, če k temu dodamo še druga mladinska besedila, dramatisacije, urejanje, ocene, prevajanje iz italijanščine, nemščine, srbskega in hrvaškega jezika itd. A kaj bi pravzaprav imeli za svoj osrednji "žanr"? In kaj je pogojevalo ali spodbujalo delo na tako širokem polju? Obmejne razmere, v katerih živite? Tolikšen osebni interes?

Najbrž osrednjega žanra razen poezije in proze nimam. V moji naravi je nemir in iskanje novih izzivov ter preizkušanje novih področij. V sebi imam v enaki meri samotarstvo, odmaknjenost od sveta in ljudi, iskanje miru, vračanje k prvobitnosti. To mi je najbrž v rodu, dediščina samotnih selških in poljanskih kmetij, razsejanih po Tavčarjevem pogorju, od koder sta oče, mati, oba deda. Tretji moj pol je malce vetrnjaški in svetski: tu je vzor moj prastric, dekan in pesnik, prijatelj Janca Evangelista Kreka, Janez Marija Kržišnik. Tu je moj daljni prednik Ivan Tavčar, visoki gospod; tu je moj oče, ki je šel kot prostovoljec na fronto že v balkanskih vojnah, nadaljeval kot mornar v avstrijski vojski in se povzpelo do vodilnega ekonoma in podoficirja avstrijske mornarice v Pulju ter se vrnil iz vojske po sedmih letih z znanjem treh jezikov, čeprav je bil, kot je pravil, samo "enorazrednik". In ki je nato kot župan vodil tudi knjigovodstvo svoje občine kot samouk, bil sodnik prisednik na sodišču in - čeprav po poklicu obrtnik nazadnje zavarovalničar in inštruktor. Tudi mama ni zaostajala. Bila je učenka slavne Felicite Kalinšek in je vodila kuharske tečaje daleč naokrog, gostila učitelje in fajmoštre in poslance. Otroke sta šolala v Ljubljani in na Dunaju, enega celo v Beogradu, potovala v Rim, na Dunaj itd. Tako sem ta nemir in zanimanje za vse mogoče podedovala od njiju. Nekaj pa tudi od svojih sijajnih profesorjev v Mariboru, Ljubljani in na Dunaju. Še danes iz veselja inštruiram srednješolca kar pet predmetov, od astronomije do biologije. - Če bi vprašali mojega moža - ali pa morda vas -, bi najbrž rekli, da je moj žanr kritika. Moji učenci, za katere sem pisala igre in jih zrezirala, bi rekli, da je bilo najbolj prijetno, ko smo skupaj igrali. Urednica različne revije za pomoč pri vzgoji in izobraževanju (*Škrat*) bi rekla, da ima najraje, če ji vse zlektoriram jaz. Podobno bi rekel moj mož, ki mu skorigiram vse tekste, od drobnih do zajetnih. (On zahteva še več: da mu vse ocenim in s pičico označim mesta, kjer po mojem kak izraz ali formulacija nista na njegovem nivoju). In kaj spodbuja moje delo na tolikih področjih? Domača, zamejska, strokovna in še kakšna potreba in nuja trenutka. Ali kakša prevzeta funkcija.

In publicistično delo, če k temu lahko štejem vaše zanimive in pomembne pogovore z velikimi Slovenci v svetu? Je ta serija končana?

Poleg dveh knjig intervjujev, ki skupno obsegata skoraj 700 strani, bi k publicistiki najbrž lahko pristeli še večletno spremljanje - po smrti prof. Peterlina - tukajšnje gledališke produkcije, prav tako in pod psevdonomom (bolj iz nagajivosti kot iz strahu) spremljanje knjižne in revijalne bere v zamejstvu in pri vas, pozneje stalne rubrike v *Mladiki* (npr. izbor zanimivih odlomkov iz vseslovenskega tiska, največ politično obarvanih), radijske serije po 13 ali 26 daljših esejev, npr. ženska v svetovnem romanu, ženska v svetovni dramatik (z Miro Sardoč, ki je interpretirala vedno po dve različ-

ni vlogi v isti dram), *Epigram* v svetovni književnosti - povečini z lastnimi prevodi -, *Literarni elementi v romanu* (z vzgledi), *Ljubezenska pisma slavnih mož in žena*, z obseznimi uvodi in lastnimi prevodi pisem, pa knjižne ocene v *Zalivu*. Ne vem, kam bi lahko uvrstila svoje sodelovanje s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti (SAZU) (tudi *Traditiones*), kjer sem objavila pregled določenega razdobja v južnoameriški poeziji slovenske emigracije v eni od treh obseznih knjig; in s Filozofsko fakulteto (pregled poezije v razdobju 60 let v argentinskem Duhovnem življenju) itd.

Ker je prva knjiga intervjujev v Sloveniji razprodana in ker sta prodani tudi dve tretjini drugega dela, čeprav sta knjigi izšli v visoki nakladi, mi je ljubljanski založnik ponudil, da mi ponatisne prvi del, če napišem nov niz pogovorov. Ne vem, koliko se Mladika ogreva za to, da bi niz nadaljevala, saj vedo, da ne bi zmogla mesečnega izhajanja, ker vsak intervju zahteva veliko energije, časa, dopisovanja, telefonov in faksov ter drobnega dela. Naprošenih in obljubljenih imam kar nekaj zanimivih pogovorov (nenavadnih ljudi z zanimivimi usodami). Potrebna bi bila dovolj močna vzpodbuda in nekaj sreče. Da npr. nimaš moža z zlomljenim kolkom, ki bo po dobro prestani operaciji imel še dolgo terapijo, njegov elan pa se bo lahko sproščal edino ob primernih asistenci... Če Bog da obema še dovolj časa, energij in živahnih možganov, potem lahko še kaj nastane. Odgovor: serija se počasi vendarle nadaljuje. Poudarek je na zadnji besedi, (v notah bi to označili kot "molto lento").

Ko človek prebira ali se le seznanja z vašim delom, je presenečen nad obsegom tega dela in prevzame ga vtis, da vaše ime v javnosti ni prav odkrito. Ali pa se vam zdi, da ste med Slovenci v Italiji dovolj znani, upoštevani?

Vprašanje je zame kar zabavno. Odgovor bo zato dvodelen. Prvi del: ali se vam ne zdi značilno, da Novi glas izhaja že pet let in je šele zdaj opazil, da eksistiram kot kulturno bitje? In še zdaj najbrž samo po Vaši zaslugi! Podobno je z našo tukajšnjo televizijo. Najbrž pač nisem zakoreninjena na točno odmerjenem ozemlju (na Gorškem), spadam tudi bolj med nevrščene in samohodce. Poprimem, kjer sem pač zaželen ali potrebna, in svoje delo skušam napraviti kar najbolje. Če se kam nedvoumno uvrstijo, te pač "upoštevajo", te porinejo v ospredje, počastijo tu ali zgoraj. Spominjam se, denimo, deset-ali dvajsetletnice Galeba. V Kulturnem domu je bila proslava in na oder je stopil urednik, blagi Milan Jereb. Jaz sem revijo deset let sourejevala, pisala povesti, praktično mi je urednik prinesel le gradivo in vse drugo sem opravila jaz. Ko pa je imel svoj govorček, me je pozabil omeniti. Tudi pozneje, ko se je pisalo o Galebu, ni bilo sledu o tem mojem delu. Nič hudega, rada sem delala z njim, tudi prizadelo me to ni, je pa značilno. In ko smo že pri intervjujih v zamejstvu, najlepšega mi je naredil Primorski dnevnik. Sicer pa raje v zamejstvu delam tiho in od nikogar ničesar ne želim ali potrebujem. Največ mi je dala *Družina* pa *Mladika* in njen urednik (s sodelovanjem pri ljubljanski izdaji obeh mojih knjig), posebno zdaj z izdajo nove knjige in plošče, kar je zahteven projekt, ki je ves v rokah zamejske ekipe, na kar sem ponosna: ilustratorica knjige Magda Starec Tavčar, skladatelj in kitarist Tullio Možina, sopranistka in čelistka Andrejka Možina, igralci Matejka Peterlin, Marinka Počakaj in Aleksij Pregarc ter studio Trak pri Slovenski prosveti. Glede na uvrščenost sem z eno nogo torej ta hip bolj na eni kot na drugi polovici.

Obljubila sem tudi drugi del vprašanja. Kar se tiče tega, koliko sem znana v zamejstvu - in širše na Primorskem - je seveda jasno, da nekdo, ki je imel kakih tristo radijskih oddaj, ki so se slišale po Obali in Vipavskem in po našem ozemlju ali ki je imel v šoli kakih tisoč učencev in ob tem še tri tisoč staršev, nonotov in ob igrah ob koncu leta še kakih tisoč ljudi, nekdo, ki se je napredaval in naliteraril naokrog, ne more biti neznan. Vzemimo še deset let literarnega krožka pri SSK pa nekajletno predsedovanje Združenju književnikov Primorske, ki zaobjema pisce na obeh straneh državne meje, pa še tretjo mandatno dobo kot članica upravnega sveta SSG v Trstu in torej na skoraj vseh premierah ali sobotnih reprizah gledališča, - v tem smislu sem vsekakor v Trstu že več kot znana. Če bi k tej besedi smela dodati predpono pri-(znana), je preveč vprašljivo. Vsaj eno zavest pa imam: za zamejstvo in zdomstvo sem nekaj naredila, in tudi če na to ne bo nikoli pomislil nihče, se bo tega spomnil nagrobni govornik, če si izposodim črni humor. Podobno kot v moji knjigi *Ob kresu življenja moj junak*, profesor v pokoj, sanja svojo smrt ob zgrinjanju učencev, v resnici pa bo tam samo stara sluginja in nekaj občasni zija. Glavno je, da je bilo nekaj narejenega in čista vest.

Lahko pa pošteno in z veseljem povem, da mi je mnogo več priznanja dala Slovenija. Še povabilo k sodelovanju v velikem projektu SAZU, kjer nas je delala le peščica, pa povabilo v parlament na zasedanje o slovenščini (z mojim govorom, ki je izšel v knjigi parlamentarnih govorov), pa dve mandatni dobi članica strokovne komisije za osrednjo Prešernovo nagrado (ob Šeligu, Zor-Simonitjevi, Grafenauerju itd. in ravnatelj SSG Miroslavu Košuti). Vodila sem niz okroglih miz na Radiu Koper, ki so jih ponavljali na 1. TV mreži. Pogosto sem bila na ljubljanski televiziji bodisi ob predstavitvah lastnih knjig ali publikacij, pri katerih sem sodelovala, ali kot vodja *Primorskih srečanj*, kadar so bila posebej zanimiva, ali ko sem na TV predstavljala svoje člane Združenja književnikov Primorske. Kot zastopnica slovenskih pesnic sem zastopala Slovenijo in hkrati Tržaško oziroma Primorsko na mednarodnem kongresu ženske in poezije v Bariju, kjer sem tudi imela predavanje v italijanščini o značilnostih primorske poezije, posebej ženske. In nekaj let sem bila tudi podpredsednica Društva slovenskih pisateljev, z vsakokratnim govorčkom na vseh občnih zborih (seveda o delu primorskih pisateljev). Imela sem tudi vrsto predstavitev svojih knjig in vodila nastope ekipe primorskih piscev po mnogih slovenskih mestih. Če nisem česa pozabila, lahko mirno rečem, da sem v Sloveniji bolj "znana". Računati pa je treba v minus (oziroma odšteti) tri pomembne elemente: da sem zamejec, ženska in žena znanega pisatelja. V kolikor ni tudi on v nekem smislu malo znan. Mladinska knjiga je npr. došle za srednješolce izdala kakih 400 slovenskih književnikov, med njimi ne boste našli Rebule. Izšlo je več knjig, ena prav pred nedavnim, kjer avtor, pomemben esejist, predstavi vse pomembnejše (in manj pomembne) slovenske esejiste. In čeprav ima Rebula več knjig esejev in je celo edini slovenski član papeške akademije in je bil vbljen z esejem med kardinalne in škofe (k sreči je trenutno v bolnišnici, da mi stavka ne more črtati, vendar je to treba tem ljubljanskim srcajam jasno povedati), za Ljubljano ni esejist. Da ne govorimo o podlistku *Romani našega stoletja*. Našli boste Rebulo v leksikonu CZ pod geslom "roman" med svetovnimi imeni. V Delu pa ga menda omenita le dva starejša gospoda. Kljub Prešernovi nagradi. Sicer pa - biti znan, ali to kaj pomeni? Lepo je še, če kdo reče, da te je bral. To je za literata najvišja nagrada.

OBELEŽJI IN PERGAMENT O SLOVENSKE PRISOTNOSTI

IZID NATEČAJA

OB TISOČLETNICI GORICE

SKLADBA ZA TISOČLETNICO GORICE

Seveda je vaše ime tako rekoč neločljivo povezano z imenom moža, pisatelja Alojza Rebule. (Marsikdo vas celo prej vidi ob njem kot pa samostojno ustvarjalco.) Kako je živeti ob slavnem avtorju? Kakšen je vaša literarni medsebojni odnos? Kdo je do koga bolj kritičen ali bolj spodbuden? Gre le za harmonično dopolnjevanje - ali tudi za polemična razhajanja?

cem, vsi so pred leti in danes topli, odprti in sproščujoči ljudje. Niso se spremenili in upam, da se tudi ne bodo. Ne vem, če se prilagam. Povsod sem doma.

Prihodnost Slovencev v Italiji? Neredki so glede tega črnogledi. Kje je največ težav? Kakšen se vam zdi odnos "matice" do njih?

Zanimanje matice? Najjasnejši jim je pogled od Pošte do Šiške. Potem morda še do Sežane. Naprej vidijo le redki. Sem črnogleda. Medsebojne razprtije obeh delov skupnosti so se poleg, a na levi se bojim prevelike želje po tako sirensko vabljivem "odpiranju" večincem. Nihče se - ob hkratnem nesramno sprenevedavem vladnem zapiranju finančne pipice našim kulturnim ustanovam - ne postavi jasno in odločno v bran temu, da se nam z vrha uničuje vse, kar je pri nas kulturno še utripajoče od svežega življenja: gledališče, Glasbena Matica, Radio, šolstvo (vrsta naših profesorjev je opravila mučne večmesečne tečaje in habilitacije in nazadnje so skoraj vsa razpoložljiva mesta razdelili italijanskim šolam). Skratka, če rečem s podobo, "volkulja" spodjeda korenine naše kulture. Kje je Župančičev volk, ki ve svoj dolg in bo stal na vseh štirih vrh planine in škripal in hlupal med pečine, pesem svojo rjul - ali kako že gre tisti verz. Od politikov navzdol vidim le nežne bele hrbte ponižnih slovenskih ovčic.

Vaša družina je najbrž specifična, saj je zaznamovana z literaturo oz. s kulturnim ustvarjanjem, kar vsekakor ni pogosten pojav. Kako gledate na takšno družino, kje vse najde svoje radosti in prednosti - ali pa tovrstna zaznamovanost družinsko življenje tudi komplicira?

Odgovorila bi tako, kakor sem v neki radijski oddaji pesniku Miroslavu Košuti, ko sem predstavljala njegovo knjigo. Nakazal je, češ, pri vas ste pač Rebulovi. Rekla sem: "Ne moreš kar tako dati petim osebam nalepke. Pri Rebulovih je na petih vratovih pet glav, od katerih vsaka misli in dela samostojno." In tako je še danes. Spuštam ravnanje in mišljenje drug drugega in se vanj ne vtikamo. Res pa je, ko bi bil ljubi Bog hotel za šalo izbrati pet nadvse različnih ljudi, potem pa bi jih po pomoti vtaknil v eno samo družino, potem bi bila to točno naša družina. Vendar ta različnost ni bila naporna, bila je po svoje zanimiva in ustvarjalna. Veliko je bilo tudi smeha, saj so vsi razen mene imeli igralski dar, pa veliko je bilo tekanja, tako da sem rekla, da manjka samo napis "Locanda Rebula". No, dekleto najbrž ni bilo tako prijetno ob takih starih, kot sva midva, midva pa sva jih zelo pogrešala, ko so vse prehitro odšle. In sva vselej srečna, ko pridejo naokrog.

Po rodu niste Primorka (rojeni ste v Loki pri Zidanem mostu), toda mnogi v osrednji Sloveniji vas imajo za "zamejsko Slovenko". Kako se je mogoče kar najbolj tvorno prilagoditi novemu okolju? Je treba kaj "opustiti", se posvetiti samo novemu? Kako gledate na ljudi v svojem novem okolju, so zdaj drugačni, kot so bili, vzemimo, pred več desetletji?

Zelo rada slišim, da me imajo ljudje za zamejsko Slovenko in Primorko. Rada sicer rečem, kar je resnica, da sem čistokrvna Gorenjka z nekaj nemške primese, čeprav se moj mož rad pošali, da tega ni videti, prej bi rekel, da sem Španka ali Sicilijanka. Ker pa sem rojena v Loki, sem enako kot v Škofjeloško pogorje - ali še bolj - zaljubljena v svojo prelepo Loko in se imam tudi za pristno Ločanko. In tudi oni me imajo za svojo. Najbrž bolj kot Tržačani za svojo, kdove. Sem torej tredičina. Vse troje sem rada - in z navdušenjem. No, moji dragi Openci itd. so bili in so še vedno moji dragi - skoraj bi lahko rekla - prijatelji, saj se z vsakim pomenim kot s starim znan-

Prof. Aldo Rupel je v obširnem sporočilu javnim sredstvom obveščanja obrazložil, kako je prišlo do nastanka dveh simbolnih predmetov, s katerima bo skupina slovenskih goriških meščanov skušala dostojno obeležiti tisočletnico prve omembe Gorice v zgodovinskih virih. Spominska stvaritev naj bi ob jubileju predstavljala simbol goriškega mesta in naše prisotnosti v njem. "Zamisel ima namen osamozavestiti slovensko narodno skupnost, da se v zvezi s tisočletnico otrese malodušja in zgolj pritoževanja ob močno občutenem prazniku, hkrati pa da obogatimo dogajanja s svojim doprinosom."

Predmet so člani omenjene skupine goriških Slovencev, ki so si dali naziv *Skupina 2001*, nameravali izdelati v treh velikostih: od značke ali obeška do namiznega predmeta in spomenika manjših razsežnosti. Finančno je projekt moral biti samostojen v smislu, da bi se stroški krili s prodajo, kar naj krije tudi primerke, ki jih bo skupina darovala ustreznemu muzeju v Gorici in Ljubljani, krajevni skupnosti v Solkanu, ki hkrati z Gorico slavi svojo tisočletnico prvega zapisa, verjetno občinskim upravam slovenskih regijskih mest, prav gotovo pa domači mestni upravi.

Skupina je zato letos priredila natečaj, ki je imel skromen odziv, a so se vseeno odločili za izdelavo kupe, "ker je izražena sporočilnost domiselna, sodobno oblikovana in hkrati polna zgodovinskega spomina".

Osnovno zamisel obeležja sta zasnovala Vladimir Klanjšček (znak) in Jože Vrtovec (leseni oziroma kovinski podstavek). Ob koncu novembra je bilo vse nared razen embalaže, ki se je na prostem trgu izkazala kot zelo draga. Sedanje rešitve so sad samoiniciative nekaterih članov in vzpostavitev stikov z dvema centroma za osebe s težavami v razvoju, tako da ima znak še dodatno kakovost. Padla je še zamisel o ličnem pergamentu z besedilom *Gorica 1001-2001*, ki ga objavljamo posebej.

Predvidena je tudi spomeniška inarčiča celotne simbolike v velikosti skoraj enega metra, ki bo na razpolago le na osnovi naročila. V okviru Skupine 2001 si nadejajo, da bodo naročniki ustanove, šole in tudi zasebniki, ki si bodo želeli to simboliko ob tisočletnici postaviti na prostem ali v večje veže, da bo tudi morda čez desetletja izpričala našo voljo po prisotnosti, snovanju in sporočanju.

Na nosilcu v obliki kupe, svečnika, grala ali keliha (cenejše variante v kovini imajo obliko nakazano le v prerezu) s sporočilnostjo o trajnosti mesta in volji do življenja njegovega prebivalstva je nameščen znak z bolj specifično vsebino: na obrisih griča je na vrhu nakazan grad pod sinjim nebom, v sredini je nameščeno seme s sebi lastno sporočilnostjo in na spodnjem robu je z valovito črto prikazana temnomodra reka; na njej je napis "z gorice na travnik do soče", kar jedrnato opisuje razvoj mesta z vrha griča, po katerem je nastalo ime Gorica, na spodnji travnik, ki se je kmalu spremenil v lastno ime, do reke, ki teče v trideset metrov globoki strugi. Poleg imena Gorica sta izpisani tudi letnici 1001-2001.

Obeležja so že na ogled na raznih točkah v mestu - v obeh kulturnih domovih, na šolah in sedežih ustanov, kjer se zainteresirane osebe lahko pozanimajo za nakup ali dostavo. Prodaja bo potekala tudi med prireditvami v režiji slovenskih organizacij, ki bodo posvečene tisočletnici omembe Gorice.

FOTO: B. MIHARICA

GORICA 1001-2001

Je ime Gorica nastalo zaradi griča, na katerem se danes stoji grad, ki kraljuje nad mestom? Lepo je vedeti, da je tako. Nekoč je na ta grič prišel potnik, se razgledal po mehkem travniku in v daljavi videl zelenomodri trak, ki se je vil s hribov proti ravnini. Bila je to Soča.

Morda je potnik potegnil iz malhe kruh in sir, sedel in si v stari slovensčini rekel: "Lepa je ta gorica. Mirna je in tiha. Lep je zeleni travnik in globoka je reka tam daleč..." Med enim grizljajem in drugim je pričel zgodovino. Obenaj so sedli Furlan, Italijan, Nemeč, grof, birci in tlačan, gospod in kmet, delavec in meščan. Zgodba je stekla. Vsakemu ni odmerila enakih dobrin in niti groze ne, vendar se je zgodovina zgodila z imenom.

Njega, ki je na griču pojedel kosček sira, seveda že zdavnaj ni bilo več. Gorica pa je dobila veliko začetnico, postala je ime za mesto. Pod imenom so rastle hiše in grad, cerkve in ulice. Travnik je postal trg, le Soča je ostala ista, čeprav obokana z mostovi.

Od tega je tisoč in več let, saj nihče natančno ne ve, kdaj je možakar odložil palico, sedel in vzel iz malhe sir. Ostala pa je Gorica z njegovim jezikom. Na prostoru se je pomešalo še več jezikov. Vsak ima rad svojega, vendar je lepo misliti, da je bil najprej človek, potem je bilo ime in iz besede so ljudje posejali travnik pod gričem s hišami in cerkvami in tlakovali ulice.

Grof si je seveda najprej sezidal grad, a tudi grof je odšel, ostali pa so ljudje. Nekateri so morda potomci puntarja, ki je na travniku izgubil glavo, drugi so se priselili. Morda celo ni bistveno, kdo je bil prvi. Možakarju, ki se je odpočil na griču, smo dali v usta besedo, ki je imela svoj zven. Pomembni pa so vsi zvoki in vse besede. Ko je namreč mož malical in hvalil malo goro ter izrekel besedo Gorica, se sijalo sonce za vse, ki bodo živeli na travniku pod gričem tja do zelenomodre reke in tudi preko nje.

ACE MERMOLJA

Dne 14. junija 2000 sta Združenje cerkvenih pevskih zborov iz Gorice in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice razpisali natečaj ob 1000-letnici Gorice za izvirno skladbo na besedilo z goriško tematiko. V predvidenem roku 15. novembra 2000 sta organizatorja prejela 9 skladb za otroške in mladinske zборе ter 18 za odrasle. Ocenjevalna komisija v sestavi Hilarija Lavrenčiča, Štefana Maurija in Pavleta Merkuja je dela pregledala in predlagala:

- za kategorijo otroških in mladinskih zborov ni podelila nobene nagrade, predlagala pa je, da se objavi skladba Stanka Jeričija *Sejem sv. Andreja* na besedilo Ljubke Šorli;

- za kategorijo odraslih zborov je predlagala dve tretji nagradi za deli: *Gorica, vsa bela in spokojna*, ki jo je na besedilo Prežihovega Voranca uglasbil Stanko Jeričijo. Motivacija: Lepa skladba s svežim glasbenim izrazom s prepletanjem polifonega in homofonega zapisa in z zanimivimi zvočnimi kombinacijami, sicer v okviru tonalnega sistema, ki ne vsiljujejo efektov in ki ne bremenijo kompozicije. Delo tudi možnosti interpretativnega elana in je primerno tudi za manjše komorne sestave;

Gorica, glej, ki jo je na besedilo Ludvika Zorzuta uglasbil Patrick Quaggiato. Motivacija: živa skladba s smislom za zborovski stavek, razgibana v vodenju glasov in ritmični podobi ter z zanimivimi osebnimi harmonijskimi prijemi.

Za objavo je komisija predlagala sledeče skladbe: Svetogorska Mati božja, ki jo je na besedilo M. Elizabete Kremžar uglasbil Samo Vremšak;

Goriški izgnanecem, ki jo je na besedilo Otona Župančiča uglasbil Boris Vremšak;

Ko mimo gre jesen, ki jo je na besedilo Ljubke Šorli uglasbil Patrick Quaggiato;

Prijazno vabi, ki jo je na besedilo Zore Saksida uglasbil Patrick Quaggiato.

RAZPIS FINANCIRANJA SLOVENSKE KULTURNE DEJAVNOSTI

Krovni organizaciji SSO in SKGZ vabita kulturne ustanove, organizacije in društva, ki delujejo v okviru slovenske manjšine v Italiji, da vložijo prošnje za financiranje predvidene dejavnosti v letu 2001. Prošnja naj bo opremljena s proračunom stroškov. Rok zapade 31. decembra 2000.

Ta razpis spada v okvir dogovora krovnih organizacij z Uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu. SSO in SKGZ obenem opozarjata, da morajo iste organizacije izročiti obračun za dejavnost, opravljeno v letu 2000, najkasneje do 15. januarja 2001.

FRANCE PRESEREN NA INTERNETU

Naš največji pesnik France Prešeren ima svojo spletno stran! Pripravila jo je Založba Pasadena v sodelovanju in ob finančni podpori slovenskega ministrstva za kulturo. Na naslovu www.preseren.net najdemo podatke o pesnikovem življenju, njegove portrete, podatke o sodobnikih, rodovno drevo itd. Lahko celo slišimo del *Zdravljice*, ki jo recitirata Stane Sever in Vanessa Redgrave. Vodja projekta je Miha Mazzini, strokovni sodelavec Boštjan Lajovic. Res lepo oblikovani in vsebinsko bogati slovenski spletni strani sta se priključili tudi angleška in nemška različica.

9
ČETRTEK,
21. DECEMBRA
2000

Blagoslovljen
in vesel Božič
Vam želi

KULTURNI CENTER
LOJZE BRATUŽ

voščijo vam

COPERNICO S.I.M. S.p.A.

finančni svetovalec Ivan Gruden

vošči vesel Božič in srečno Novo leto 2001

34100 TRST - Ulica Roma 28, tel. 040 660001

TAC

Gruden Matej in C.
GRADBENI MATERIAL

Ob Božiču in Novem letu vse dobro in lepo!

SESLJAN, 27/a, tel. 040 299259

KMEČKI TURIZEM

GRUDEN ŽBOGAR

vošči mir Božji in veliko sreče v letu 2001.
Ob praznikih bogata ponudba domačih dobrot.

SAMATORCA 47, Zgonik, tel. 040 229191

CVETLIČARNA

ELENA

Elene Prušelj

IZBRANO CVETJE
ZA VSE PRILIKOVANOSTI

34133 TRST, Ul. Carducci 2

BAR POKER

Kristjana Cibica

OB BOŽIČNIH
PRAZNIKIH VOŠČI
IN ŽELI VSE DOBRO

TRST - Ul. F. Severo 5

ŽELEZNINA IN
DROGERIJA

TERČON

vošči srečen Božič
in Novo leto

SESLJAN, 27/A, tel. 040 299220

TRGOVINA Z DROBNIM
BLAGOM

TERČON KATJA

vošči srečen Božič!

34019 SESLJAN, 44

Malalan

OTTICA OPTIKA

želi vesele
božične praznike
in srečno
Novo leto 2001

OPČINE - Narodna ul. 47, tel. 040 213957

SLAŠČIČARNA

Saint Honore'

parfait, mousse in hladne torte,
čokoladni izdelki vseh vrst,
nepremagljive skušnjave v vseh letnih časihZAPRTO OB NEDELJAH POPOLDNE IN PONEDELJKIH
OPČINE - Proseška ul. 2, tel. 040 213055

Crem Caffe

Želimo vam
vesel božič

Cremcaffè, poudarek na kakovosti.

PRIHOD BETLEHEMSKE LUČI V TRST

LUČ NAJ GORI PO DOMOVIH IN V SRCIH

V cerkvi, ki stoji v kraju rojstva Jezusa Kristusa, že več stoletij neprestano gori svetilka z oljem, ki ga vsako leto daruje po ena krščanska država.

Pred leti, točneje leta 1986, je v Avstriji prišlo do zamisli, da bi se ta luč razširila po celi Evropi in bi tako postala simbol miru in bratstva med narodi. Pobudo so vzeli v roke dunajski skavtje, ki vsako leto gredo v Betlehem, tam prižgejo Luč miru, jo nato ponesejo na Dunaj, od koder se Luč miru razširi po celi Evropi.

V Trst jo je tudi letos prinesla delegacija skavtskih organizacij v Trstu: AGESCI, AMIS, FSE in SZSO, slavnostno pa je bila sprejeta v soboto, 16. decembra, s sv. mašo v cerkvi Novega sv. Antona ob prisot-

nosti škofa Ravignanija. Dan prej, v petek, pa so Betlehemska luč letos prvič sprejeli tudi na seji občinskega sveta. Delegacija je luč izročila županu Illyju in v obeh jezikih razložila njen pomen, ter zaključila z besedami: "Če bo luč gorela po naših domovih, naj gori tudi v naših srcih!". Žal pa je tudi v tem primeru prišlo do negotovanja s strani predstavnikov krajevne desnice.

Iz Trsta je nato Luč miru odpotovala po celi Italiji. V sodelovanju z italijanskimi železnicami so namreč vzpostavili tri glavne ture, ki peljejo iz Trsta mimo stovseh italijanskih mest vse do Salerna, Lecceja in Genove. Glavna želja organizatorjev je predvsem ta, da bi Luč miru ponesli predvsem v

kraje trpljenja in osamljenosti, posebno tistim, ki na svoji življenjski poti ne vidijo več nobenega smisla in bi jim ta luč prinesla Vero, Upanje in Ljubzen. Zato ponesite Luč miru osamljenim, ostarelim, bolnim, tudi v ječe mora dospeti Luč miru!

Kdorkoli bo to luč prižgal, bo veljalo isto, kot če bi jo prižgal v Betlehemu!

Luč miru je namenjena vsem: revnim in bogatim, izobraženim in ne, črnim in belim, vernim in nevernim - le sporočilo luči ne sme biti izprieno: prinašati mir in bratstvo med ljudmi!

Naj zaključimo z mislijo: če bo luč gorela v naših domovih, naj gori tudi v naših srcih!

JC

KONZULAT RS

OBLETNICA PLEBISCITA V MILANU

Generalni konzulat Republike Slovenije v Trstu je priredil v torek, 12. t.m., v Milanu praznični dogodek, s katerim je obeležil deseto obletnico plebiscita v Republiki Sloveniji.

V kulturnem delu omenjenega večera sta nastopili dr. Marjetka Golež Kaučič, predstojnica Glasbenonarodopisnega Inštituta pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, ki je predstavila slovensko ljudsko duhovno kulturo, ter poustvarjalca Bogdana Herman, ki je nekaj ljudskih pesmi tudi zapela.

Generalna konzulka RS Jadranka Šturm Kocjan je ob tej priložnosti priredila sprejem za Slovence, ki živijo v Milanu in okolici.

NOVA KNJIGA DUŠANA JELINČIČA

IZHODIŠČE (NE)SMISLOV NAŠEGA ŽIVLJENJA

Torkov večer, 12. t.m., je bil v Slovenskem klubu posvečen predstavitvi zadnjega romana Dušana Jelinčiča *Umor pod K2*, ki je pravkar izšel pri koprski založbi Lipa. Srečanja so se, poleg avtorja in številne publike, udeležili še literarna kritičarka Loredana Umek, za založbo Ines Cergol Bavčar, uspešni zamejski pisec detektivk Sergej Verč in Matejka Grgič, ki je uvedla večer.

Organizatorji so namreč želeli uokviriti predstavitev sveže tiskanega romana v širšo debato o uspešnosti in kvaliteti zamejske detektivke. V debati, ki je sledila predstavitvi knjige, je jasno prišlo na dan, da je kriminalka v zamejstvu sicer krivično zapostavljena, da pa se lahko kosa z evropskimi, morda tudi svetovnimi mojstri tega žanra. Bogata je tudi v tem, da se ji vsak pisatelj približuje na čisto osebni način: Verču je pri srcu strogo preverjena sosledica dogodkov, prelita z natančnim opisovanjem ljudi, predmetov, narave..., Jelinčič pa ima raje opise razprostrane narave in človeka, ki se v njej gib-

lje. Prisotni so izrazili željo, da bi postala detektivka bolj domača mlajšim piscem in bralcem.

Umor pod K2 je najprej predstavila Loredana Umek in v novem romanu poiskala tudi povezave ter sličnosti z ostalimi Jelinčičevimi deli na podobno tematično. Knjigi *Zvezdane noči* in *Biseri pod snegom* izhajata iz dnevnih zapisov pod goro, medtem ko spada *Budovo oko* in *Umor pod K2* v sfero čiste domišljije ali fikcije. Tudi v zadnjem romanu je prisotna Jelinčičeva najdražja komponenta ustvarjanja: gorniški svet, alpinizem, nevarnost vzponov, blaženo stanje na osvojenem vrhu, pa spet novi načrti, katerim je duša alpinista stalno podvržena. Gorniki izzivajo usodo, da bi našli same sebe.

Gora postane tako pri Jelinčiču metafora, da lahko razkriva globlji svet eksistencialnih in transcendentnih vprašanj, kjer se srečujeta zahodni in vzhodni svet, da bi pokazala večplastnost, bogastvo in raznolikost zemeljskega bivanja. Nikakor ni dobrodošlo enonivojsko branje Jelinčičevega ro-

mana, saj je lahko bralcu marsikatera slika narave ali človeka v spodbudo za globlji razmišljanje o večnih vprašanjih. Večnivojska pripoved nam torej predstavlja vrsto likov, ki pa jim Jelinčič v opisu ne pride do dna, saj želi prepustiti bralcu svobodno presojo o etični držini junakov romana. Knjiga se nam odpira z vsemi komaj naštetimi prvinami v opisu dveh odprav (angleške in pakistanske) v severni steni švicarske gore Eiger, dogajanje pa se potem premakne v Himalajo in na 8.611 metrov visoko goro K2.

Tokrat je Jelinčič vpletel v svet gore, ki ji daje enkratni opis, saj jo zelo dobro pozna, še napetost kriminalke. Novopečena kriminalka pa je bolj atipična narava, tako da postane skoraj pretveza za širši prikaz človeške narave v ekstremnih situacijah. Ker je kriminalka že sama po sebi ekstremna, se ji pisatelj približuje z radovednostjo in prepričanjem, da lahko postane *Umor pod K2* zelo dobro izhodišče smislov in nesmislov življenja.

MR

NA ŠTEFANOVO

BOŽIČNI KONCERT

Slovensko kulturno društvo in Ženski pevski zbor Ivan Grbec iz Šklednja že nekaj let prirejata na Štefanovo božični koncert, in sicer vsako leto z drugačnim, dobrodelnim namenom. Tudi letošnji koncert bo dobrodelnega značaja. Zbrani prispevki bodo šli v korist združenja Associazione nazionale guida legislazioni handicappati trasporti (ANGLAT), se pravi združenja, ki si prizadeva za odpravo arhitektonskih ovir za invalide.

Koncert bo, kot že rečeno, na Štefanovo, se pravi v torek, 26. t.m., ob 18. uri v župnijski cerkvi sv. Lovrenca v Šklednju. Poleg domačega zbora Ivan Grbec pod vodstvom Mirjane Gvozdenac bodo nastopili še drugi zbori oziroma pevski sestavi: Mešani pevski zbor Adriatic iz Hrvatina (vedno pod vodstvom Mirjane Gvozdenac), skupina Vecia Trieste, katere umetniški vodja je Sergio d'Amato, in vokalni kvartet Sedem plus, katerega umetniški vodja je Mario Petvar.

Obeta se torej zanimiv pevski večer, združen z dobrodelno pobudo.

ZALOŽBA MLADIKA

vabi v novem letu na

SPREHOD Z BARONOM IN DRUGIMI IMENITNIMI SLOVENCMI

Knjigo je napisala Evelina Umek, ilustrirala Živa Pahor
Knjiga dokazuje, da smo Slovenci v Trstu doma že od srednjega
veka. Živo in nazorno obuja spomin na našo tisočletno prisot-
nost v samem središču mesta.

KNJIGA JE IZREDNO DARILO ZA LETOŠNJI BOŽIČ

Skład Mitja Čuk in Vzgojno zaposlitveno središče Mitja Čuk

voščita vsem svojim prijateljem
VESEL BOŽIČ IN SREČNO
NOVO LETO 2001!

JAZBEC

Pekarna - slaščičarna

NABREŽINA 98, tel. 040 200174

CVETLIČARNA

Fiori Savina

želi vsem
odjemalcem
veselja polne
božične praznike

TRST - Istrska 8/b, tel. 040 763856

voščijo vam

PREJŠNJO NEDELJO BOŽIČNICA V DEVINU

V ZNAMENJU MISIJONOV

Otroški zbor Ladjica, veroukarji župnije sv. Janeza Krstnika iz Devina, Štivana in Medje vasi ter Sosljana in gojenci SCGV Emil Komel so na sedežu devinskih zborov priredili 17. t.m., božičnico. V prvem delu so otroci zapeli več božičnih pesmi, in sicer ob spremljavi kljunastih flavt: ljudski Hej, pastirci in Poslušajte vsi ljudje ter Tisoč iskric smo prižgali in Marija v štalici sedi ob klavirski spremljavi Barbare Corbatta. Zapeli pa so še taizejski kanon Jubilate Deo. Med temi zborovskimi točkami so se vrstili nastopi gojencev glasbene šole

in recitacije veroukarjev. Katarina Budin je na kljunasto flavto zaigrala pesmico *Majhna sem bila*, na klavir jo je spremljal njen prof. Fabio Devetak. Mateja Pernarčič in Lucija Tavčar na kljunasti flavti in Sara Magliacane na kitari so predstavile ponarodelo Vilharjevo *Zagorski zvonovi in Barkarolo* P.I. Cajkovskega. Sestri Sara in Irena Magliacane, ki igra čelo, pa sta lepo izvedli nemški ljudski ples *Tanz*. Slišali smo še pianistko Dašo Frandolič v izvedbi Thompsonovega *Španskega plesa*. Glasbeni spored se je zaključil z nastopom male

komorne skupine. Vsi nastopajoči gojenci so namreč občuteno podali Orffovo *Uspavanko*. Ne smemo pa pozabiti na recitacije. Prvoobhajanci in otroci, ki se pripravljajo na prvo sveto spoved, so podali pesem *Ljubke Šorli Otroci telefonirajo v Betlehem* ter *Čestitke Vojana Tihomira Arharja*. Pripravili pa so tudi več kot sto božičnih voščilnic, ki so jih ponujali obiskovalcem večera v zameno za darove, ki so jih namenili za misijone.

Prav misijonom je bil namenjen drugi del božičnice. Laična misijonarka Terezika Srebrnič, je namreč z besedo

in diapozitivi pripovedovala o svojem delovanju v Maliju, kjer je skupaj z drugimi sodelavci pomagala pri izobraževalnem načrtu, ki je namenjen predvsem vzgoji deklet in žena glede osnovnih higienskih in zdravstvenih pravil. Vsi prisotni, tudi najmanjši pevci, ki obiskujejo še vrtec, so pozorno spremljali Terezikine diapozitive in pripovedovanje o misijonarskih izkušnjah. Njeno neposredno pričevanje je namreč ustvarilo zanimanje in pozornost za življenjske razmere in delo sredi te revne afriške države. Večer pa se je nato končal z voščili ob bližnjih božičnih praznikih in z lepo družabnostjo.

ZADNJI IZLET KLUBA PRIJATELJSTVA V LETU 2000

POMEN IN ČAR OGLEJA (2)

NADA MARTELANC

Vrnimo se v oglejsko baziliko. Posvečena je Mariji Devici in svetima Mohorju in Fortunatu. Vodička nas je povedla najprej v kripti pod glavnim oltarjem, kjer so shranjene relikvije svetnikov. V sredi je sarkofag s truploma sv. Mohorja in Fortunata. Strop in stene krasi freske s prizori o sv. Marku in sv. Mohorju, o Kristusovi smrti, o Mariji itd. Zanimiva je freska, ki prikazuje sv. Petra, sv. Marka in sv. Mohorja. Izročilo namreč pravi, da je Peter poslal Marka oznanjat evangelij v Deseto Avgustovo regijo "Venetia et Histria". Ker je bil Oglej najvažnejši kraj, je Marko tu širil krščansko vero. Spreobrnil je tudi Mohorja. Šla sta v Rim in Peter ga je baje posvetil za prvega oglejskega škofa. Ko se je Mohor vrnil v Oglej, so ga oblasti zaprle in mučile. V ječi je spreobrnil mnogo oseb, celo ječarja. Tu je Fortunat postal njegov diakon. Oba so obglavili. Pokopali so ju v skupen grob. Koliko je resnice v tej legendi, ni mogoče ugotoviti zaradi pomanjkanja dokumentov. Ne bi pa bilo prav, da bi jo imeli za izmišljotino, kajti kdo ve, kaj nam lahko še odkrije arheologija. Ali niso arheologi v šestdesetih letih 20. stol. našli grob mučencev Kancija, Kancijana in Kancijanile ter njihovega učitelja Prota pri današnjem Škocjanu ob Soči, prav po izročilu? V baziliki je sarkofag z njihovimi podobami. Ti štirje so zbežali pred preganjanjem iz Rima v Oglej. Vendar mučeniški smrti niso ušli.

Ko smo se iz kripe povzpeli spet v glavno ladjo bazilike, nam je vodička razlagala znamenitosti, ki jih je mnogo. Najbolj nas je seveda prevzel 760 m² velik mozaik na tleh. Prevzame nas s svojo lepoto, umetnostjo

- pa ne samo to. Prisposode v tleh oživljajo našo vero prav tako, kot so jo ponazarjale katehumenom v starih časih. Dvanajst ribičev pomeni dvanajst apostolov. Kristus-Dobri pastir med ovčami in drugimi različnimi živalmi vabi v svojo čredo najrazličnejše ljudi. Boj petelina (ki naznanja dan, Luč) z želvo, simbolom teme (grško ime za želvo je "prebivalec teme") predstavlja Kristusa v boju z zlom. In še in še nam pripovedujejo mozaiki v baziliki in v kripti izkopavanj.

Ko smo si ogledali še baptisterij in razstavo o patriarhah, smo se napotili proti nekdanjemu pristanišču. Po poti smo le od daleč opazovali nekaj razvalin in velik mozaik na tleh pod milim nebom. Dospeli smo do lepo urejene poti, imenovane "Via sacra". To je arheološka pot, ki je nastala na nasipu sredi nekdanjega pristaniškega bazena. Nasip je iz odpadnega materiala, ki se je nabral ob izkopavanjih v dvajsetih in tridesetih letih 20. stol. Pristaniški bazen je skoraj ves pod zemljo. V rimskih časih je bil širok 48 m. Zelo sem se začudila, ko sem izvedela, da je

bilo to rečno in ne morskopristanišče. Da je bilo obsežno, dokazujejo izkopanine. Dobro je vidna 400 m dolga bankina iz istrskega kamna na dveh nivojih; vidijo se privezi, rampe za dohod k skladiščem; vidni so njihovi temelji; tam so tudi tlakovani podhodi, ki so vodili v mesto. Poznorimske utrdbe iz 3.-4. stol. so postavljene na bankine, kar kaže na zmanjšano pristaniško dejavnost. Leta 361 je dal cesar Julijan preusmeriti tok reke Natisone-Torre; danes teče ob nasipu "Via sacra" le še tretja rečica Natisa, ki je s prejšnjima tvorila široki rečni zaliv. Seveda po reki, čeprav široki (kot sem že omenila, je imela predrimsko ime Aquilis), niso mogle pluti velike ladje. Te so se zasidrle v Gradežu in tovor za Oglej so preložili na manjše ladje. Nasip sredi pristanišnega bazena "Via sacra" je lepo urejen. Na obeh straneh je drevored iz cipres. Med njimi so kipi oziroma njihovi ostanki, ki so jih našli pri izkopavanjih v pristanišču.

Pošteno utrujeni smo sedli v avtobus. V Villi Vicentini smo se odpočili in okrepčali z odlič-

nim kosilom. Gostilna nam je bila všeč, ker je bila prostorna in zračna. Okrog nje so rasla razna drevesa in nas veselila s svežim zelenjem in čistim zrakom. Kot simbol ima gostilna prašička, postavljenega visoko pred drevje. Pod tem simbolom smo se ovekovečili na fotografiji.

Naše poti pa še ni bilo konec. Čakala nas je še vinska klet v Pierisu. Klet? Meni se je zdela tovarna. V velikanskih prostorih je stalo veliko število velikanskih cilindrov, v katerih je vrel mošt. Temperaturo v njih stalno nadzorujejo posebne aparature. Seveda je tudi stiskalnica za grozdje motorizirana. V posebni kleti imajo lesene sode z različnim vinom. Vino tudi ustekleničijo. Po obisku kleti so nam postregli s prigrizkom. Marsikdo je kupil nekaj steklenic vina ali vrečico jabolk. Kajti tam ne pridelujejo in predelujejo samo grozdje, ampak tudi poljske pridelke in sadje. Imajo tudi lepo število perutnine različnih vrst, vsako vrsto v posebnem velikem ograjenem prostoru.

Proti večeru smo se veselili in zadovoljni z avtobusom vrnili na svoje domove.

KONEC

il negoziotto

tkanine

vošči vesel Božič in srečno Novo leto 2001

TRST - Drevored 20. Settembre 16, tel. 040 370914, e-mail ilnegoziotto@xnet.it

VINO s.a.s.

ZALOGA ISTRSKIH, KRAŠKIH IN DOMAČIH VIN

Kuret Tanja

Vošči vsem odjemalcem vesel Božič in srečno Novo leto

TRST - VI. Ippodromo 2/2a, tel. 040 396502

TK

TRŽAŠKA KNJIGARNA

PONUJAMO VELIKO NOVIH DARILNIH IN OKRASNIH PREDMETOV. POSEBNO BOŽIČNIH TER SEVEDA KNJIG ZA VSE.

TRST - Ul. sv. Frančiška 20, tel. 040 635954, e-mail: tklibris@tin.it

potovalna agencija
AURORAUlica Milano, 20 - 34122 Trst
tel. 040 631300 - 040 630261

ZLATARNA

Jazbec

Elizabeta Jazbec

vošči vsem novim strankam vesel Božič
in srečno Novo leto

OPČINE - Ul. degli Alpini 2 (vogal Proseške ul), tel. 040 215188

PODJETJE

Korsič

vošči vsem odjemalcem, prijateljem in znancem
v zamejstvu in matični domovini
vesele božične praznike

TRST - Ul. S. Cilino 38, tel. 040 54390

nuova
Tecnoutensili SAS
di Norma Tretjak & C.

ŽELEZNINA, ORODJE, STROJI ZA POLJEDELJSTVO

OPČINE - Proseška 7, tel. - fax 040 212397

ŽELEZNINA TERČON

Vse za hišo in vrt, stroji za domačo
in poklicno uporabo, barve in barvila,
vse za vodne in plinske inštalacije.

ODPRTO OD PONEDELJKA DO PETKA

NABREŽINA 124, tel. - fax 040 200122

UNIPOL BANCA

Dr. STOJAN PAHOR

finančni posrednik

- ❖ VARČEVNI PROGRAMI ZA KOGARKOLI
- ❖ INVESTICIJSKI SKLADI
- ❖ POKOJNINSKI SKLADI
- ❖ ZAVAROVALNIŠKI SKLADI
- ❖ UPRAVLJANJE PORTFELJEV VREDNOSTNIH PAPIRJEV
- ❖ ŽIVLJENJSKA IN VSE DRUGE OBLIKE ZAVAROVANJ

tel. 040 371019, spahor@xnet.it
TRST - Foro Ulpiano 3
internet: http://www.unipolbanca.it

11

ČETRTEK,
21. DECEMBER
2000

OBVESTILA

NAROČNINE ZA NOVI GLAS 2001: Italija in Slovenija 80.000 lir, inozemstvo 120.000 lir, letalska 150.000 lir. Plača se lahko: **na upravi Novega glasa** v Trstu, ul. Donizetti 3, ob ponedeljkih, torkih, četrkih in petkih od 9. do 12. ure; - **s pošto položnico** na račun št. 1064793 ali **na bančni tekoči račun** št. 69280 pri Kmečki banki v Gorici, oba računa naslovljena na: Zadruga Goriška Mohorjeva, Riva Piazzutta 18 - Gorica.

GLASBENAMATICA prireja v sodelovanju z župnijsko skupnostjo Sv. Ivana koncert Božično pričakovanje, ki ga bodo oblikovale godalna in komorne skupine Glasbene matice, danes, 21. decembra, ob 20. uri v cerkvi sv. Ivana v Trstu.

ŽENSKI PEVSKI ZBOR in Kulturno društvo Ivan Grbec prireja dobrodelni koncert za AN-GAT (Associazione nazionale guida legislazioni handicappati trasporti), ki se bori za odpravo arhitektonskih ovir, dne 26. decembra 2000 ob 18. uri v škedenjski cerkvi. Nastopili bodo ženski pevski zbor Ivan Grbec, mešani pevski zbor Adriatic iz Hrvatov-zborovodja Mirjana Gvozdenac, Skupina Vecia Trieste - umetniški vodja Sergio d'Amato in Vokalni kvartet Sedem plus - umetniški vodja Mario Petvar. Priskrbo vabljeni!

V SOBOTO, 6. januarja 2001, bo ob 16. uri v župnijski cerkvi v Nabrežini tradicionalni Koncert božičnih pesmi ob zaključku svetega jubilejnega leta. Nastopal bo mešani zbor iz Mira; pa še govor, litanije, blagoslov in nagrade za najlepše družinske jaslice. Vabljeni!

KROŽEK FOTO Trst 80 prireja v sodelovanju z Deželnim sedežem RAI prvi slovenski zamejski video natečaj Ota-Hrovatin. Posneta dela je treba oddati do 10. januarja 2001 v Tržaški knjigarni v ulici sv. Frančiška 20. Pravilnik za sodelovanje je na razpolago v Tržaški knjigarni, v Narodni in študijski knjižnici in na Zvezi slovenskih kulturnih društev.

DAROVI

ZA CERKEV v Nabrežini: Terčon 80.000 lir; Pupis 70.000; ob krstu Lorenza 500.000; Rudež 20.000; Gomizelj 35.000; Caharija 35.000; A.B. 50.000; Gruden 200.000; Jazbec-Perot 30.000 lir; Niko P. 100.000; ob predstavitvi zastave pevskega društva 100.000.

ZA MISIJONARJA Ernesta Sakside, ki deluje v Braziliji, daruje družina Slama 300.000 lir; v isti namen daruje N.N. 500.000 lir.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: v spomin na g. Lojzeta Zupančiča ob sedmi obletnici smrti daruje N.N. 100.000 lir; Darko, Zinka in Marta v isti namen 100.000 lir.

ZA CERKEV v Bazovici: namesto cvetja na grob pok. Mariji Ražem Edi in Eda ter Barbara Kalc z družino 50.000 lir; v isti namen Marija Marc 15.000 lir; v spomin na svoje pokojne darujeta družini Križmančič in Micali 50.000 lir za cerkveni pevski zbor in 50.000 lir za cerkev v Bazovici.

ZA CERKEV v Gropadi: Eda z Opčin 10.000 lir.

ZA CERKEV na Padričah: ob obletnici smrti pok. Angela Kralj domača družina 50.000 lir; v isti namen Karmen Belli 50.000 lir.

ZA CERKEV na Pesku: Milka Rapotec z Gročane 50.000 lir; Angela Gropajc 50.000; Julka z Gročane 30.000; ob smrti pok. Alojza Saba domači 30.000 lir.

ZA NOVI glas: Slavica Košuta v spomin na moža Mirka in ostale svoje rajne 20.000 lir.

URNIKI BOŽIČNIH MAŠ NA SVETI VEČER

Slovenske maše na sveti večer v Trstu in okolici bodo:

- ob 21. uri: pri Novem sv. Antonu in na Kolonkovcu;
- ob 22. uri: v Rojanu, pri Sv. Vincenciju in v Škednju;
- ob 22.15: pri Sv. Jakobu;
- ob 24. uri: v stari cerkvi pri Sv. Ivanu in v okoliških župnijah.

Tržaška radijska postaja **Radio Trst A** bo letos prenašala polnočno iz cerkve v Gabrjah.

ZAHVALE

Iskreno se zahvaljujem Zvezi cerkvenih pevskih zborov za priznanje, ki sem ga prejel na letošnji reviji Pesev jeseni. Priskrba hvala tudi svetoivanski župnijski skupnosti in cerkvenemu pevskeemu zboru za čestitke. Vsem voščim vesel Božič in srečno Novo leto 2001!

ALEKSANDER ŽERJAL

Člani in članice Slovenske Vincencijeve konference iz centra in krajevnih odsekov se toplo zahvaljujejo vsem dobrotnikom, Klub prijateljstva pa se zahvaljuje vsem predavateljem. Vsem, tudi uredništvu in bralcem, voščijo blagoslovljen Božič ter mnogo sreče v novem letu.

ZNAMKE IN ODRABLJENE TELEFONSKE KARTICE!

Iskrena hvala sodelavcem, ki so mi pomagali pri nabiranju znamk in odrabljenih telefonskih kartic za misijonarje. Akcija še nadaljuje. Obenem želim vsem blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto! Znamke in kartice lahko izročite Misijonski pisarni (Poljanska 2, 1000 Ljubljana) ali pošljete na moj naslov: Franc Saksida, ul. Biasoletto 125, 34142 Trst.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Boris Kobal

ALLEGRO... MA NE PREVEČ

KABARETNA MONODRAMA

V INTERPRETACIJI **Borisa Kobala**, GLASBA **Miran Košuta**

PREMIERA v petek, 22. decembra, ob 20.30 red A.
PONOVITVE: v soboto, 23. decembra, ob 20.30 red B; v sredo, 27. decembra, ob 20.30 red D; v četrtek, 28. decembra, ob 20.30 red E; v petek, 29. decembra, ob 20.30 red F; v soboto, 30. decembra, ob 20.30 red T; v nedeljo, 7. januarja 2001, ob 16. uri red C.

Predstava za vaš in naš novoletni čas.

REZERVACIJE gledalcev brez abonmaja sprejemamo od ponedeljka do petka od 10. do 14. ure, tel. št. 040 362542.

SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE V TRSTU

ob 2000-letnici učlovečenja Božjega Sina

ŽELI VSEM SVOJIM ROJAKOM
BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ IN
VSE DOBRO V NOVEM LETU 2001

ter vabi vse vernike k skupnemu obhajanju božične skrivnosti, ki bo v cerkvi Novega sv. Antona v torek, 26. decembra, ob 16. uri.

TRADICIONALNA

BOŽIČNA RAZSTAVA
V NABREŽINI

bo od 25. decembra do 1. januarja 2001 v popoldanskih in večernih urah, razen v sredo in med mašo.

Na ogledu različne domače in tuje jaslice, simboli in krasne slike umetnice Klavdije Raza.

VABLJENI!

ZAHVALA

Za desetkratno "zlato mašo", ki so jo priredili: **Nabrežina** (z darilom keliha in krasnega mašnega plašča); **Šturje** (s petjem, družabnostjo in pomenljivo umetniško štolo); **Štandrež** (s petjem, cvetjem in župnijskim spominom); **Zgonik** (s slovesno mašo in govorom ter družabnostjo); **Sovodnje** (s petjem, pergamentom in družabnostjo); **Doberdob** (s krasnim petjem v cerkvi in pred njo, z godbo in darovi kasete, knjige in velike slike zbora Hrast); **Mačkolje** (z lepim petjem, procesijo in družabnostjo); **Peč** (z izrednim petjem, čestitkami, darovi in družabnostjo). Zahvala še slovenski televiziji iz Trsta ter Radiu Ognjišče za lepo predstavitev knjige Utrinki, Mohorjevi družbi iz Gorice, ki je s sodelavci omogočila izdajo. Vsi mi boste ostali v hvaležnem spominu, zlasti pri daritvi sv. maše. Vesele praznike in srečno novo leto 2001.

BOGOMIL BRECELJ

pekarna in slaščičarna

Leghissa

šogata ponudba različnega kruha in slašče

Vošči vesele praznike!

SESLJAN 41

TURISTIČNA KMETIJA

BAJTA

družina Škerlj

Vošči vesele praznike!

SALEŽ 108, tel. 040 2296090
ali 040 229331

Bar

Al Castel

Danile Tomasini

Ob praznikih se dobimo...

na trgu v DEVINU, št. 28/A

Ploščice, oprema za kopalnice in sanitarije
inštalaterstvo. Vse po ugodni ceni!

34011 NABREŽINA
Kamnolomi, 63/A,
tel. 040 201216

Restavracija - Pizzeria - Hotel snc

Al Figgio
Pri Lipi

BAZOVICA - Ul. Kosovel 3,
tel. in fax 040 9220162/92201633

Pizzeria - Gostilna - Bar

"VETO"

Nada Debenjak in Erino Fabrizi snc

ZAPRTO OB TORKIH

OPČINE - Proseška ulica 35,
tel. 040 211629

CVETLIČARNA

LIDIA

cvetje lepša praznike

34013 DEVIN,
tel. 040 208578

JUBILEJNA DESETA IZVEDBA ZBOROVSKÉ BOŽIČNE REVIJE

PEVSKO SREČANJE TUDI KOT
POKLON STOJANU KURETU

Deseta zborovska božična revija, ki je potekala v nedeljo, 17. t.m., v župnijski cerkvi sv. Marije Magdalene v Bazovici, je v to kraško svetišče, ki ga je gostoljubno dal na razpolago domači župnik Žarko Škerlj, privabila res veliko število poslušalcev. Sicer je revija, ki jo vsako leto prireja Mešani pevski zbor Jacobus Gallus pri Glasbeni matici v eni od tržaških cerkev, postala za ljubitelje petja že tradicionalno priljubljeno pevsko srečanje, ki poleg tega, da nudi udeležencem priložnost, da prisluhnejo kakovostnemu petju številnih zborov in vokalnih skupin, prispeva tudi k temu, da se med pevci in poslušalci različnih narodnosti in z različnih področij spletajo prijateljske vezi in da se tako ustvari prijetno predbožično vzdušje.

Letošnja deseta jubilejna božična revija pa je v namenih prirediteljev hotela biti tudi poklon prvemu dirigentu obnovljenega zbora Jacobus Gal-

FOTO KROMA

lus, Stojanu Kuretu. Kuret je namreč bil leta 1991 tudi pobudnik božične revije, ki je doživela prvo izvedbo 22. decembra istega leta v evangeličanski cerkvi v Trstu.

Sporod letošnje revije, ki ga je povezovala Tamara Stanes, so uvedli gostitelji, se prvi pevke in pevci MePZ Gallus-Resonet (kot znano, sta zbora Gallus in Resonet letos združila moči). Pod taktirko Janka Bana so najprej izvedli dve Gallusovi skladbi, in sicer Resonet in laudibus in Glorio iz maše Missa super Undique flammatis. Zatem je zbor zapel štiri med seboj prepletajoče različne stare ljudske božične pesmi Puer natus, in sicer Jurija Dalmatina, Johanna Sebastiana Bacha, Orlanda Dipiaze in Matije Tomca. Ker je bila revija posvečena Stojanu Kuretu, sta se pred občinstvom zvrstila dva zbora pod njegovim vodstvom: najprej MePZ Lojze Bratuž iz Gorice, ki je za-

pel šest božičnih pesmi Danila Fajglja (Oj Dete ljubljeno, Kaj more to biti, Čuj, o preljubi sosed moj, Kam si ti zginito, De-tece moje, Zveseli se, žalostna zemlja in Vsi bod' mo veseli), zatem pa Akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane, ki je v zadnjih sedmih letih pod Kuretovim vodstvom nanizal vrsto uspehov doma in na tujem. APZ T. Tomšič je ob tej priložnosti predstavil izbor iz svetovne zborovske nabožne zakladnice: najprej smo slišali skladbi Felixa Mendelssohna Jauchzet dem Herrn alle Welt in Ehre sei Gott in der Hohe. Spored se je nadaljeval s skladbami Sergeja Rahmaninova, ki spadajo v rusko pravoslavno zakladnico, in sicer Tebe pojem, Bogorodice Devo in Otče naš, nato smo slišali Knuta Nystedta Peace I leave with you, na koncu pa še dve skladbi Alfreda Schnitkeja, ki se ponovno navezujeta na rusko pravoslavno izročilo: Bogorodice Devo in Otče naš.

Zborovska božična revija je tako še enkrat dala priložnost številnim poslušalcem, da prisostvujejo izvrstnemu pevskeemu popolnevu. Navdušenje občinstva se je še povečalo, ko so zbori pod vodstvom Stojana Kureta skupaj zapeli še dve skladbi, in sicer beneško ljudsko v priredbi Pavleta Merkuja Te dan je usega veseja in vedno priljubljeno Gruberjevo Sveto noč.

ŽENSKI ZBOR DEVIN
MLADINSKI ZBOR DEVIN
IN FANTJE IZ POD GRMADE
vabijo na tradicionalni

KONCERT
BOŽIČNIH PESMI

v novi cerkvi v Štivanu,
na Štefanovo,
26. decembra, ob 17. uri.

Skerlavaj
Draguljarna

Vošči vsem vesel Božič in srečno Novo leto

TRST - Ul. Battisti 2, tel. 040 7606012

GORISKA KRONIKA

AKORD V SIRORJU

SCGV EMIL KOMEL, PETO SREČANJE Z GLASBO 2000 / 2001

PROMOCIJA
NAŠE PESMI

V petek, 8. t.m., so bili pevci moške pevske skupine Akord iz Podgore gostje agencije za promocijo turizma iz Sirorja pri Trentu. Tam vsako leto organizirajo zelo lep in dobro obiskan božični sejem, ki ga obogatijo z nastopi raznih skupin.

Prijatelj David Pintar, uveljavljeni slikar iz Števerjana, ki tam živi, poskrbi, da ima slovenska kultura važno vlogo na tej in drugih prireditvah, ki jih domače društvo organizira. S tem seveda najbolj prispeva k razširitvi naše kulture izven slovenskih meja. Podgorski pevci so ob 11. uri najprej nastopili pri maši v nabito polni franciskanski cerkvi in pod vodstvom dr. Mirka Špacapana odpeli vrsto Marijinih in mašnih pesmi. Popoldne pa so bili posebna "atrakcija" na sejmu, saj so nastopili kar trikrat na raznih odrih, ob navdušenju navzočih, s programom božičnih in deloma narodnih pesmi. Na drugem nastopu sta se jima pridružili Sabina in Kristina; v tej zasedbi je zlasti Sveta noč v štirih jezikih nekaterim prisotnim privabila solze v oči. Samo dež je onemogočil našim pevcem daljši program, kot bi si pričakovali številni poslušalci. Program je delno snemala mednarodna tv mreža Rai International, ki je naše pevce tudi intervjuvala in tako izdelala za Slovence v zamejstvu.

Včasih pomeni več nastop v tujini z dobro reklamo za promocijo slovenske kulture v svetu kot pa pisanje na spletne strani interneta.

VSESTRANSKA UMETNICA
CECILIA SEGHIZZI

JOŽEK ŠTUCIN

Ostali smo brez besed. Cecilia Seghizzi, ki je na Goriškem, pa tudi precej širše, že dolgo priznana in cenjena umetnica, se nam je tokrat predstavila kot vsestranska ustvarjalica, najprej s paleto rahlih, subtilnih in nadvse prefinjenih akvarelov, mimobežnih svetlobnih trepetanj, ki jih najdeva in odkriva predvsem v naravi (v poetičnem risu med drugimi predstavil Jurij Paljk), po ogledu razstave pa smo v dvorani KC Lojze Bratuž prislunili še izseku iz njenega skladateljskega opusa. Komorne skupine Arsatelier, v katerih sodeluje nekaj priznanih glasbenikov in pedagogov, so izvedle devet komornih skladb. Podoba sinestetične umetnice, ki okolje in sebe doživlja v neprestanem soočanju z večno lepoto sveta in milostjo bivanja, se skozi umetnine razkriva kot čist izvir duha, preprost, neposreden in iskren. Dotik božanske lepote ni onesnažen z modnimi tokovi, skladateljica se ne loteva analiziranja temnih in svetlih sil biti, ki v človeško dušo pogosto nalagajo nemir in strah, temveč je v trdni "navetzi" s čistimi podobami, z lepoto, z (est)etiko sobivanja in čudenja. Zato v njenih kompozicijah slogovne povezave z raznimi stili dvajsetega stoletja skoraj nima smisla iskati. Uporabi marsikaj. Brez zadržka se naslanja na avtentiko in primarnost

FOTO BUMBACA

ljudskega izraza (impresijo za tri ženske glasove s pomladnim naslovom Zvonček so doživeto in vokalno prefinjeno zapele Darja Pavio, Tanja Kuštrin in Mirjam Pahor), ko je potreba po disonancah naravna in neizbežna, zajame iz kakofoničnega vodnjaka trepetljivih sekund in "clustrov", največkrat pa vendarle zazveni v zlahtni podobi impresionistične barvitosti, kar se konec koncev tudi najbolje poda njeni celostni podobi slikarke. Rada slika s toni, verjemamo, da tudi s poezijo, seveda predvsem liriko, ni v opreki, učinki na poslušalca pa so blagodejni, spravljeni. Vseprisotna urejenost kompozicij (govorimo lahko o zlatem rezu zvočne strukture) je dandanes pravzaprav redkost. Odločitev za lepoto in svetlobo je nedvomno spontana, a tudi globoko premišljena. Prav ima Jurij Paljk, ko njene akvarele vzporeja z ja-

ponsko haiku poezijo, ki v mehkih vzgibih narave odkriva največje resnice, dodali bi še, da se tudi njena glasba približuje miniaturni, drobnemu, nežnemu zapisu čutenja, nemara sumi slikarstvu, ki z unikatno potezo čopiča prestreže podobo in jo ohrani na pergamentu. Umetniški krog je sklenjen; ko Seghizzijeva slika sliši glasove, glasbila, sozvočja, ko ustvarja skladbe, zagotovo občuduje podobe svetlobe in barv. Dela vitalne umetnice, ki ji niti častitljiva starost ni zameglila otroške neposrednosti ter optimistične narave, so uspešno in na visoki posustvarjalni ravni predstavili še flautistka Daniela Brusolo, klarinetist Fabio Comand, oboistka Andreja Konjedic, pianistki Dalia Vodice in Valentina Pavio, violinista Marko Kodolja in Clara Bensa, violistka Annalisa Clemente ter čelist Peter Filipič.

voščijo vam

budin

TISKARNA

GORICA

Ul. Gregorčič 23

tel. 0481 522907

fax 0481 524447

KATOLIŠKA KNJIGARNA

- knjige in revije
- vse za šolo in pisarno
- razne vrste papirja
- sakralni predmeti, sveče
- darila
- plošče, kasete
- igrače

GORICA - Travnik 25, tel. 0481 531407

Draguljarna - urarna - zlatarna

VIRGILIO BRATINA s.n.c

dolga in kvalitetna prisotnost, označujejo jo resnost, strokovnost, kompetentnost na področju trgovine.

Veseli Božič in srečno Novo leto 2001!

TRŽIČ, Corso del Popolo 28, tel. 0481 410674

Urarna - zlatarna

Od leta 1897
profesionalnost
v tradiciji

Šuligoj

GORICA - Ul. Carducci 49, tel. 0481 535657

MEPZ SEDEJ V PORCII

Prejšnjo nedeljo, 17. decembra, je mešani pevski zbor F.B. Sedej iz Števerjana že začel peti božične pesmi, saj se je odzval povabilu tamkajšnjega društva in se tako predstavil v stolnici sv. Jurija v Porciji pri Pordenonu z melodijami iz staroslovske liturgije in božičnimi motivi.

FUERTEVENTURA

NOVA TRGOVINA
ŽENSKÉ KONFEKCIJE

Agata Komjanc

Želimo
blagoslovljene
praznikeGORICA - Ul. Oberdan 15
Tel. 0481 534416

AGRARIA SEMENARNA

CUSSIGH
BAUCON

GORICA - Ul. Corsica 7/a

TISKARNA - OFFSET

GRAFICA GORIZIANA S.N.C.

GRAFICA
GORIZIANA

GORICA - Ul. Gregorčič 18, tel. 0481 22116 - fax 0481 22079

KONFEKCIJE

DARIA PODVERŠIČ

vošči vsem cenjenim odjemalcem vesel Božič
in srečno Novo leto

GORICA - Ul. Seminario 10, tel. 0481 533592

BAR

PRINCIPE

Vošči vesel Božič in
srečno Novo leto

GORICA - Corso Verdi 1

JESTVINE

SEMOLIČ
SILVANOGORICA - Raštel 49
tel. 0481 81113

tecnotherm S.n.c.

ogrevanje / hlajenje / električna napeljava / vodoinštalaterstvo

GORICA - Ul. Contavalle 3, tel. 0481 33395 - 0481 532510
GRADEŽ - Ul. Carducci 44, tel. 0431 80750

TRGOVINA JESTVIN

Maraž
ŠkarabotGORICA - Placuta 13
Tel. 0481 531777

Pekarna - Slaščičarna

Viatori

GORICA - tel. 0481 520905

SPORT

VSE ZA ŠPORT
Raštel 19, tel. 0481 531884

Raštel 12, tel. 0481 532458

OBUTVE
KOSIČ
GORICAVALLEVERDE, GEOX, E. PASSERI,
STONEFLY, M. OSVALDO, ZECCHINO
D'ORO, E'CLAT, F.LLI ROSSETTI, FABI,
IXOS, LOGAN, CHICCO, MEFISTOOBUTVE
Raštel 7,
te. 0481 535162K2
Ul. Oberdan 7,
tel. 0481 535520OBUTVE ZA OTROKE
Raštel 8,
tel. 0481 33465VELIKA IZBIRA • KAKOVOST • PROFESIONALNOST
• PRIJAZNOST • MODA • UGDNE CENE

GORICA KOSIČ GORICA

DESPAR

KOMALI S.r.l.

VOŠČI VSEM KLIENTOM VESEL BOŽIČ
IN SREČNO NOVO LETO 2001

GORICA, Ul. Don Bosco 169, tel. 0481 533093

DESPAR

ERRE TRE

Romanut Maurizio

OPRAVLJAMO VSA ZIDARSKA DELA Z LASTNIMI STROJI

SOVODNJE OB SOČI - Ul. N. Sauro 2/G, tel. 0336 526199

Specializirana veletrgovina
... z odličnimi
mesečnimi
ponudbami.
Pričakujemo vas
v Mošu pri Gorici!

OB PONEDELJKIH ODPRTO DOPOLDNE

13

ČETRTEK,
21. DECEMBRA
2000

PRAZNIK MIRU IN PRIJATELJSTVA V ŠTANDREŽU

LUČ NAJ BO V VAS!

IVA KORŠIČ

Luč naj bo v nas! V štandreški župnijski cerkvi je bil v nedeljo Praznik miru in prijateljstva, ki je postal v domači skupnosti že prisrčna predbožična navada. Tudi tokrat so bili prireditelji štandreški rajonski svet, osnovna šola Fran Erjavec, župnija sv. Andreja in kulturna ter druga vaška društva; prostovoljne prispevke so zbirali za dobrodelne namene.

Pred glavnim oltarjem v prepolni cerkvi je najprej Dimitrij Brajnik prebral v slovenščini in italijanščini vsebino pisma odsotnega župnika Karla Bolčina, nakar je prisotne pozdravil predsednik rajonskega sveta Marjan Breščak. Za tem so oltar prekrili domači šolarji, ki jih je pripravila učiteljica Majda Zavadlav. Razločno so podali nekaj občutenih misli o svetlobi, o luči, ki se bliža, prinaša odrešenje in naznanja mir, ki naj zaobjame vse ljudi. Vezno besedilo so bogatlepe božične skladbice, ki so jih otroci zapeli ob spremljavi orgel in pod taktirko učiteljice Ketty Tabaj. Ob koncu so izrekli večjezično voščilo. Že običajni gost-

je, učenci osnovne šole Ivana Roba iz Vrtojbe, so za njimi recitali in odpeli nekaj božičnih pesmi. Za malimi nastopajočimi so po tri pesmi izvajali še domači zbori: moški oktet Sraka in mešana pevska zbor Štandrež pod vodstvom Tiziane Zavadlav oz. Oton Župančič pod vodstvom Anastazije Purič. Seveda ni manjkala Sveta noč, a tokrat v manj znani priredbi. Po prireditvi je poslušalce in izvajalce čakala prijetna družabnost na trgu pod domačim zvonikom, ki je strnil vaščane in goste v eno samo radostno utripajoče srce.

V sobotnem jutru pa so po štandreških ulicah odmevali koraki malih kolednikov. Staro,

že pozabljeno navado so obnovili pred nekaj leti. Vaški osnovnošolci so v spremstvu učitelja ponesli nekaj veselega prazničnega razpoloženja 43 vaščanom, starih nad 85 let. Vsak razred je ubral svojo smer in se podal na domove ostarelih vaščanov, v katerih se je za trenutek zaiskrilo zlato sonce sreče. Otroci so v vsaki hiši ganjenim poslušalcem nekaj zapeli ali recitali in jim izročili božično darilo ter seveda iz srca voščili dedkom in babicam, ki so veliko dobrega, a žal tudi slabega doživeli v svojem dolgem popotovanju na zemlji. Tudi to pobudo je podprl rajonski svet.

OŠ OTON ŽUPANČIČ

RECITACIJE IN PETJE V PRAZNIČNEM VZDUŠJU

Učenci osnovne šole O. Župančič iz Gorice so poskrbeli za lepo božično vzdušje že prejšnjo soboto, 16. t.m. Poslušalci so napolnili šolsko predverje in z radostjo spremljali nastop razredov, ki so ga prepletale lepe skupne božične pesmi. Zazvene so izpod odločne taktirke Ketty Tabaj.

Na odrčku razvrščeni otroci so v skupinah stopali v ospredje in prikazali na svoj način božično zgodbo. Prvošolci so pogumno zaigrali na orff-instrumente, ki so jih kar sami izdelali. Drugošolci so pripovedovali rusko zgodbo o babuški, ki je vztrajno iskala novorojeno Dete, a ga ni nikjer našla. Tudi Sv. tri kralje je povprašala po njem. Povedali so ji, da so Jezuska našli v svojem srcu. Med njihovim nastopom smo spoznali, da imajo v svoji sredi pridne male pevke. Brez strahu so zapele v duetu in tercetu.

Tretji razred je povedal nekaj iskrenih božičnih misli, četrtošolci so pripovedovali, kako na božični večer Božiček neslišno pridrsi na saneh iz daljnih mrzlih krajev s polno vrečo daril. Peti razred pa je svojo računalniško vneto, predvsem pa "radovedno brskanje" po internetu usmeril na Božič in poiskal, kako si po Evropi voščijo razni narodi. V različnih jezikih je tako pred poslušalci vzplamtela želja po srečnem Božiču in mirnem Novem letu. Petošolci so želeli sodelovati tudi pri solidarnostni akciji za pomoč otrokom iz tretjega sveta, ki so zelo potrebni cepiva, da ne bi klonili pred boleznimi. Na spodbudo učiteljic so izdelali punčke iz cunj in pristopili k pobudi Unicefa. O projektu je spregovorila Emanuela Grauner. Ostali učenci pa so pri urah likovne vzgoje izdelali voščilnice, ki so jih prisotni lahko "odkupili" s prostovoljnimi prispevki za Unicef.

IK

voščijo vam

Gostilna «FRANC»

Pri Francetu

Pristna domača kuhinja

Zaprto ob nedeljah

SOVODNJE OB SOČI - Prvomajska 86, tel. 0481 882038

GOSTILNA

KORŠIČ

Zaprto ob torkih in sredah

ŠTEVERJAN - Sovenca 7, tel. 0481 884248

GOSTILNA PAOLA

Paola Ščukovt
želi vesele božične in
novoletne praznike!

ŠTANDREŽ - Ul. Monte Sabotino 20, tel. 0481 523134

HOTEL - RESTAVRACIJA

NANUT

Hotel vedno odprt, restavracija zaprta ob sobotah in nedeljah

ŠTANDREŽ - Ul. Trieste 118, tel. 0481 21168

Gostilna

"Pri Mirotu" (Da Miro)

Zaprto ob torkih

SOVODNJE OB SOČI, tel. 0481 882017

INFORMATIVNO SREČANJE V ŠTEVERJANU

O KRVODAJALSTVU

MARJAN DRUFOVKA

V četrtek, 14. t.m., je bilo v dvorani društva Sedej v Števerjanu informativno srečanje o pomenu krvodajalstva. Večer si je zamislil domači kulturni delavec Ivan Vogrič z nekaterimi števerjanskimi krvodajalci. Pomislili so na ustanovitev sekcije krvodajalcev tudi v briški vasi. Prisotne sta obvestila B. Černic, predsednik sovodnjske sekcije, in E. Bragagnolo, predsednik združenja ADVSG iz Gorice. Slednji je pokazal navdušenje nad zamisljo, obenem

pa potrdil, da je za ustanovitev nove sekcije potrebnih nekaj desetih novih krvodajalcev. Nadalje je povedal, da postane krvodajalec lahko vsakdo, ki opravlja zdravo življenje in je star od 18. do 65. leta. Trenutno šteje občina Števerjan le 14 krvodajalcev, kar je premalo. Večer je vzbudil zanimanje, saj samo z informativnimi sredstvi lahko prebijemo skeptičnost in spoznamo, da biti krvodajalec je samim sebi v korist in ponos, poleg tega pa lahko pomagamo bližnjemu. Če pomislimo, da je

za presaditev srca potrebnih kakih 80 litrov krvi, razumemo vlogo, ki jo lahko igramo. Prisotni so se razšli z obljubo, da bodo sami nosilci med ljudmi dobre besede o koristi krvodajalstva in da se bodo spet srečali po praznikih in ocenili odziv. Večer je lepo uspel, saj so se nekateri tako navdušili, da so šli že darovat kri. Kdor se odloči za to pomembno dejanje, naj gre v transfuzijski center v gorško bolnišnico vsak dan, razen nedelje, od 8. ure do 10.30. Kdor daruje kri, je obvarovan pred katerokoli okužbo, ker se v transfuzijskem centru vse odvija v popolni gotovosti.

PHOTO LABORATORIO

PHOTO LABORATORIO
lastnik: Carlo Sclauzero34170 GORICA - Ul. Locchi 2
tel. 0481 535165PRODAJA IN
POPRAVILA KOLES

ELIA ČUK S.N.C.

CEFARIN R. & SAKSIDA A.

GORICA - Trg Cavour 9
tel. 0481 535019

NARDIN VOJKO

ZASTOPNIK

FORST

ŠTANDREŽ - Ul. S. Michele 324, tel. 0481 21065, fax 0481 522410

GOSTILNA

VID PRIMOŽIČ

PRI PAVLINU

Zaprto ob petkih

GORICA - Drevored 20. septembra 138, tel. 0481 82117

Vesel Božič in srečno
Novo leto želi

TRGOVINA

Meri Kosič

Velika izbira torbic,
dežnikov in raznovrstnih
kvalitetnih izdelkov

GORICA - Raštel 23, tel. 0481 33790

trgovina

IL BOTTONE

Nadja Sošol

velika izbira
spodnjega perila,
nogavic in pižamGORICA - Travnik 26,
tel. 0481 33587Tutti
MARKET

Emilio Povšič

GORICA - Tržaška ul. 261,
tel. 0481 21193IZDELKI IZ KOVANEGA
ŽELEZA IN ALUMINIJA

Tabaj F.lli s.n.c.

Miloš in Raimondo Tabaj

GORICA, ul. Gregorčič 24
tel. 0481 21514
fax 0481 21987

GOSTILNA SIRK

PRI LOVCU

SUBIDA - PLEŠIVO, tel. 0481 60531

V središču Gorice nasproti Katoliške knjigarne

URARNA IN DRAGULJARNA

Lo Scrigno

GORICA Ul. Arcivescovado 3 in 7, tel. 0481 534633
DEVIN - NABREŽINA (prodajalna in laboratorij), Sesljan 45/E,
tel. 040 2907016, fax 040 2908057
TRŽIČ (prodajalna) - Trg Cavour 7, tel. in fax 0481 411289

Maxi

MARKET S. ANDREA

VOŠČI VSEM CENJENIM ODJEMALCEM BOŽIČNEGA
VESELJA POLNE PRAZNIKE

ŠTANDREŽ, Ul. San Michele 184

Maxi

Trattoria Gostilna

1870 - 1990
Devetak

di Davetak Agostino & C. s.n.c.

Zaprto v ponedeljek in torek

Želimo vam

vesel Božič in

srečno 2001!

VRH SV. MIHAELA 48 (Sovodnje ob Soči), tel. 0481 882005

14

ČETRTEK,
21. DECEMBRA
2000

voščijo vam

restoracija
Vogrič

vošči svojim obiskovalcem
v zamejstvu in matični
domovini vesel Božič
in srečno Novo leto 2001!

ŠTEVERJAN
Klanec 23
tel. 0481 884095

Zaprto ob torkih
in sredah

GOSTILNA

**FRANC
PODVERŠIČ**

GORICA, ul. Brigata Pavia 61,
tel. 0481 530518

ROMAN BAR

Roman Cotič

vošči vsem blagoslovljene praznike

GORICA - Travnik, vogal ul. Roma in ul. Oberdan

Gradbeno podjetje

Hlede Alojz Ivan

ŠTEVERJAN - Dvor 13, tel. 0481 884015

Mehanični pribor

Daniela Puia

GORICA - Ul. Terza armata 183/b, tel. in fax 0481 520250

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA - VRATA - OGRAJE

**RADISLAV
LEOPOLI**

GORICA - Ul. Brigata Pavia 46, tel. 0481 531941

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE GORICA

iz srca vam želimo, naj bosta vam
in najdražjim prijazen Božič ter
srečno in naklonjeno Novo leto 2001

GOSERVIS d.o.o. - s.r.l.

GORICA - Ul. Roma 20, tel. 0481 537386, 0481 537020, fax 0481 536667

USPELA POBUDA DRUŠTVA TRŽIČ

BOŽIČNI KONCERT, KI MORA POSTATI TRADICIJA

Slovensko društvo Tržič je v četrtek, 14. t.m., priredilo v trziškem občinskem gledališču prvi božični koncert, ki ga je naslovlilo *V pričakovanju Božiča z mislijo na otroke žrtve krivic.*

Kot je že sam naslov povedal, je bila pobuda dobrodelnega značaja; prostovoljni prispevki, ki so bili zbrani ob tej priložnosti, pa so bili namenjeni goriški Karitas za potrebe otrok. In prav ravnatelj Karitas, msgr. Pierluigi Dipiazza, je bil eden od gostov četrtkovskega večera. V svojem krajšem nagovoru otrokom se je med drugim zaustavil pri obdarovalni mrzlici, ki prevzema ljudi v tem času. Pri tem je poudaril, kako je najpomembnejše to, da človek nesebično daruje samega sebe bližnjemu.

Glavna protagonistka božičnega koncerta v Tržiču pa je bila seveda glasba. Prisotne, ki so v lepem številu prišli v gledališko dvorano, je uvodoma

razveselil nastop otroškega zbora osnovne šole iz Romjana pod vodstvom Lucije Lavrenčič. "Zvezdnik" večera je bil novogoriški kantavtor Gianni Rijavec, ki se je predstavil z nekaterimi svojimi uspešnicami (med katerimi je bil tudi glasbeni video), njegovemu nastopu pa je sledil še mešani zbor Gallus-Resonet iz Trsta, ki je pod vodstvom Janka Bana zapel nekaj božičnih pesmi.

Lahko rečemo, da je bila prireditev, ki je potekala tudi pod pokroviteljstvom goriške pokrajine, res uspešna. Udeležilo se je lepo število poslušalcev, zlasti otrok in njihovih staršev, katerim je društvo Tržič pripravilo priscrčen in tople uvod v božični čas. Pri društvu Tržič pa iskreno upajo, kot nam je povedala zavzeta predsednica Bernardka Radetič, da bo taka pobuda postala tudi tradicionalna.

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV GORICA

*Božični
koncert*

posvečen spominu msgr. Miroslava Brumata
ob 50-letnici njegove smrti

SODELUJEJO ZBORI: Mirko Filej, Štandrež, Štmaver, Podgora, Musicum, Števerjan.

PROSTOVOLJNI PRISPEVKI BODO NAMENJENI PREBIVALCEM
LOGA POD MANGARTOM.

Stolna cerkev, 26. decembra 2000, ob 15. uri.

Teknomec s.n.c.

pisarniški stroji OLYMPIA - OLIVETTI
pisarniška oprema - telefax RICOH
fotokopirni stroji RICOH - MITA - CANON
blagajne SUPREMA

34170 GORICA - Corso Italia 76, tel. in fax 0481 81032

IOT
VIAGGI e TURISMO

INTERCONTINENTALE
ORGANIZZAZIONE
TURISMO

Turistična agencija IOT, ki že vrsto let sodeluje
z *Novim glasom* pri organizaciji potovanj,
vam želi

VESELE PRAZNIKE IN DOBER ZAČETEK
NOVEGA LETA.

Hkrati vas obveščamo, da smo pri agenciji IOT
vedno na razpolago za katerokoli željo ali potrebo.

AGENCIJA IOT - GORICA
TURISTIČNI URAD: ul. Oberdan 16, tel. 0481 533838,
fax 0481 531780

URAD ZA SKUPINSKA POTOVANJA: Corso Verdi 22, tel.
0481 530900, fax 0481 530169.

DAROVI

ZA NOVI glas: župniji Rupa-Peč in Gabrje-Vrh za objavo darov 100.000; Zlatka Legiša 20.000 lir.

ZA OPZ Vrh sv. Mihaela: Zora iz Tržiča 50.000 lir.

ZA MISIJON p. Kosa: N.N. z Vrha 100.000; N.N. iz Rupe 150.000 lir.

ZA MISIJONE: N.N. 500.000.

ZA CERKEV na Peči: Carmela Masten Richiusa 10.000; N.N. za cvetje 5.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: Vojko Tomšič 100.000; Mirjam Martinuč za cvetje 5.000 lir.

ZA CERKEV na Vrhu: Zora iz Tržiča za cvetje 20.000; v spomin na Neris Colja Zotti družina 50.000, Sabina Zotti 50.000, N.N. 55.000; N.N. za ogrevanje 100.000; Zora iz Tržiča 50.000.

ZA CERKEV v Števerjanu: za srečno opravljeno trgatvev Aleš Komjanc 100.000, Ivan Maraz 100.000, N.N. 100.000, N.N. 100.000; v zahvalo za vse prežete dobrote Z.T. 100.000; v spomin na msgr. dr. Franca Močnika N.N. 100.000; namesto cvetja na grob Viktoriji Dornik Maraz druž. Dominik Humar 100.000, Slavica 30.000, Zana Mizerit vd. Dornik 30.000, sin Bruno briše dolg cerkve za župnišče 500.000; ob krstu Lare Skorjanc darujeta botra in nona 200.000; N.N. 80.000; N.N. za ogrevanje 50.000; letnik 1930 ob srečanju za 70. rojstni dan 100.000; letnik 1950 ob srečanju z Abrahamom 100.000; letnik 1940 za 60. rojstni dan 250.000 lir.

ZA CERKEV v Jamljah N.N. 100.000 lir

OBVESTILA

POLNOČNICE. Na sv. večer bo Radio Trst A letos snemal polnočnico v Gabrjah. Pel bo mešani zbor Rupa-Peč pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Pri orglah bo Damijana Čevdek. V Števerjanu bo slovesna božična maša ob 24. uri, na Jazbinah ob 21. uri, v Doberdolu ob 24. uri, v Jamljah ob 24. uri, v Sovodnjah ob 24. uri. Pri sv. Ivanu v Gorici bo ob 24. uri, v Štandrežu ob 24. uri, v Zavodu sv. Družine ob 22. uri, v Pevmi ob 22. uri, v Štmavru ob 24. uri, v Podgori ob 24. uri.

MLADINSKI IN CERKVENI ZBOR Vrh sv. Mihaela vabita v torek, 26. t.m., ob 11. uri v domačo cerkev sv. Lovrenca na Vrhu sv. Mihaela, kjer bo sv. maša, blagoslov otrok in mladinsko petje ob jaslicah.

ACM - GORICA vabi k maši za cerkveno edinost v torek, 9. januarja 2001, ob 16.30 v Zavodu sv. Družine.

VOŠČILO

ŽPS Rupa-Peč in Gabrje-Vrh želi vsem bogate božične milosti in veliko sreče v Novem letu.

Vabimo Vas na
**POTOVANJE
Z NOVIM
GLASOM**

v *Jordanijo in Sirijo*
od 12. do 20. marca

Vpisovanje se zaključuje
15. januarja 2001.
Pohižite z vpisom!

ZAHVALA

Mladinski in cerkveni zbor Vrh sv. Mihaela se priscrčno zahvaljuje Zdrženju cerkvenih pevskih zborov Gorica in vsem, ki ste na katerikoli način pripomogli k uspehu proslavljanja 120-letnice cerkve sv. Lovrenca na Vrhu sv. Mihaela.

ČESTITKE

S *Patrickom Quaggiatom* se ob izrednem uspehu na natečaju za zborovske skladbe veselijo prijatelji MePZ in prosvetnega društva Štandrež.

MePZ Lojze Bratuž se veseli s svojim pevcem *Patrickom* in mu iskreno čestita ob izjemnem uspehu na natečaju za zborovske skladbe.

Kmetijstvo na naših tleh ne bo tako hitro zamrlo. V torek, 19. t.m., je na videmski univerzi z odliko končala študij iz agronomskih ved *Saša Černic*. Ob življenjskem uspehu in podvigu ji srčno čestitajo in se z njo veselijo Markotini iz Vrha in Klemšetovi iz Zavina.

SOŽALJE

Ob smrti mame *Marčele Sala vd. Hlede* izrekajo iskreno sožalje Mariji in svojem sodelavci Katoliške knjigarne in upravni odbor Katoliškega tiskovnega društva.

Društvo F.B. Sedej, MePZ, uredništvo Vestnika, sekcija SSK za Števerjan, občinska uprava, člani ansambla Lojzeta Hledeta in celotno župnijsko občestvo izrekajo sinom *Ediju, Lojzetu in Brunotu ter hčerki Mariji*, vnukom ter ostalemu sorodstvu ob izgubi drage mame in none iskreno krščansko sožalje.

Ob težki izgubi drage mame in none *Jolande Ciglič Mužič* izrekajo sinu Ivanu, hčerki Jožici, vnukom in vsemu sorodstvu občuteno krščansko sožalje društvo F.S. Sedej, MePZ, sekcija SSK za Števerjan, občinska uprava in celotno župnijsko občestvo.

NOVOLETNI PRAZNIK
NA JEREMITIŠČU

Novemu letu bomo nazdravili tudi na Jeremitišču. Jeremitarji vabijo, da se jim zadnji dan leta pridružimo nekaj pred polnočjo in ob praznično odeti smreki in ognjemetu skupno trčimo kozarce in si voščimo vse dobro v novem tisočletju.

ZAHVALA

V Gospodu je zaspala naša draga mama in nona

MARČELA SALA vd. HLEDE

Zahvalujemo se g. Antonu Lazarju za pogrebni obred in poslovilne tolažilne besede, pevcem okteta Akord, števerjanskemu cerkvenemu zboru, g. Hermanu Srebrniču in g. Bogdanu Kralju, darovalcem cvetja in vsem darovalcem v dobromerne namene ter vsem, ki so nam bili ob strani ob tej težki izgubi in našo mamo pospremili k večnemu počitku.

Žaljuoč sinovi Edi, Lojze, Bruno
in hči Marija z družinami

15

ČETRTEK,
21. DECEMBER
2000

RADI SE IMEJTE!

IVA KORŠIČ

V to plemenito misel, ki jo sam večkrat ponavlja, bi lahko strmili koncert znanega slovenskega kantavtorja Adija Smolarja. S svojim nastopom je v petek, 15. t.m., vžgal veliko dvorano KC Bratuž. K nam v zamejstvo je po dolgem dogovarjanju le prišel na povabilo Skupnosti družin Sončnica, v imenu katere je spregovorila predsednica prof. Mirjam Pahor Bratina. V nagovoru je omenila lanskoletno uradno ustanovitev društva, ki je v resnici aktivno že od Mednarodnega leta družin v letu 1994, in njegovo razvejeno delovanje, v katero poleg predavanja, pobud vzgojnega in kulturnega značaja, sodijo tudi družabna srečanja, izleti in seveda Praznik družin v mesecu maju. Obenem je za zahvalila za enkratni odziv publike na koncert. Spodbudne besede je namenila še glasbeni skupini Metkalf, ki je imela svoj debut pred Smolarjevimi nastopom. Novo pečeni ansambel sestavljajo trije mladi števerjanski fantje, Luka in Marko Klanjšček ter Manuel Pintar. Skupaj igrajo že eno leto in, če bodo vztrajni, se jim gotovo obeta lepa glasbena prihodnost. Ko so zapustili oder, je Tanja Zorzut predstavila gosta večera, ki je takoj osvojil gledalce. Zapeljivo jih je omrežil že s svojim zunanji videzom: dolgin s kodrastimi lasmi in dolgimi koščenimi prsti, ki znajo mojstrsko ubirati strune na kitari, s prodornim glasom, ki zna tako prepričljivo podajati pesmi s pronicljivimi vsebinami.

Nastop Smolarja je dobesedno očaral odrasčajočo mladino, ki je po dolgem času v tako velikem številu obiskala dvorano; zelo težko jo je namreč zadržati v kulturne hrame. Očitno bi se morala z naših odrov bolj pogosto oglašati taka glasba, ki je večini mladostnikov najbolj pri srcu. Sicer pa so Smolarjevo petje vneto spremljali tudi odrasli in otroci. Ozračje je bilo nasičeno z navdušenjem, z ritmičnim ploskanjem in s petjem refrenov ter s spontanimi aplavzi pred izvajanjem pesmi in po njih. Toplo ploskanje je iz poslušalcev neprisljano priklical simpatični Adi tudi s svojimi posreženimi uvodi, prežetimi z avtorironijo. Iz njegovih pesmi izza-

FOTO BUMBACA

reva njegova življenjska filozofija, prepojena z ljubeznijo do drobnih vsakdanjih stvari in seveda v prvi vrsti do sočloveka, še posebno do tistega malega, ki je iz različnih vzrokov po krivici potisnjen na rob družbe. Ko poje o teh ljudeh, se mu pač vrine v besedilo tudi kaka krepka, zabeljena beseda, a poslušalca ne moti, saj sodi izraz v ta odri-njeni svet. Pred njim si navadno "omikani" ljudje zatiskajo oči, Adi pa nam ga razkriva.

Čeprav je minilo že skoro dvajset let od njegovega prvega koncerta v Cerknici, ki je označil njegov glasbeni vzpon, in mu je slava prinesla dve nagradi za najbolj popularno glasbeno osebnost ter šest zlatih petelinov, mu zvezdnštvo "ni stopilo v glavo" in mu ni zameglilo resničnega pogleda na življenje. Ostal je človek preprostega duha, odkritih, poštenih misli, ki izražajo njegov pristop do današnjega sveta, prepolnega lažnih omam. Le-te lahko premagamo z delom, ne pridobitniškim, a tistim, ki nam prinaša zadoščenje, duševno obogatitev in notranji mir. Z življenjskimi skrbmi pa se moramo soočati s kančkom nepotrebnega optimizma, da nas tegobe ne pomendrajajo. Iz njegovih besedil lahko vsakdo izlušči nevsiljive nauke in razbira bogata, modra, občje veljavna sporočila.

Potem ko je naklonil publiko svoje uspešnice in nekaj pesmi izven programa, je z veseljem podelil mnogo podpisov in že skoraj obljubil, da se povrne med nas v maju. Preden je odpotoval, se je zadržal na zakuski, ki so jo pripravile članice Sončnice-kuharice zlatih rok.

ODLIČNA DOMAČA KUHINJA IN TURISTIČNA PONUDBA

ERIKA JAZBAR

V nedeljo, 10. t.m., se je uspešno končala jesenska izvedba *Vabila na kosilo v Nadiške doline*. O priljubljeni turistični pobudi, ki privablja vsako leto v slovensko Benečijo nove obiskovalce, pišemo vsako leto s pohvalnimi besedami, saj prinaša vsako jesen novosti, ki bogatijo sicer preprosto, a pri gostih zelo cenjeno zamisel Vabila, in sicer ponudbo starih jedi po receptih, ki se ustno prenašajo iz roda v rod, sestavine so preproste in vsekakor domače.

Sedemnajst domačih gostiln je od 6. oktobra dalje nudilo ljubiteljem dobre kuhinje in darov zemlje vpogled v kulinarico zakladnic slovenske Benečije. Letošnja izvedba Vabila na kosilo je ponujala nekatere novosti. Najprej gre omeniti že samo slovesno predstavitev, katere so se udeležili vidni politiki in institucionalni predstavniki; predvidevala pa je tudi pokušnjo domačih jedi. Nadalje gre povedati, da je

tehtna in zanimiva promocijska brošura, ki so jo izdali v deset tisoč izvodih in je nudila ob "gostinskih" informacijah tudi pomembne podatke o beneški zemlji in njenih bogatih darovih, kaj kmalu pošla. Vabilo so nadalje predstavili tudi na sejmu v Turinu, svojo pozornost pa so namenili tudi bližnjemu Venetu in Avstriji.

Ob vsem tem pa omenimo še pomemben zasuk, in sicer sodelovanje Vabila z združenjem Bed&breakfast z namenom, da bi se turisti, ki se mudijo na kosilu v Nadiških dolinah, tudi za dan ali dva pomudili v teh prelepih dolinah in goratih zaselkih. Novost sicer ni prinesla velikega turističnega navala, saj so tradicionalni obiskovalci beneških gostiln predvsem enodnevni turisti, vzbudila pa je zanimanje in jo gre vsekakor ponoviti prihodnje leto.

Kako pa se bo Vabilo predstavilo v prihodnje? Že vrsto let nas beneški gostinci vabijo tudi v pomladnih mesecih, ko se

pobuda ponovi občajno marca meseca.

Tudi prihodnje pomlad - so nam obljubili odgovorni - bo nam sporedu Vabilo na kosilo. Za organizacijo pobude pa bodo sodelovali in jo sooblikovali oziroma skupno predstavili z novo stvarnostjo, ki se je rodila v Špetru v začetku decembra, in sicer s konzorcijem Arango. Gre za ustanovo, katere listino je podpisalo 38 institucionalnih predstavnikov in zasebnikov, ki si prizadevajo za primerno in prodorno turistično ponudbo Nadiških dolin in Cedada. Omenjeno sodelovanje bi tako lahko objelo Vabilo na kosilo v večjo celoto in ponudilo vsem obiskovalcem te zemlje enoten paket pobud, srečanj, izletov, predstavitev kulturne, naravne in družbene dediščine te zemlje; skratka: nudilo bi vsem ljubiteljem tega prelepega predela naše dežele celovit vpogled v raznolikost in za vse okuse privlačna bogastva območja.

IZSELJENCI

PREŠEREN V FRANCOŠČINI

TUDI V PARIZU SO PROSLAVILI PREŠERNA

Ob 200-letnici rojstva Franceta Prešerna so 2. t.m. priridili slavnostno proslavo na sedežu madžarskega inštituta ter veleposlanstva v središču Pariza v ul. Bonaparte ob sodelovanju veleposlanstev Republike Slovenije ter Bosne in Hercegovine. Namen večera je bila predstavitev knjige z naslovom *L'ultime aimée*, zbirke Prešernovih pesmi, ki jih je prevedel v francoščino in letos izdal bosanski pesnik Kolja Mičević, živčev v Parizu. Uvodoma je med drugimi spregovoril v francoščini slovenski veleposlanik v Parizu M. Jožef Kunič, ki je pojasnil vlogo in pomen Prešernovega opusa v okviru evropske kulture ter poudaril, da je Prešeren evropski pesnik. Mičević je v daljšem posegu prav tako v francoščini lepo in natančno predstavil Prešerna in njegovo delo. Recitator je nato prebral v slovenščini pesem *Neiztroh-njeno srce*. Prireditvi je sledilo prijetno in živahno srečanje prisotnih, tako Francozov kot Slovencev, Madžarov in Bosancev.

ŠPETER, V SOBOTO ZADNJI BOŽIČNI KONCERT

Po treh zelo uspešnih koncertih, ki jih v adventu že vrsto let prireja Gorska skupnost Nadiških dolin v sodelovanju z domačimi pevskimi zbori in prosvetnimi delavci, bo zadnje zborovsko srečanje v soboto, 23. t.m., ob 20. uri v farni cerkvi v Špetru. Vseh deset nastopajočih zborov, katerim se bosta pridružila še zbor San Leonardo iz istoimenskega kraja ter zbor Tre valli iz Kravarja (Podutana), se bo zbralo na sklepnem koncertu; vsak bo predstavil nekaj pesmi, nato bodo skupaj zapeli večjezično Sveto noč. Poslušalci bodo lahko spoznali zborovsko stvarnost Nadiških dolin, saj bodo

sodelovali domala vsi zbori, italijanski, slovenski in furlanski, ki so prisotni v Benečiji.

ZNAMKE V KD TRINKO

V četrtek, 14. t.m., so v knjižnici KD I. Trinko odprli razstavo slovenskih znamk, za katero je poskrbel Furlanka iz Codroipa, Rita Silan. Razstavo naši bralci poznajo, saj so jo lani predstavili na zavodu Malignani v Vidmu, letos spomladi pa tudi v Katoliški knjigarni v Gorici. Rita Silan je tečajnica prof. Marina Vertovca, ki že deset let vodi tečaje slovenskega jezika v Vidmu. Združila je ljubezden do slovenske kulture s filatelističnim konjičkom in tako je nastala omenjena razstava. Na ogled bo do 22. t.m.

"ZAMISLI IZ LESA"

V petek, 15. t.m., so v Beneški galeriji v Špetru odprli zanimivo razstavo z naslovom *Zamislj iz lesa*. Razstavljena dela predstavljajo lesene stvaritve, za katere sta poskrbeli dva domača obrtnika-umetnika: Lidio Macorig iz Mažerol (Tavorjana) in Ferruccio Anzolini iz Seve (Grmek). Razstava bo v beneškem kulturnem hramu na ogled do 19. januarja 2001, po tem urniku: ponedeljek in sredo od 10. do 12.; torek, četrtek, petek in sobota od 17. do 19. ure. Ob praznikih zaprto.

FOTOGRAFIJE VOTIVNIH CERKVIC V ŠPETRU
V soboto zjutraj so v občinski palači v Špetru odprli foto-

grafsko razstavo *Furlanske in slovenske votivne cerkvice 15. in 16. stoletja*. Na pobudo slovenske zadruga Lipa in furlanske zadruga, ki si prizadeva za predstavlanje svoje kulturne tradicije, s prispevkom Gorsk skupnosti iz Nadiške in Terske doline, pokrajinske uprave in EZ, so na ogled eksponati, ki predstavljajo omenjene cerkvice iz Nadiške doline, doline reke Idrije in Terske doline. Na razpolago je tudi bogat trojezični katalog, za katerega je poskrbel Tarcisio Venuti, avtor številnih publikacij o teh dragocenih kulturnih obeležjih.

Razstava bo na ogled do 19. januarja, odprtje pa soupada z urnikom občinskih uradov.

GLOSA JURIJ PALJK

O JEZUŠČKU

ni mir ja ne dotaknil nikogar. Nekateri se bodo zavili v krzne plašče, če že ne bo spet deževalo, še drugi bodo v copatah doma, v obvezni trenirki, ležerno želili na divanu, tretji bodo mislili na svojce, ki jih več ni, ali pa se neke v hribih dolgočasili, če še ne bo snega. Kajti za Božič mora biti sneg, ker sicer belega tedna ni! Nekaj nas bo skušalo vsaj iz božične vigilije napraviti dostojen družinski in krščanski večer, ko se spomnimo, da nekoč svet ni bil drugačen od našega, saj sta bila tudi Jožef in Marija prebežnika kot tisti, ki se danes trumoma valijo čez slovensko-italijansko mejo in se miraje oziramo proč, kot da bi jih sprejeli. Nekateri od nas bomo molili, drugi bomo skušali vsaj ta večer imeti televizor ugasnjen in bomo tudi kakšno božično zapeli, če jo še znamo, saj se vse prerado zgodi, da se zatakne že pri drugi kitici.

Skušali si bomo napraviti dostojen božični večer in bomo zato odložili časnike in knjige in po dolgem času spet pogledali svojim otrokom-Jezuščkom v oči. Tako bomo po dolgem času

spet videli svoje otroke in ženo, moža, staro mamo, taščo in po polnoči si bomo voščili. Če že v cerkev ne bomo šli, ker bomo doma varovali svoje Jezuščke, bomo sledili polnočnici po televiziji in si pri sebi rekli: "Saj pravzaprav ta teveček niti ni slab, če ga znaš pametno rabiti!" Gledali bomo starega sv. očeta, kako bo sklonjen ob papeški palici molil; v kotu, kamor smo postavili jaslice, se bo Jezušček blaženo smejal. Na božični jelki bodo utripale lučke in pod drevescem bo nekaj daril, vsaj za otroke bodo, da bodo očke bolj svetle in nasmeh bolj širok.

Najbrž tudi letos naš Božič ne bo posebno slovesen, le tak, kot jih je dosti bilo. In vendar se bo čudež ponovil: Jezušček se bo spet rodil; v tem je čar Božiča: v rojstvu. Zato, ker je rojstvo lepo, ena najlepših stvari, ki se lahko človeku zgodi; zato, ker so otroci lepi in so med nami tudi zato, da nas opominjajo, da bodo oni še tu, ko nas več ne bo. Zato, ker je vsaka hiša polna le takrat, ko je v njej polno otrok in je v njej "družinski red", ki je v tem, da je vedno

kaj na tleh, ker drugače ne more biti. In jaslice so žive zato, ker jih naši Jezuščki nenehno spreminjajo, zvečer polegajo ovce in jih dajajo spat, zjutraj angelčku rečejo dobro jutro in včasih se še Jezušček izgubi, da ga potem najstarejši otrok spet nekje najde in nežno položi v jaslice. Te žive jaslice so najlepše, ti naši Jezuščki, ki jih je v vsaki družini premalo, tudi takrat, ko se nam zdi, da jih je že dovolj! Kaj je bolj žalostnega kot to, da greš v nedeljo po maši v Gradež na nasip ali v mesto v park in tam vidiš deset odraslih, ki s fotoaparati v rokah skačejo kot opice okrog enega samega Jezuščka v vozičku? In kaj je bolj veselega kot to, da stopiš v hišo polno otrok in slišiš vik in krik, smeh in jok, očeta, ki miri, in mater, ki utrujena nekam predse strmi? In kaj je lepšega, če se Jezušček na sveti večer vsako leto znova rodi? In potem je med nami res sveti večer, sloviti in svetli sveti večer!

Starejšim zadiši materin kruh iz preteklih dni, mlajšim se mama nasmeje, v kotu pa Jezušček mirno spi. Spet je sveti večer in toplo pri srcu nam je. Srečen Božič in Jezuščkov nasmeh naj vas spremlja v novo leto!

VOŠČILO TREM SLOVENIJAM:

Naj Kristusovo rojstvo ob pomoči Slovenske Cerkve in ljudi dobre volje z novim letom 2001 prinese vsem trem Slovenijam, doma, zamejstvu in v svetu, dokončno in zasluženo blagostanje. Naj duhovne, moralne in narodne vrednote ponovno zaživijo v srcih slovenskega naroda. To so moje želje in voščila vsem rojakom - Slovencem!

Vinko Levstik

DIPLOMAT Hotel ***

in

EURO Restaurant

GORICA - Corso Italia 63, tel. 0481 82166, fax 0481 31658, e-mail: levstik.vinko@eurodiplomahotel.it

VZDUŠJE IN PRIPRAVE NA BOŽIČNE PRAZNIKE

PRVA NESOGLASJA IN RAZPOKE V VLADNI KOALICIJI

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji so si ulice nadele praznično podobo, z mnogimi lučmi in barvami, v pričakovanju božičnih praznikov in praznovanj ob pričetku novega leta 2001. Kot zanimivost omenjamo članke v časnikih, po katerih letošnje leto ni pomenilo pričetka novega tisočletja, saj naj bi se slednje začelo šele po koncu decembra 2000. O tem imajo očitno celo nekatere pomembne osebnosti različna oz. vsaj dvoumna mnenja. Tako je obrambni minister dr. Anton Grizold v voščilu pripadnikom slovenske vojske zapisal, "da je dvajsetega stoletja nepreklicno konec, vstopamo v enainvajseto stoletje." Načelnik generalštaba Slovenske vojske, generalpodpolkovnik dr. Iztok Podbregar, pa je v svoji čestitki zapisal tudi to: "Naj bo 2001 prvo ali drugo leto novega tisočletja, predvsem naj bo to leto prijaznih dogodkov."

Seveda je sedaj čas obračunov in ocen o letu, ki mineva. Državni zbor je na izrednem zasedanju, ki se je začelo 19. t.m., obravnaval nekaj pomembnih zadev, kot jih je opredelila vladajoča koalicija političnih strank. Med temi so zakon o sodelovanju med Slovenijo in mednarodnim kazenskim sodiščem za nekdanjo Jugoslavijo, novela zakona o azilu (z njo naj bi preprečili pojav, da ilegalni pribezniki iz tujine formalno prosijo za politični azil v Sloveniji, le zato, da dobe proste roke za svoj odhod v druge zaho-

dne države), pa tudi zelo pomemben zakon o odpravi posledic plazov.

Največ polemik je vzbudil predlog predsednika republike Milana Kučana, naj parlament za novo varuhinjo človekovih pravic izvoli Darjo Lavtižar-Bebler in za novega sodnika ustavnega sodišča prof. dr. Cirila Ribičiča. Poslanci iz opozicijskih strank, SDS in Nova Slovenija, krščanska ljudska stranka, so se izrekli zoper obe kandidaturi, češ da "tako Beblerjeva kot Ribičič zaradi prejšnjih političnih funkcij v LDS oz. ZLSD ne nudita jamstev, da bi pri opravljanju novih služb bila nepristranska." Naše bralce naj spomnimo, da je Darja Lavtižar-Bebler v prejšnjem mandatu državnega zbora bila poslanka LDS in predsednica slovenskega dela pridružitvenega odbora z EU, prof. dr. Ciril Ribičič pa je bil eden najpomembnejših voditeljev in poslanec ZLSD. Ob omenjenih kandidaturah je nastala tudi prva večja razpoka v vladni koaliciji. Poslanci iz SLS-SKD Slovenske ljudske stranke, ki sicer sodelujejo v vladni koaliciji, so namreč sklenili, da Darje Lavtižar-Bebler in prof. dr. Ribičiča pri glasovanju v parlamentu ne bodo podprli. Domnevno naj bi Kučanu zamerali dvojna merila, kajti ta naj bi pred časom Ribičičevo in kandidaturo nekdanjega poslanca SKD Miroslava Mozetiča zavrnil, "ker sta oba preveč izrazili politični osebnosti." Torej je bil takrat Mozetič izigran. Glede Lavtižarjeve pa je poslanec SLS-SKD Slovenske ljudske

stranke Ivan Božič razložil, "da je ne bodo podprli, ker imajo svojega kandidata, ki pa ga predsednik države ni izbral."

Zadeva v zvezi z izvolitvijo varuha človekovih pravic pa se je še bolj zapletla, ker je Neva Miklavčič-Predan kot ena izmed 22 kandidatov za omenjeno funkcijo na ustavno sodišče vložila pobudo za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisa in splošnega akta, izdanega za izvajanje javnega pooblastila, zoper nasprotnega udeleženca, predsednika Kučana.

O slabih ali vsaj neurejenih odnosih med LDS in SLS-SKD Slovensko ljudsko stranko napeljuje tudi ugotovitve, ki jo je generalni sekretar LDS Gregor Golobič izrekel v intervjuju za sobotno prilogo časnika Delo 16. decembra. Dejal je to: "Moram reči, da sem v koaliciji med LDS in SLS-SKD Slovensko ljudsko stranko videl tudi nekakšno izpolnitev dolga Edvarda Staniča, ki si je za to prizadeval dobesedno do konca. Slovenska desnica je letos izgubila najboljšega človeka in edinega pravega kristjana, na katerega sem naletel v vseh teh letih."

KOMISIJA ZA ODNOS S SLOVENCI V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Potrjeno je, da bo Državni zbor spremenil svoj sklep o številu parlamentarnih odborov in komisij. Po novem bo vseh delovnih teles 21, med njimi tudi Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. To telo so namreč ob pričetku mandata novega sklica držav-

nega zbora hoteli ukiniti, kar pa je povzročilo pridržke in proteste tudi iz zamejstva v Italiji, o čemer smo poročali tudi v Novem glasu. V novi komisiji naj bi imela opozicija pomembno vlogo.

V obdobju pred novim letom je spet nastala napetost v slovensko-hrvaških odnosih. Razlog so različna tolmačenja o suverenosti ozemlja na levem bregu Dragonje v Istri, kjer meja med državama še ni določena. Povod za vnovično napetost med sosednjima državama se zdi precej banalen. Joško Joras iz vasi Mlini, enega izmed spornih zaselkov ob Dragonji, je konec novembra na svoj dom mimo slovensko-hrvaske meje pripeljal neocarnjen pomivalni stroj. Menil je, da mu hrvaških zakonov ni potrebno upoštevati, saj meja med državama še ni uradno določena. Zaradi tega stališča, ki ga na Hrvaškem ne sprejemajo, ga je tamkajšnja policija nasilno odvedla v Pulj, kjer je Komisija za carinske prekrške prepisala 10 tisoč kun oz. 280 tisoč tolarjev globe.

Slovenija se je na omenjeni primer odzvala z izredno sejo odbora Državnega zbora za zunanjo politiko, ki je bila zaprta za javnost. Na njej je o slovensko-hrvaških odnosih poročal zunanji minister dr. Dimitrij Rupel. Omenjeni odbor je podprl predlog vodje poslanske skupine SLS-SKD Slovenske ljudske stranke, dr. Janeza Podobnika, da bi pri vladi ustanovili Urad za meje.

V KNJIŽNICI FRANCETA BEVKA

KNJIŽNI DAR GMD V NOVI GORICI

Goriška knjižnica Franceta Bevka v Novi Gorici je v četrtek, 14. t.m., priredila knjižni večer, na katerem so predstavili knjigo z naslovom *Sardinci*, avtorice Dorice Makuc, ki jo je izdala Goriška Mohorjeva družba, in knjižni dar te družbe za l. 2001. Po pozdravu direktorja knjižnice Rajka Slokarja je Mirjam Koren, urednica programskih oddaj Radia Trsta A, predstavila knjigo *Sardinci* in avtorico, pri čemer je poudarila, da je v knjigi nadgrajeno tisto o omenjeni temi, kar je Makučeva obravnavala v seriji oddaj na tržaški slovenski radijski postaji.

Avtorica knjige je dejala, da pripadniki delavskih bataljonov italijanske vojske, slovenske narodnosti, zaslužijo enako spoštovanje zgodovine in javnosti, kot tisti, ki so se proti okupatorjem bojevali kot partizani v domovini, ali tisti, ki so bili zaprti v koncentracijskih taboriščih. Sledil je pogovor z nekaterimi t.i. sardinci z območja Nove Gorice, predvsem o ureditvi grobov tistih Slovencev v delavskih bataljonih, ki so bili na Sardiniji ubiti med zavezniškimi bombardiranj ali pa so umrli zaradi malarije.

Knjižno zbirko Goriške Mohorjeve družbe je predstavil njen predsednik msgr. Oskar Simčič, ki je poudaril, da ta založba, ki je globoko usidrana v zavest zamejskih Slovencev, "vztrajno in neumorno nadaljuje izdajanje slovenskih knjig, ki so poleg slovenski narodni skupnosti v Italiji namenjene tudi bralcem in ljubiteljem slovenskega jezika in knjig v matični Sloveniji". Dodal je, da bo GMD svoje poslanstvo nadaljevala tudi v prihodnje. Msgr. Simčič je ob predstavitvi knjižne zbirke Goriške Mohorjeve družbe za leto 2001 posebej opozoril na pomen in aktualnost knjige zgodovinarja Borisa Mlakarja z naslovom *Tragedija v Cerknem pozimi 1944*. Menil je, da bo delo zaradi aktualnosti ter razsežnosti, ki jih vsebuje, najbrž "vzbudilo odmeve v slovenski javnosti, kar je razumljivo, ker knjiga obravnava tragedijo, ki je del tragičnih dogodkov, ki so se med drugo svetovno vojno dogajali v Sloveniji". Prav istega dne je zgodovinar Boris Mlakar svojo novo knjigo predstavil tudi v Cerknem, svojem rojstnem kraju".

17

ČETRTEK,
21. DECEMBRA
2000

PREJŠNJI ČETRTEK V CERKNEM

OŽIVEL SPOMIN NA TRAGEDIJO

Vsakomur se je kdaj zgodilo, da je dolga leta v sebi utišal spomin na kak dogodek, pa se je ta spomin nenedoma obudil in oživel, ko nas je nekdo opozoril na določena dogajanja. Ta občutek smo imeli v četrtek, 14. t.m., ko se je v prostorih obnovljenega muzeja v Cerknem zbralo več kot sto ljudi na predstavitvi knjige dr. Borisa Mlakarja *Tragedija v Cerknem pozimi 1944*.

Ostale knjige letošnje zbirke GMD, o kateri je uvodoma kratko spregovoril predstavnik družbe Tavcar, so seveda stopile na drugo raven, saj je bilo očitno, da je v ljudeh še vedno živ spomin na tisti tragični teden konec januarja in na začetku februarja 1944, ki je neizbrisno zaznamoval Cerkljane tistega časa, a tudi povojne generacije, zlasti sorodnike nedolžnih žrtev na Lajšah.

Enajsti zvezek letošnje zbirke *Naše korenine* je namreč posvečen nemškemu napadu na partijsko šolo in poboju 47 tečajnikov ter posledični represaliji partizanskih oblasti, ki so odpeljale in usmrtila štirinajst domačinov. Zelo umesten je bil zato uvod v predstavitev. O tragičnih dimenzijah medvojnega dogajanja je namreč razmišljal zgodovinar dr. Damijan Guštin, ki je ugotavljal, kako je nasilje v različnih oblikah in razsežnostih sestavni del vsake vojne in kako se ne smemo sprenevat, ko govorimo o trpljenju ljudi, zlasti civilnega prebivalstva. Avtor knjige Mlakar pa se je v svojem nastopu najprej spomnil, kako se je osebno seznanjal s to tragično zgodbo in kako je dolga leta zbiral arhivsko gradivo, časopisne vire, predvsem pa pričevanja domačinov, partizanskih vojaških predstavnikov, VOS-a in celo dveh nemških vojakov, da je nastala ta knjiga, ki zadobiva

pomen in vlogo očičenja nekega spomina. Seznanjanje javnosti z resničnim dogajanjem pa je imperativ za zgodovinarja. Mlakar je tako tudi ob predstavitvi v Cerknem poudaril, da je potrebno glede na vse zbrano gradivo in pričevanja potrditi, da so bile žrtve na Lajšah nedolžne. Živahna razprava, ki je sledila, je pokazala, da je spomin na te tragične medvojnne razmere še vedno živ. Mnenja so mestoma bila tudi deljena, a vseeno nesporno enotna, da je potrebno ob teh tragičnih dogodkih spregovoriti z objektivnostjo in tehtnostjo dokumentov in dokazov. Izražena je bila zato misel, da bi bilo potrebno glede na dokazana dejstva vendar spraviti s pomene nika trditve, da so bili pobiti tečajniki in partizani žrtve "beologardističnega izdajstva".

KMEČKA OBLAČILNA KULTURA NA VIPAVSKEM

DRAGOCEN PRISPEVEK K DOMOZNANSTVU

V kulturnem domu v Ajdovščini so 15. t.m. na prisrčni in dobro obiskani slovesnosti predstavili knjigo slovenske etnologinje dr. Marije Makarovič o oblačilni kulturi kmečkega prebivalstva v zgornji Vipavski dolini in na Gori. Delo je nastalo na pobudo društva kmečkih žena zgornje Vipavske doline, zavoda za kulturo, izobraževanje in šport v Ajdovščini in kmetijsko svetovalne službe v Ajdovščini. Pri raziskovanju je sodelovala oblikovalka Orjana Velikonja Grbac, ki je risala rekonstrukcijske risbe oblek po ustnih pričevanjih in kroje po ohranjenih oblačilih. Judita Podgornik, mentorica folklorne skupine iz Vipave, je pomagala pri zbiranju fotografij in oblek po vaseh; Magda Rodman iz Vipave pa je prebrala rokopis knjige in prispevala precej tehničnih pripomb.

Dr. Marija Makarovič je ob predstavitvi novega dela dejala, da je v Vipavski dolini že pred desetletji zbirala gradivo o kmečki noši. Na eni strani je poizkušala predstaviti formalno podobo noše za vsakdanje in praznične dni, in to od Valvasorjevih pričevanj do konca 19. in deloma tudi prve četrtine 20. stol. Na drugi strani pa je

skušala predstaviti tudi različne pomene, ki jih je imela obleka še v prvi polovici 20. stol. O vprašanju v virih skoraj ni podatkov, zato je dr. Makarovičeva v glavnem upoštevala ustna pričevanja. Pogovarjala se je z 48 ženskami in moškimi.

Knjiga obsega 224 strani, je bogato ilustrirana s slikami ali risbami oblačil, kakršna so bila razširjena v različnih časovnih obdobjih na območju zgornje Vipavske doline in na Gori. Vsako predstavitev spremlja besedilo. Delo obravnava tudi pripravo in uporabo tkanin pri šivanju oblačil. Omenjena sta volna in lan, ki so ga pridobivali zlasti na Gori. Tudi člani folklorne skupine iz Vipave, ki so nastopili na predstavitvi, imajo nova oblačila, sešita na podlagi starih krojev. Zanimiv in primeren za uporabo je tudi slovar narečnih, starinskih in pogovornih izrazov s tega območja, ki je objavljen v knjigi. Založila in izdala sta jo Zavod za kulturo, izobraževanje in šport v Ajdovščini in Založba Branko v Novi Gorici. Izid knjige so finančno podprli ministrstvo za kulturo Slovenije, ministrstvo za kmetijstvo ter občini Ajdovščina in Vipava.

KAKO BODO PRAZNOVALI V SLOVENIJI

OKRAŠENA MESTA

PRIMOŽ STURMAN

Pred približno tednom dni je bila po slovenskem državnem radiu oddaja, v kateri so sodelovali župani največjih slovenskih mest: Viktorija Potočnik, županja mestne občine Ljubljana, Boris Sovič, župan mestne občine Maribor, ter Dino Pucer, koprski župan.

Govor je bil o praznovanju božičnih praznikov in novega leta v večjih slovenskih mestih. Občina je kot vsako leto zelo prijetno okrasila glavno ljubljansko ulico in staro Ljubljano vključno z ljubljanskim gradom. Stara Ljubljana je z lučkami okrašena od Levstikovega trga tja do magistrata, vse skupaj pa dopolnjujejo štiri velike smreke, z lučkami je razsvetljen

ljubljski grad na hrib pod njim. V zadnjih letih je navada, da se v Sloveniji novo leto praznuje na trgih. V Ljubljani se bo množica ljudi zbrala na Mestnem trgu pred magistratom, v Mariboru pred Rotovžem, v Kopru na Titovem trgu.

Vsi trije župani so poudarili, da hočejo, da se njihovi sosesčani in gostje od drugod med božičnimi prazniki imajo prijetno, zato so mesta okrasili. Nadalje si želijo, da bi bilo v slovenskih mestih čimveč tujih gostov. Opozorili pa so tudi na morebitne nevarnosti, ki se lahko zgodijo. To je npr. metanje prazničnih steklenic v zrak, uporaba petard in pirotehničnih sredstev. Pri slednjih lahko pride namreč do telesnih poškodb ali celo poškodovanja tujega premoženja, požarov itd. Meščani naj raje prisostvujejo ognjemetu, so še dejali župani; za tiste, ki pa ne morejo brez petard, bodo sile javnega reda odredile poseben prostor, kjer bo to dovoljeno pod nadzorom.

Nazadnje pa naj bi božične praznike olepšalo še vreme. Vsi namreč upamo, da bo zima končno pokazala svoje zobe in da se bodo z neba spustile prve snežinke.

ITALIJANSKO PRAVO

NOVA PRAVILA
ZA PRIZNANJE
PRAVNE OSEBNOSTI

DAMJAN HLEDE

Po skoraj treh letih se je končal zakonodajni postopek, ki je bil uveden zato, da bi privedel do novih norm, s katerimi naj bi bil poenostavljen postopek za priznanje pravne osebnosti združenj in fundacij. Potem ko je bil sredi leta 1998 v ta namen izdelan vladni osnutek, se je postopek ustavitil. Zato je po enem letu notranje ministrstvo dne 24. maja 1999 objavilo okrožnico št. 60, ki je vsebovala "nekatera navodila za poenostavitve dokaznih postopkov uradov notranjega ministrstva, v skladu z 2. členom izvajalnih norm civilnega zakonika". Ta člen je namreč določal, da mora zainteresirana ustanova prošnji za priznanje priložiti "druge dokumente" v dokaz svojih namenov in svojega premoženja. Okrožnica je tedaj - celih 57 let po vstopu v veljavo civilnega zakonika - izrecno naštel te "druge dokumente, ki jih je treba priložiti prošnji za priznanje" (gl. NG, 23. septembra 1999).

Osnutek pravilnika, ki ga je leta 1998 sprejela vlada, je postopek za priznanje zasebnih pravnih oseb poenostavljala tako, da je npr. določal termin (180 in v nekaterih primerih 120 dni), v katerem bo moral prefekt odgovoriti na prošnjo za priznanje. V primeru odsotnosti odgovora v zakonskem roku je uvajal pravilo tihe privolitve. Pristojnost postopka je v celoti prenašal na prefekturo, ki naj bi skrbele tudi za register pravnih oseb, ki ga sedaj upravljajo sodišča.

Končno je torej omenjeni zakonodajni postopek zagledal luč sveta z objavo zakona št. 361 z dne 10. februarja 2000 v uradnem listu št. 286 z dne 7. decembra tega leta. Zakon, ki bo vstopil v veljavo prihodnjega 22. decembra, predvideva "dvojno obliko" priznanja pravne osebnosti: 1) priznanje s strani dežele za

ustanove, ki delujejo na področjih, za katera je dežela zakonodajno pristojna, in v primerih, ko dejavnost zainteresirane ustanove ne presega deželne okvira, in 2) priznanje s strani prefekta v vseh drugih primerih, torej takrat, ko dežela ni pristojna za področje, na katerem deluje ustanova, in vsakokrat, ko dejavnost ustanove presega deželni okvir.

Ukinjen bo register pravnih oseb, ki so ga doslej upravljala sodišča. Na njegovo mesto zakon uvaja dva registra: deželni in prefekturni (poenostavitve!?). Doslej je priznanje dajala državna oziroma deželna uprava, priznanju pa je sledil vpis ustanove v sodni register pravnih oseb.

Med priznanjem in vpisom je torej obstajal neki prazen čas, v katerem so upravitelji ustanove, kljub doseženemu priznanju, ostajali še zmeraj neomejeno odgovorni z ozirom na obveznosti ustanove. Sedaj je točneje povedano, da je ustanova priznana z vpisom. Namesto pravila tihe privolitve, ki ga je vseboval omenjeni prvi osnutek zakona, je tu predvideno obratno načelo, načelo t.i. tihe zavrnitve: v 120 dneh od vložitve prošnje prefekt vpiše ustanovo ali pa prosi za dodatno dokumentacijo, ki jo morajo upravitelji izročiti v naslednjih tridesetih dneh. Če v naslednjih tridesetih dneh prefekt ne ukrepa, pomeni, da je vpis zavrnjen.

Nov zakon, za razliko od tistega, o katerem smo pisali prejšnji teden v zvezi z ukinitvijo sodne homologacije za ustanovitve in statutarne spremembe kapitalističnih družb, predvideva tudi nekaj nujnih prehodnih določb, med katerimi je tudi pojasnitev, da bodo za vsa potrdila o vpisanih pravnih osebah še naprej pristojna sodišča, vse dokler ne bodo njeni registri in listine preneseni na prefekturo oziroma na deželne urade.

TUDI NA PRIMORSKEM
TRGOVINE ODPRTE
DAN IN NOČ

Trgovsko podjetje Emona Obala v Kopru izvaja projekt uvajanja oziroma odpiranja trgovin z mešanim blagom, ki delujejo neprekinjeno dan in noč. Zadnje, deveto prodajalno, so odprli v sredo, 20. decembra, v Novi Gorici. V prejšnjih mesecih so dve taki trgovini odprli v Kopru, eno v Ajdovščini, Postojni, Idriji in tri v Ljubljani. V podjetju Emona Obala so zadovoljni s prometom v prodajalnah, ki so odprte noč in dan. Kupcem nudijo tudi veliko sveže in pripravljene hrane in kruha, ki ga pečejo sami v omenjenih trgovinah. Potrošniki so novost očito prav lepo sprejeli; o uspehu prodajalnih pričajo podatki, saj naj bi v letu, ki se izteka, omenjene trgovine s stalnim obratovanjem obiskalo že več kot dva milijona kupcev, promet v njih pa je znašal okoli milijardo tolarjev.

V SLOVENIJI ŽE SKORAJ
MILIJON PRENOSNIH
TELEFONOV

Že nekaj let se eksponentno širi uporaba mobilnih telefonov. Pred časom so slovenske pooblaščenice družbe s področja telekomunikacij (Mobitel, Simobil in Debitel) objavile podatke o razširjenosti teh v Sloveniji. Takih telefonov naj bi bilo že skoraj milijon, kar pomeni, da ga ima vsak drugi državljan. Po številu in tri v Ljubljani. V podjetju Emona Obala so zadovoljni s prometom v prodajalnah, ki so odprte noč in dan. Kupcem nudijo tudi veliko sveže in pripravljene hrane in kruha, ki ga pečejo sami v omenjenih trgovinah. Potrošniki so novost očito prav lepo sprejeli; o uspehu prodajalnih pričajo podatki, saj naj bi v letu, ki se izteka, omenjene trgovine s stalnim obratovanjem obiskalo že več kot dva milijona kupcev, promet v njih pa je znašal okoli milijardo tolarjev.

TEŽAVE KRAŠKEGA KMETIJSTVA V LUČI RAZVOJNIH POTI

"O, DUŠA KMETA,
NAJDI MIR!"

MARKO TAVČAR

Te Menartove besede so bile pred davnimi leti naslov neke šolske naloge. Nanj sem se spomnil od izteku tega leta, ko se kmetijstvo v naših krajih sočja s stanjem, ki je izrazilo prelomno ali prehodno. Posvet o živinoreji, ki so ga priredili pred kakim tednom, prča o tem. Starejši kmet, ki se je odpravil na Padriče, mi je zvečer rekel, da je prepozno prirediti predavanja, ko so krave že ušle iz štale! Nekoliko žalostna ugotovitev, a nedvomno resnična, saj je dejstvo, da smo iz raznih zunanjih razlogov, a žal tudi notranje-manjšinske neosveščenosti, marsikaj zamudili. Dolga desetletja se je žal delalo po tej logiki. Ob izteku leta in stoletja nas spomin opozarja na to dejstvo.

Pod fašizmom je več institucij, med drugim posredno tudi pristojni urad za razvoj kmetijstva, dejansko skrbelo za uničevanje kmetijske posesti v slovenski lasti. Mnoge so sili k najemanju posojil, kar pa je marsikatero kmetijo spravilo na boben. Poskrbeli so za preprečevanje svobodnega gospodarjenja s srenjsko imovino naših ljudi in ob hudi gospodarski stiski so se zato tisoči odločili za izselitev, v najboljšem primeru v Jugoslavijo in druge evropske države, a tudi v Južno Ameriko. V povojnem obdobju so nas prizadela različna razlaščenja (begunska naselja, cestno omrežje, stanovanjski bloki, avtocesta, naftovod, velika industrija, razne industrijske cone, raziskovalno središče itd.) in drugačne oblike sistematičnega uničevanja slovenske zemeljske lastnine. Prizadela nas je tudi zgrešena miselnost nekaterih političnih krogov, ki so imeli v našem zamajskem prostoru velik vpliv in

ki so rušili med našimi ljudmi zdrav odnos do zemlje in lastnine in so teptali upravičen ponos gospodarjev ter silili njihove sinove, da so raje šli za "fakine" v tržaško pristanišče, kot da bi doma prevzeli kmetijo in jo razvijali v smislu sodobnih potreb in razmer. Zato danes plačujemo posledice zgrešene socialne politike določenega kroga narodnih voditeljev tudi v kmetijstvu in ne le v bančništvu. Zaradi razdrobljenosti parcel in majhnosti kmetij bi ti možni kmetje gotovo delali s težavo, a vendar bi lahko danes imeli na tržaškem in goriškem Krasu nekaj več močnih, zdravih kmetij, kot jih imamo sicer.

Problem zase je neurejenost lastninskih vknjižb. Predolgo so naši ljudje živeli v stanju neinformiranosti, da lahko ima kmet olajšave pri dedovanju. Številne družine iz teh ali drugih razlogov niso uredile katastrskih vknjižb in prepisov v zemljiško knjigo. Mnogi se zato danes soočajo s hudimi težavami pri gospodarjenju na zemlji, ki so jo leta dolgo obdelovali njihovi starši in dedje. Prav te socialne razmere so pripovedale, da je kmetijstvo pri nas šlo v smer dopolnilne dejavnosti, ki jo ljudje opravljajo ob drugi redni zaposlitvi. Ta način je dolga desetletja sicer omogočil, da je bil Kras obdelan, da so bile gmajne popasene in travniki pokošeni, toda ni omogočal pravega podjetniškega razvoja.

Med posameznimi panogami je gotovo največji razvoj doživelo vinogradništvo, ki je v zadnjem desetletju preraslo potrebe domačih osemic in pokazalo, da je mogoče tudi na Krasu ustvariti dobre pogoje za rast in pridelek vrhunske kakovosti, ki gre lahko v svet. In prav med vinogradniki je danes največ mladih, ki kljub na-

povedujočim se težavam zaradi Kraškega parka, močno omejujočih regulacijskih načrtov in drugih birokratskih težav, vendar zasajajo nove vinograde in počasi, a vztrajno gradijo sloves kraških vin, zlasti avtohtonih, kot so teran, malvazija in vitovska ter drugih, ki so se pri nas uveljavila.

Nedvomno se z največjimi težavami sooča živinoreja. Konec je tradicionalni obliki vzreje po par repov v hlevu, saj se s tem ni mogoče preživljati. Ta oblika vzreje bo ostala, le dokler bo še kaj oseb, ki imajo radi živino in jo redijo bolj sebi v veselje kot v dejansko korist. A tudi na tem področju je nekaj mlajših rejcev, ki dokazujejo, da se tudi na Krasu da govoriti o kakovostni in dohodkovno donosni živinoreji. Kar pet takih kmetij poznamo v devinsko-nabrežinski občini. O njihovi "moči" prča dejstvo, da so ti živinorejci lastniki približno dveh tretjin kvot za proizvodnjo mleka na Tržaškem. Pa tudi v dolinski in tržaški občini je nekaj dobro vpeljanih kmetij, ki se ukvarjajo pretežno z živinorejo, čeprav bi potrebovale generacijsko pomladitev. Njihovo delo dokazuje, da je tudi danes, v drugačnih razmerah, še mogoče govoriti o perspektivni kraški živinoreji. Za njen razvoj in boljše koriščenje travnatih površin, zlasti vse bolj zaraščenih pašnikov, pa bi bilo potrebnih širše zasnovanih in finančno primerno okrepljenih načrtov. Pri takem delu bi morali spodbujati mlade k večji podjetnosti in jim pomagati pri osvajanju primerne izobrazbe, ki je danes nujno potrebna.

Še eno dejavnost moramo omeniti, ki je zaradi bližine Trsta gotovo perspektivna. Gre za turistično ponudbo na kmetijah. Na tržaškem in goriškem

Krasu imamo ob osmicah tudi več turističnih kmetij, ki lahko po zakonu nudijo raznoliko gostinsko ponudbo domače pridelave in predelave. Že danes lahko trdimo, da prav te kmetije skrbijo za kakovostno rast prašičereje, druge se ukvarjajo tudi z vzrejo koz ali ovac, da mleko predelujejo v sir, spet tretje so ponovno oživile govodorejo, da lahko ponujajo hrano iz domačega mesa. Pozitivno je tudi, da nekatere gradijo sobe, da bodo ob gostinski ponudbi lahko gostom nudile tudi nočitve. Kmečki turizem pa ima gotovo še možnosti razvoja.

Stvari se torej v zadnjem desetletju spreminjajo. Če je po eni strani res, da je drastično padlo globalno število kmetij, je tudi res, da se nekaj več mladih odloča, da bo živelo od kmetijstva. Prav ti mladi pristopajo k temu delu na podjetniški način in z željo, da bi napredovali. To je torej naša prihodnost. Kmetijstvo bo napredovalo, če bo šlo v smer kakovostnega dela in če bodo znali kmetje nastopati kot podjetniki, ki znajo sicer koristiti vse možne olajšave in javno pomoč ter pripravljenost javnih služb in institucij, da podprejo primarno dejavnost, a predvsem znajo resno in kakovostno delati. Le z resnim delom v katerikoli panogi, pa naj govorimo o živinoreji ali vrtnarstvu, o cvetličarstvu ali oljkarstvu in vinogradništvu, bo Kras še vedno ali spet kulturna krajina, ki bo pričala o človekovem delu in odnosu do okolja.

Mi pa naj se ob koncu tega leta in stoletja ter ob božičnih praznikih vrnemo k naslovu tega spisa z voščilom, da bi v novih časih, ki so pred nami, duša našega kmečkega človeka našla svoj mir in zadoščenje, saj vsakdo, ki se je kdaj zares ukvarjal z zemljo, pozna njeno sporočilo in ve, da je - če rečemo s Kocbekom - "rojstvo močnejše od smrti, vztrajnejše od obupa in samote, silnejše od hrupa in greha, slovesnejše od zavrženosti"! Srečno!

KMEČKA ZVEZA IN ZVEZA NEPOSREDNIH
OBDELOVALCEV PIŠETA UPRAVITELJEM

ODPRTO PISMO

Predsednika D. Žbogar in L. Debelis v imenu Kmečke zveze in Zveze neposrednih obdelovalcev sta devinsko-nabrežinskemu županu Marinu Vocciu in odborniku za kmetijstvo Adrianu Ferogli naslovljena zgornjo protestno pismo, ki pravi:

Gospod župan, gospod odbornik.

Stanovski kmečki organizaciji tržaške pokrajine sta odločili, da naslovita "odprto pismo" upraviteljem, ker bi radi imeli pojasnila o nekaterih važnih aspektih v zvezi z izdelavo "varian-te k novemu regulacijskemu načrtu" občine Devin-Nabrežina. Zato sta se odločili, ker so ju k temu vzpodbujali njihovi notranji predstavniki v Komisiji za okolje in kmetijstvo in ker sta ugotovili, da prejšnja srečanja in ustno sprejeti odgovori niso rodili pri izdelavi omenjene "varian-te" znanih rezultatov.

Omenjena variana je za primarni sektor bistvene važnosti, ker bi bili v njej lahko sprejeti vsi

predlogi, ki so jih izrazile kmečke organizacije s popravki, ki jih je bil predhodno predstavil svetovalec Tanze. Župan se je na seji občinskega sveta obvezal, ob priliki odobritve variante št. 18 k regulacijskemu načrtu, da bo nova variana izdelana v šestih mesecih. Do danes ni bilo o tem nobenega znaka. Žal so popravki, ki smo jih prej omenili, bili nujni vsled popolne brezbriznosti s strani projektantov do dokumenta, ki ga je izdelala Komisija za okolje in kmetijstvo in ki so ga soglasno podpisali politični predstavniki ter predstavniki gibanja za varstvo okolja in gospodarskih kategorij.

Vzrok za to pismo je prav v nespoštovanju tistih obveznosti. Vsled tega smo bili prisiljeni vložiti na Deželno upravno sodišče (DUS) priziv v mesecu septembru, od Vaju pa želimo, da se jasno in nedvoumno izrazi, kako nameravata ukrepati v zvezi z obravnavanim problemom. Lahko trdimo, da edini uradni dokument, ki je bil do danes izdelan

s strani uprave občine Devin-Nabrežina, sestavljajo "Pripombe k popravku odbornika Tanze..." Iz branja tega dokumenta izhaja pristop, ki ne spoštuje potreb kmetijstva in je zato omalovažujoč za njegovo dostojanstvo. Na osnovi tega bi se lahko sklepal, da izdelovalec dokumenta ne pozna niti najmanj teritorija in da nima zanj nobene občutljivosti, kot je nima za okolje in za socialne in gospodarske realnosti v občini Devin-Nabrežina.

Kot primer lahko navedemo, da je protislovno in lažljivo trditi, da se z enim izmed predstav-

ljenih popravkov zahteva razširitev možnosti gradnje rastlinjakov tudi na območju E5, ko to ni že itak dovoljeno na ostalih. Niti ni sprejemljiva trditev, da zahtevajo kmetijski podjetniki določene gradbene parametre, z namenom da bi jih po nekaj letih spremenili ali prodali svojo kmetijo. Kdor to misli, ni razumel, da so kmetijski obrat, zemljišča in vse, kar je z njimi povezano, za kmetijskega podjetnika proizvodno sredstvo, ne pa sredstvo za špekulacijo. Če bi bilo tako, ne bi bilo primerno vnaprej obsojati, temveč ukrepati zoper morebitno kazniva dejanja. Tudi dejstvo, da občinska uprava določa pri-

delovalno usmeritev, je nesprejemljivo. Zakaj se v coni E5 lahko goji samo trta in ne vrtnine ali drugo, je za nas uganke. Ne moremo niti mimo ugotovitve, da iz podatkov ISTAF-a izhaja v zadnjem desetletju zmanjšanje števila kmetij, ki obratujejo v občini Devin-Nabrežina. Če se je to dogajalo s prejšnjim regulacijskim načrtom, si ni težko predstavljati, kaj se utegne zgoditi nekaj let po uvedbi urbanističnega instrumenta, ki postavlja kmetijstvu tako težke omejitve, kot jih predvideva nov regulacijski načrt.

Zato postavljamo županu te občine še enkrat zahtevo, da se izreče točno in jasno o tem problemu, ki se že predolgo zavlakuje. Če je dokument, o katerem je govor, delo strokovnjakov, katerim je to nalogo poverila uprava, imamo za nesprejemljivo, da se z denarjem davčnih obvezancev plačujejo ljudje, ki ne upoštevajo njihovih realnih potreb in upravičenih pričakovanj.

Če pa je dokument izraz politične volje sedanje uprave, so ugotovitve še bolj dramatične, ker bi nas to privedlo do zaključka, da s to upravo nimamo nič skupnega.

SMUČANJE / SVETOVNI POKAL V VAL D'ISERU

ITALIJANI IN PETER PEN SO IMELI HITRE SMUČI

ERIK DOLHAR

Mariborčan Peter Pen (na sliki) se je izkazal na smuku za svetovni pokal v soboto, 16. decembra, v Val d'Iseru. Zasedel je šesto mesto, kar je nasploh najboljša slovenska moška uvrstitev v tej disciplini.

Slovenec pa je bil le ena od številnih senzacij tekme, ki so jo presenetljivo, s trojnim zmagovalcem, obeležili Italijani. Prvič v karieri je zmagal Alessandro Fattori, ki je za 32 stotink sekunde premagal Kristiana Ghedina in za 41 stotink Rolanda Fischnallerja.

Smuk v Val d'Iseru je v preteklosti že prinašal presenečenja. Zadnji primer senzacionalnih izidov se je zgodil leta 1998, ko so z izjemo zmagovalca Norvežana Lasseja Kjusja favoriti povsem "pogoreli". Takrat sta se izkazala tudi Slovenca Aleš Brezavšček in Peter Pen, ki sta zasedla sedmo in deseto mesto, tako da tisti smuk še vedno velja za najboljšega v slovenski zgodovini.

Tokrat varovanci trenerja Jožeta Gazvode niso zabeležili dveh uvrstitev med najboljših deset, zato pa je Pen izboljšal Brezavščekovo sedmo mesto, ki je bila do zdaj najboljši slovenski dosežek v najhitrejši smučarski disciplini. Sedemindvajsetletni Mariborčan, srčni izbravec nekdanje smučarke Katje Koren, je vso progo prevozil odlično, znal izkoristiti odlični občutek za drsenje in prav to je bil poleg odlično pripravljenih smučih glavni razlog, da se je drugič v karieri uvrstil med najboljšo deseterico. Po tekmi je dejal, da je imel celo nekaj rezerve in da bi lahko bil še vsaj dve desetinki hitrejši. "Pogoji na progi, ki Petru že tako ali tako ustreza in ki jo je natančno preučil, so mu bili pisani na kožo. Novozapadli sneg je smučino naredil počasnejšo, tako da so prišli do izraza smučarji, ki znajo drseti. Svoje je dodal še serviser Finžgar, ki mu je odlično pripravil smučiči, in uspeh je tu. Če bodo še kdaj taki pogoji, se lahko nadejamo še kakšne podobne uvrstitve. Vseeno pa tekme ne bi primerjal s tisto pred dvema letoma. Takrat so imele največ zaslug za presenečenja sprememljive vremenske razmere, ki so bile boljše za tekmovalce z visokimi štartnimi številkami, tokrat pa so bili pogoji za vse enaki," je bil zadovoljen večni optimist Gazvoda.

Sneg, ki je minule dni padal v francoskem zimsko-sportnem središču, je progo upočasnjal, najhitrejši je dosegel za več kot osem sekund slabši čas, kot teden dni prej zmagovalac Hermann Maier. V ospredje so tokrat prišli tekmovalci, ki imajo dugačne sposobnosti, veliko vlogo pa je odigral tudi material. Zato ni čudno, da so bile uvrstitve postavljene na glavo. "Sprva je kazalo, da so predvsem Atomicove smučiči počasnejše od nekaterih drugih. A nastopa Petra in pozneje tudi Fischnallerja sta pokazala, da to ni res. Enostavno je bilo najpomembnejše, da so bile smučiči

dobro pripravljene in da je tekmovalce znal drseti," je dejal Gazvoda.

Razmere na progi so najbolje izkoristili Italijani, ki so na vrhu zamenjali Avstrijce. Slednji so na prvem smuku zasedli prva štiri mesta, tokrat pa so bili Italijani le za odtenek slabši. Najhitrejši je bil Alessandro Fattori, ki doslej še ni nikoli stal na stopničkah za zmagovalce. Do Val d'Isera je bil tekmovalce, ki tekmuje s smučmi Fischer, v svetovnem pokalu štirikrat četrti, dvakrat v smuku, enkrat v supervesleslalomu in enkrat v kombinaciji. "V startni hišici sem slišal, da je bil Kristian zelo hiter. To mi je dalo dodatno spodbudo in vožnja mi je čudovito uspela. Res je, da so v veliki meri odločale smučiči, toda vseeno se moram zahvaliti predvsem sebi, ker sem smučal odlično. To je najlepší dan v moji osemletni karieri. Dolgo časa sem čakal na prvo zmago, toda bolje je zmagati pozneje kot nikoli," je sijal od zadovoljstva dvajseti s prve tekme v Val d'Iseru, ki je svojemu rojaku Kristianu Ghedini preprečil 13. zmago. "Vesel sem. Ne toliko zaradi scojega drugega mesta kot zaradi zmage Alessandra. To je bila tekma presenečenj, zadovoljen pa sem, da sem v boju za vrh sodeloval tudi sam," ni bil posebej razočaran Ghedina, ki se teden pred tem ni uvrstil niti med dobitnike točk. Njegovo drugo mesto je dokaz, da je poletna poškodba s treninga, zaradi katere je izpustil prva dva smuka v ZDA, preteklosti in da bo v prihodnje znova krogil sam vrh. Zmagoslavje italijanske reprezentance je z uspehom kariere dopolnil Južnotirolec Roland Fischnaller, ki je imel startno številko 47. V italijanski smučarski zvezi so uspeh sprejeli z navdušenjem, saj je njihovo finančno stanje povsem na ničli. Zaradi finančnega primanjkljaja in slabih izidov na začetku sezone so hoteli predčasno zapustiti turnejo v ZDA, a so se na koncu premislili. Po trojni zmagi se bo gotovo našel sponzor, ki bi vsaj začasno pokrival minus v blagajni.

Avstrijci se s pomanjkanjem denarja ne ubadajo, toda tokrat so tako kot leta 1998, ko je bil njihov najboljši Norbert Holznecht šele na 14. mestu, prizorišče vseeno zapustili z "dolгими nosi". Zadovoljiti so se morali le s petim mestom Wernerja Franza, medtem ko so njihovi glavni aduti razočarali. Vodilni v skupni razvrstitvi svetovnega pokala Maier je zasedel 16. mesto, vodilni v smučarski razvrstitvi Eberharter pa je tako kot Schifferer ostal brez točk.

Najboljša športnika v zamejstvu v letu 2000 sta atletinja Claudia Coslovich in odbojkar Matej Černic, medtem ko je med zamejskimi ekipami dosegla prvo mesto ekipa odbojkarjev kluba Val iz Štandreža, ki igra v italijanski B2 ligi. Tako je odločila žirija, ki jo sestavljajo športni časnikarji deželnega sedeža RAI, Radio Trst A in slovenska televizija RAI iz Trsta, Primorskih novic, Primorskega dnevnika, Radia Koper Capodistria, TV Koper Capodistria in Novega Matajurja.

Prireditev in podelitev nagrad najboljšim primorskim in zamejskim športnikom je bila v četrtek, 14. t.m., v Kulturnem domu v Gorici, neposredno pa jo je prenašal tudi radijski program Radia Koper.

Na večeru so podelili priznanja Zveze slovenskih športnih društev, katerega predsednik je Jurij Kufersin, ki je plakete tudi podeljeval. Pred samo podelitvijo priznanj in nagrad je spregovoril tudi dr. Marko Lutman, predsednik ZSŠDI za Goriško. Spregovoril je tudi Jurij Kufersin, ki je povedal nekaj več o letošnjem okroglem jubileju ZSŠDI; ta namreč uspešno deluje že 30 let. Med drugim je omenil nedavno izdajo knjige o zamejskih slovenskih športnikih, ki so nastopali za italijanske državne reprezentance. Na same začetke športnega delovanja po

SLOVESNO NAGRAJEVANJE V GORIŠKEM KULTURNEM DOMU

ŠPORTNIKI LETA: COSLOVICH, ČERNIC IN OK VAL

FOTO BUMBACA

drugi vojni na Goriškem pa je obujal spomine tudi arhitekt Jože Cej. Prisotne je pozdravil tudi predstavnik Olimpijskega komiteja iz Slovenije Marijan Jemec, ki je vsem športnikom zaželel veliko sreče in jim voščil čim manj poškodb. Priznanja ZSŠDI so dobili: Dario Kante, Andrej Kovic, Andrej Vremec, Planinska družina Benečije, srednji šoli s slovenskim učnim jezikom Srečko Kosovel s Konovelova in Fran Levstik s Proseka ter osnovna šola z Vrha sv. Mihaela.

Podelili so tudi nagradi, ki ju podeljujejo Primorske novice, in sicer za najbolj priljubljenega športnika in trenerja, in to sta na Primorskem postala Anja Pečič (AK Koper) in tre-

ner Miran Jakopič. Seveda je največje zanimanje vladalo za razglasitev najboljših športnikov na Primorskem in v zamejstvu in zvrstili so se takole: na tretjem mestu na Primorskem sta pristala atletinja Meta Mačus in košarkar Primož Brezec, medtem ko sta bila bronasta v zamejstvu rolkarica Mateja Bogatec in kolesar Rado Milkovič, med ekipami pa so bile tretje na Primorskem odbojkarica ekipa Salonita iz Anrovega in odbojkarice kluba Val iz Štandreža v zamejstvu.

Med ženskami je bila na Primorskem na drugem mestu namizna teniška igralka Helena Halas, v zamejstvu pa evropska prvakinja v umetnostnem kotalkanju Tanja Romano,

medtem ko sta bila na drugem mestu med moškimi športniki na Primorskem nogometaš Mladen Rudonja in v zamejstvu mladi in obetavni Čupin jadralac Jaro Furlani.

Med ekipami sta se na Primorskem in v zamejstvu na drugo mesto uvrstili ženska odbojkarica ekipa Kopa in združena nogometna ekipa Zarja-Gaja, ki nastopa v elitni nogometni ligi, najvišji ligi amaterskega nogometa v Italiji.

Prva mesta pa so dosegli na Primorskem: mlada in zelo obetavna tenisačica Andreja Klepač, odbojkar Gregor Jerončič in nogometni klub Hit iz Nove Gorice, medtem ko je bila med športnicami v zamejstvu najboljša Claudia Coslovich, ki je nastopila na poletnih olimpijskih igrah v Avstraliji, goriški odbojkar Matej Černic, ki je sedaj prvi mož odbojkarice prvoligaške ekipe iz Ferrare, ter odbojkarica ekipa Val iz Štandreža.

Vsi so bili seveda na športnem prazniku tudi ustrezno nagajeni. Za prijetno glasbeno popestritev nagrajevanja je poskrbel ansambel Fiberglass iz Doberdoba, medtem ko je ljubitelje dobrega petja osrečila mlada in obetavna Andrejka Možina z Opčin, pred katero je gotovo še lepa pevška prihodnost.

ZUT

BOGATA BOŽIČNICA ŠPORTNEGA ZDRUŽENJA OLYMPIA V GORICI

ŠTEVILNA PUBLIKA, GOSTJE, DOMAČI TELOVADCI IN PRISRČNO VZDUŠJE

FOTO BUMBACA

V nedeljo, 17. decembra, so pri Športnem združenju Olympia iz Gorice poskrbeli za izvrstno božičnico. Pripadniki omenjenega športnega združenja, prijatelji in ljubitelji športnih panog so se zbrali v veliki številu v popoldanskih urah v goriški telovadnici na Drevoledu XX. septembra in tako na slovesen in družaben način ob enem povzeli delovanje v

letu 2000. Kot se spodobi za športno združenje, je bila pozornost organizatorjev usmerjena na prikaz delovanja domačih telovadcev in gostov, ki so navdušili prisotne in pokazali bogostvo zaledja članov, s katerimi razpolaga Olympia, ter delovanje raznih odsekov, ki bogatijo omenjeno športno združenje. Prisotne je spremljala in bogatila glasbena spre-

mljava gojencev Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice. Uvodne misli in pozdravni nagovor je imel častni predsednik športnega združenja Martin Kranner.

Program je predvideval nastop najmlajših članov društva, in sicer otrok skupine splošne telesne vzgoje, ki so pod vodstvom odgovorne Mije Ušaj-Češcut predstavili kratko vad-

beno uro in poligon. Nastop so prisotni ocenili s toplim ploskanjem, saj so se najmlajši zelo dobro izkazali, čeprav vadijo le dobra dva meseca. Spored je bil nato prepuščen prvi skupini gostov, in sicer ritmični skupini novogoriške osnovne šole Milojke Štrukelj, ki je poskrbela za prijetne točke z naslovom *Jingle Bells, Prijateljica žoga ter Spomin na Rezijo*, ki jemlje bogastvo posebnih rezijanskih ritmov in jih reinterpretera v novi obliki.

Zatem je prevzel glavno besedo trener Mario Siega, ki je pokazal vsem prisotnim, kaj so se odbojkarice ekip Olympia under 13, 15, 17 naučile in kaj zmorejo, nakar so se predstavili najmlajši minivolleya pod vodstvom Vanje Černic in prikazali igrivost treniranja najmlajših. Gostje božičnice so bile tudi ritmičarke skupine Bor iz Trsta, ki so predstavile pester izbor delovanja ter skupinsko vajo s trakovi. Veliko pozornost je vzbudila novonastala skupina pri SZ Olympia, in sicer 14 deklic plesno-ritmične skupine Hip Hop, ki so s priložnost pripravile točki *Pingvinčki* in *Cartoons CowGirl*. Za skupino odgovarja Damjana Češcut. Gostje slavnosti so bili še skupina show dance D.D., ki deluje v sklopu društva Brški grič iz Števerjana, ter orodni telovadci skupine Partizan iz Renč.

Nedeljsko veselo slavlje in pravi praznik je zaključila prijetna družabnost z izmenjavo voščil in daril v pravem božičnem duhu.

EJ

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA
in
ZADRUŽNA BANKA
DOBERDOB IN SOVODNJE

Vam želita

2001

srečen Božič in uspešno novo leto

V različnosti je naša moč